

Νέα Εφημερίδα

ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΠΙΣΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΤΗ ΦΥΣΗ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Τεύχος 16 Δρχ. 750 Μάρτις - Απρίλις - Μάιος 2000

"ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"

Τριμηνιαία έκδοση Έτος 4ο, τεύχος 16
Μάρτης - Απρίλης - Μάης 2000
Τ.Θ. 1413, ΤΚ 41110 ΛΑΡΙΣΑ

Ιδιοκτήτης: Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία
"Νέα Κοινότητα".

Το περιοδικό εκδίδεται και διαχειρίζεται
από τη συντακτική επιτροπή

Εκδότης - Διευθυντής : (το απαιτεί ο νόμος)
Γιάννης Παζάρας
Πουρνάρι - Νέσσωνας

Συντακτική 16ου τεύχους

Νταλαπάσχος Χρήστος
Αραμπατζής Αποστόλης
Φούκης Σπύρος
Βασιλειάδης Τάσος
Γερόπουλος Γιάννης
Στεργιοπούλου Λίτσα
Καραγκούνη Ζωή
Κολέμπας Γιώργος
Τσιντάρη Χρύσα
Ποικιλίδης Βασίλης
Τερζοπούλου Φωτεινή
Αντωνόπουλος Αντώνης
Αντωνόπουλος Γιώργιος
Αντωνοπούλου Μαρία
Παζάρας Γιάννης
Χατζηπαναγιώτου Μένη

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Πέτρος Παναγιωτής
Ξηρομερίτου 4 - Κατερίνη

Επιθυμία μας είναι να αποφύγουμε διαφημιστικές
καταχωρήσεις, χορηγίες και οποιεσδήποτε εξωτερικές
παρεμβάσεις.

Στηριζόμαστε μόνο στους συνδρομητές του περιοδικού
για την κάλυψη των εξόδων του.

Τηλ. - Fax περιοδικού 0495 52276

Συνδρομές: εσωτερικού - ετήσια 3000 δρχ.
(4 τεύχη)
εξωτερικού - ετήσια 5000 δρχ.
(4 τεύχη)

Ταχυδρομικές επιταγές στην διεύθυνση :
Περιοδικό "ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"
(υπ'οψιν Γιάννη Παζάρα)
Τ.Θ. 1413, Τ.Κ. 41110 ΛΑΡΙΣΑ

Τα ευνυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντα-
κτών τους.

**ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΡΘΡΩΝ Ή
ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥΣ ΑΡΚΕΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ Η ΠΗΓΗ**

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ (ΚΥΚΛΟΣ) ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

σελ. 4

Γιώργος Κολέμπας

Μπιφτέκια Σόγιας

σελ. 7

Λίτσα Λιχουδίτσα

ΑΝΕΣΤΗΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΔΗΣ

Ο άνθρωπος και φίλος

σελ. 8

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΤΡΕΛΑΣ

σελ. 12

Γιάννης Παζάρας

Η καλλιέργεια της μπάμιας

σελ. 13

Μένη Χ'παναγιώτου

Ο ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΠΑΞΕΣ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

σελ. 17

Μένη Χ'παναγιώτου

ΚΟΥΝΕΛΙΑ

παραδοσιακή (φυσική) εκτροφή

σελ. 20

Γιώργος Τζίρας

ΗΠΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΕΣ ΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ

σελ. 22

Ομάδα για τη συνεργασία με τη φύση

"Το σιωπάν εστί συναινείν"

σελ. 29

Θεοδόσης Μηλογιαννάκης
Κώστας Τσίππρας
Παναγιώτης Κουμεντάκης

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ (ΚΥΚΛΟΣ) ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ)

Γιώργος Κολέμπας

Ζούμε σήμερα τη λεγόμενη "παγκοσμιοποιημένη" φάση του καπιταλισμού και στη χώρα μας. Τα κράτη, που μέχρι τη 10ετία του '80 ήταν πολύ ορατά και ευαίσθητα στις επιθέσεις των εργαζομένων και των οικολογικών κινημάτων αντικαταστάθηκαν από ανώνυμους και αόρατους ρυθμιστές δηλαδή τις αγορές. Κάθε είδους αγορές, απ' την αγορά εμπορευμάτων μέχρι την αγορά εργασίας, συναλλαγματος ή κεφαλαίου (χρηματιστήρια).

Μέσα απ' την απελευθέρωση των πάντων εντατικοποιήθηκε ο ανταγωνισμός σ' όλες τις αγορές σ' όλες τις χώρες και έτσι μπορούν να δικαιολογηθούν τα πάντα: διάλυση συστημάτων κοινωνικής προστασίας, μείωση πραγματικών μισθών, μείωση θέσεων εργασίας και έκρηξη ανεργίας, επιδείνωση των συνθηκών εργασίας αλλά και

της ζωής μέσα απ' την παραπέρα μόλυνση του περιβάλλοντος και των τροφικών αλυσίδων κ.λ.π.

Οι νέες τεχνολογίες (πληροφορική, κυβερνητική, ρομποτική, βιοτεχνολογία κ.λ.π.) οδηγούν σε μια κοινωνία, που από τη μια παράγει τον απαιτούμενο πλούτο με όλο και λιγότερη ανθρώπινη εργασία απ' την άλλη κατανέμει αυτόν τον πλούτο σε όλο και μικρότερες μειοψηφίες μέσα απ' την απασχόληση και τους μισθούς (πάμε όχι για την "κοινωνία των 2/3", αλλά μάλλον για την "κοινωνία του 40%"). Η λιγότερη απαιτούμενη εργασία δεν σημαίνει λιγότερη εργασία για τον καθένα αλλά επειδή είναι "μισθωτή" μοιράζεται σε όλο και λιγότερους ανθρώπους. Επίσης δεν σημαίνει λιγότερη επέμβαση στις

ντίθετα, πιο βίαιη επέμβαση μέσω των χρησιμοποιούμενων τεχνολογιών, ώστε να δημιουργείται τεράστιο οικολογικό πρόβλημα και τοπικά και σε πλανητικό επίπεδο. Ετσι το πρόβλημα για την επιβίωση δισεκατομμυρίων ανθρώπων και από οικονομική και από οικολογική άποψη, έχει αρχίσει να γίνεται κατανοητό όλο και πλατύτερα, ότι προέρχε-

τους συμπεριλαμβανόμενοι στους "τυχερούς".

Ομως, ο διογκούμενος αριθμός των ανέργων και των παριών στις μητροπόλεις, η αύξηση των οικονομικών και περιβαλλοντικών μεταναστών στον "τρίτο κόσμο", ο όξυνση των οικολογικών προβλημάτων παντού και η στενότητα των πλουτοπα-

ραγωγικών πηγών του πλανήτη δείχνουν που βρίσκεται η "αχίλλειος πτέρνα" αυτού του είδους ανάπτυξης, που προωθεί ο "Νεοφιλελευθερισμός".

Η αντίσταση προς αυτή την κατεύθυνση δεν έχει πάρει ακόμα διαστάσεις. Τα πρώτα δείγματα όμως αρχίζουν και εμφανίζονται. Και το γεγονός ότι κάποιοι ηγέτες λαών του 3ου κόσμου αποκαλούν πια κερδοσκόπους τους πρώην ευπρόσδεκτους διεθνείς επενδυτές στη χώρα τους (μετά τις χρηματιστηριακές κρίσεις στην Ασία - Βραζιλία) και η διεθνής

κινητοποίηση ενάντια στον ΠΟΕ και την Πολυμερή Συμφωνία Επενδύσεων στο Σιάτλ τον περασμένο Νοέμβριο και η δημιουργία διεθνούς δικτύου ενάντια στη διαδικασία παγκοσμιοποίησης ("Διακήρυξη της Κόρδοβα" τέλος του '99) είναι τέτοια παραδείγματα.

Από την άλλη πλευρά, τα τελευταία χρόνια, σε πολλές χώρες του κέντρου (ΗΠΑ, Καναδά, Αγγλία, Ολλανδία, Γερμανία κ.λ.π.) όλο και περισσότεροι άνθρωποι, λειτουργώντας με τη στρατηγική του "παραδείγματος", έχουν στραφεί σε ένα τρόπο ζωής που άλλους λιγότερο και άλλους περισσότερο τους θέτει εκτός πλαισίου αυτής της εξέλιξης. Έχουν ξεφύγει απ' τον μηχανισμό της "μισθωτής εργασίας" και την ιδεολογία του καταναλωτισμού

ται απ' την ίδια αιτία. Απ' την "παγκοσμιοποιημένη" μορφή του κεφαλαίου που προωθείται από τον Π.Ο.Ε. το Δ.Ν.Τ την παγκόσμια τράπεζα, με αιχμή φυσικά του δόρατος τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ (πίσω του βρίσκονται οι γιγάντιες επιχειρήσεις - "μαστόδοντα" 200 απ' τις οποίες έχουν κύκλο εργασιών μεγαλύτερο απ' το ΑΕΠ 150 χωρών εκτός Ο.Ο.Σ.Α)

Το αν θα ενσωματωθούν όλες οι περιοχές του πλανήτη (επικράτηση του "δυτικού πολιτισμού" το λένε) θα εξαρτηθεί απ' τον τρόπο της ανακατανομής σε παγκόσμια κλίμακα και απ' την επιτυχία της επιχείρησης "κατασκευής υπηκόων" παντού. Προς το παρόν φαίνεται ότι κυριαρχεί η συναίνεση προς αυτή την κατεύθυνση. Ολοι προσπαθούν και ελπίζουν να βελτιώσουν τη θέση

Από την άλλη πλευρά, τα τελευταία χρόνια, σε πολλές χώρες του κέντρου (ΗΠΑ, Καναδά, Αγγλία, Ολλανδία, Γερμανία κ.λ.π.) όλο και περισσότεροι άνθρωποι, λειτουργώντας με τη στρατηγική του "παραδείγματος", έχουν στραφεί σε ένα τρόπο ζωής που άλλους λιγότερο και άλλους περισσότερο τους θέτει εκτός πλαισίου αυτής της εξέλιξης. Έχουν ξεφύγει απ' τον μηχανισμό της "μισθωτής εργασίας" και την ιδεολογία του καταναλωτισμού

και προσπαθούν να αναπτύξουν μια εναλλακτική στάση και κουλτούρα. Η εμπειρία τους είναι χρήσιμη για μια γενικότερη έξοδο απ' την κοινωνία της "μισθωτής εργασίας". Αυτή η έξοδος θα μπορούσε να στηριχθεί στη δημιουργική "πολυδραστηριότητα" των ανθρώπων. Στη μείωση της μισθωτής τους απασχόλησης και την αύξηση της αυτοαπασχόλησης, μέσω ανάπτυξης συλλογικών εξοπλισμών και συνεργατικών μορφών αυτοπαραγωγής, μέσω ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ατόμου με αυτομόρφωση και συλλογική έρευνα, μέσω ανάπτυξης μη χρηματικών ανταλλαγών κ.λ.π. Μπορεί να στηριχθεί σ' ένα σύνολο από αυτοοργανωμένες αυτοδιαχειριζόμενες ανοιχτές δραστηριότητες, που θα εξελίσσονται σε πρακτικές αντίστασης στις εξουσίες, σε πρακτικές αμφισβητήσεων και πειραματισμών, σε πρακτικές διαμόρφωσης εναλλακτικών κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων καθώς και των ανθρώπων με το φυσικό περιβάλλον.

Η ανάπτυξη αυτών των νέων συλλογικοτήτων - κοινωνικοτήτων θα στηρίζεται στην άμεση δημοκρατία και θα έχουν σαν στόχο να επεκταθούν στα πλαίσια γεωγραφικών κοινοτήτων, συνοικιών και πόλεων. Η σύνδεσή τους σε δίκτυα θα αποτελέσει έναν κοινωνικό πειραματισμό σε ευρεία κλίμακα και θα δίνει σάρκα και οστά στους οραματισμούς μιας διαφορετικής οικονομίας και κοινωνίας της "ομοσπονδίας κοινοτήτων".

Παράδειγμα μιας νέας τέτοιας συλλογικότητας - κοινωνικότητας είναι η τοπική κοινότητα (κύκλος) συνεργασίας.

Μια τέτοια κοινότητα βασίζεται στην ανταλλαγή εργασιών - υπηρεσιών - προϊόντων μεταξύ των μελών της με μέσο όχι το συμβατικό χρήμα αλλά ένα "εσωτερικό νόμισμα". Δίνει μια ριζοσπαστική απάντηση στην αδυναμία των ανέργων να πουλήσουν την εργατική τους δύναμη. Δίνει μια εναλλακτική λύση σε εκείνους που ναι μεν εργάζονται "επαμοιβή" όμως δεν τους εκφράζει η "εργασία" τους και το κάνουν μόνο και μόνο για εισόδημα. Δίνει μια ουσιαστική λύση στους "ευκαιριακούς απασχολούμενους" της "μερικής" ή "ελαστικής" απασχόλησης. Δίνει επίσης ουσιαστική λύση σε όσους παράγουν προϊόντα μη βιομηχανοποιημένα σε

όσους καλλιεργούν με οικολογικό τρόπο και έχουν πρόβλημα διάθεσης των προϊόντων τους ή χρειάζονται βοήθεια στην παραγωγή τους. Ακόμα και σε όσους προσφέρουν υπηρεσίες και θέλουν να καταναλώσουν ή να χρησιμοποιούν είδη - προϊόντα μη τοξικά. Σε όσους θέλουν να διαθέσουν ή να εξασφαλίσουν πολιτική λύση του κοινωνικού και οικολογικού ζητήματος και δεν θέλουν να παραμείνουν στα λόγια και τη θεωρία. Γενικά είναι μια "έξοδος απ' την κυριαρχία της "μισθωτής εργασίας", του εμπορίου, του κράτους, του χρήματος. Είναι μια οργάνωση της καθημερινής ζωής, που οδηγεί σε νέες κοινωνικότητες - συλλογικότητες, γιατί καταργεί τον "εργοδότη" σαν μεσάζοντα μεταξύ της "εργασίας" και των προϊόντων της εργασίας και στη συνέχεια μεταξύ αυτών των προϊόντων και των ανθρώπων που τα χρειάζονται. Η κατάργηση αυτή μπορεί να γίνει και με τη λεγόμενη "χέρι με χέρι" ανταλλαγή αλλά έτσι επιτρέπονται πολύ λίγες ανταλλαγές πάντα ανάμεσα σε 2 συγκεκριμένα άτομα που γνωρίζονται καλά. Οι δυσκολίες ξεπερνιούνται με τη δημιουργία, στα πλαίσια της κοινότητας, ενός νομίσματος, π.χ. χρόνος εργασίας. Αυτό επιτρέπει να ανταλλάσσεται οποιοδήποτε προϊόν η υπηρεσία με οποιοδήποτε άλλο προϊόν ή υπηρεσία, όπως γίνεται και με το σημερινό χρήμα. Δεν είναι όμως χρήμα και δεν έχει τις δυνάμεις του σημερινού χρήματος.

Κάθε άτομο έχει ικανότητες - δεξιότητες - εξειδικεύσεις, που πιθανά να τις χρειάζονται κάποιοι άλλοι. Επίσης κάθε άτομο μπορεί να αναπτύξει και να αποκτήσει και άλλες δυνατότητες αν του δοθεί η ευκαιρία. Μπορεί να παράγει προϊόντα ή διάφορα αντικείμενα. Μ' αυτές τις προϋποθέσεις σαν "άυλο κεφάλαιο" εντάσσεται στην κοινότητα συνεργασίας. Τα ιδρυτικά μέλη καθορίζουν τους όρους με διαδικασίες άμεσης δημοκρατίας. Στη συνέχεια για κάθε καινούριο μέλος υπάρχει αρχικά μια πίστωση.

Κάθε ώρα εργασίας - υπηρεσίας ή το αντίστοιχο σε ώρα προϊόν αποτελεί χρέος γι' αυτόν που το δέχεται και πρέπει να εξοφλήσει με μια ώρα άλλης υπηρεσίας ή με μιας ώρας αντίστοιχο προϊόν προς ένα οποιοδήποτε άλλο μέρος σε μια όμως ορισμένη προθεσμία (π.χ. 6 μήνες ή

έναν χρόνο). Αντίστροφα κάθε ώρα προσφοράς δίνει το δικαίωμα για λήψη μιας ώρας άλλης υπηρεσίας ή προϊόντος από άλλο μέλος. Σε κάθε μέλος λοιπόν καταγράφονται οι ώρες χρέους και πίστωσης. Αυτό μπορεί να γίνει με την τήρηση ενός βιβλίου ή με τη χρήση υπολογιστή ή με κουπόνια. Βασικό πρόβλημα που πρέπει να λυθεί είναι η αξία της ώρας της μιας ή της άλλης υπηρεσίας. Θα θεωρηθούν όλες το ίδιο χρήσιμες για την κοινότητα και άρα θα αποτιμούνται το ίδιο; Παράδειγμα: μια ώρα εργασίας ενός γιατρού - μέλους θα έχει την ίδια αξία με μια ώρα εργασίας ενός επιπλοποιού ή ενός εργαζομένου στη γη; Είναι ζήτημα συμφωνίας όλων των μελών απ' την αρχή (χωρίς να αποκλείεται κάποια αλλαγή στη συνέχεια απ' τη συνέλευση των μελών). Σε κάθε περίπτωση αυτό που θα πρέπει να προωθεί η κοινότητα είναι η αρχή της ανταπόδοσης και της ισοτιμίας της εργασίας της αναγκαίας για την κοινότητα. Αν θεωρεί ότι οι διάφορες ειδικότητες είναι εξίσου αναγκαίες για την "κοινωνία" της, θα τις αποτιμήσει το ίδιο.

Ενα άλλο πρόβλημα είναι το πως θα εκτιμάται η αξία ενός προσφερόμενου προϊόντος σε ώρες εργασίας. Η τρέχουσα αξία του στη συμβατική αγορά δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ισοδύναμο, γιατί αυτό θα σημαίνει ότι γίνεται αποδεκτός ο τρόπος διαμόρφωσης των τιμών στη σημερινή αγορά μέσω του συστήματος των μεσαζόντων και των εμπόρων. Μια ιδέα θα ήταν: ο παραγωγός του προϊόντος κάνει εκτίμηση των ωρών που ξόδεψε για την παραγωγή του. Στη συνέχεια προτείνει την αξία του, μετά από συζήτηση και συμφωνία με τυχόν άλλους παραγωγούς - μέλη ομοειδών προϊόντων και εκπροσώπων της κοινότητας. Η συμβατική αξία τυχόν πρώτων υλών ενσωματώνεται στην τελική αξία του προϊόντος. Άρα πρέπει να υπάρχει μια ισοδυναμία μεταξύ του εσωτερικού και του συμβατικού νομίσματος.

Το νόμισμα χρόνος έχει περιορισμένη διάρκεια και ανταλλαξιμότητα. Περιορίζεται στα πλαίσια της κοινότητας (αργότερα αν αναπτυχθούν και άλλες τέτοιες κοινότητες και δημιουργηθεί δίκτυο μεταξύ τους, θα αποτελέσει ζήτημα συμφωνίας τους). Επίσης χάνει την αξία του αν δεν "ξοδευτεί" σε ένα συμφωνημένο

χρονικό διάστημα (αναφέρθηκε πιο πάνω). Αυτό είναι αναγκαίο για να μη "συσσωρεύεται" όπως το συμβατικό χρήμα και έτσι να δημιουργεί κυριαρχία κάποιων έναντι των άλλων. Ετσι, με μια έννοια, δεν καταργείται ούτε το νόμισμα ούτε η αγορά σαν ανταλλαγή. Αυτό που καταργείται είναι η εξουσία του χρήματος καθώς και οι κάθε άλλο παρά "τυφλοί νόμοι της αγοράς".

Ενα τέτοιο νόμισμα έχει σαν αποτέλεσμα ο καθένας να θέλει να το "δαπανήσει" γρήγορα και ταυτόχρονα να αυτοπεριορίζεται (καταργεί τον καταναλωτισμό γιατί κάθε απόκτημα ή κατανάλωση συνδέεται με δαπάνη χρόνου εργασίας και επομένως οδηγεί τους ανθρώπους να εντοπίζουν και να καθορίζουν τις πραγματικές ουσιαστικές τους ανάγκες). Απ' την άλλη λόγω της τοπικής εμβέλειάς του, βοηθά στην ανάπτυξη των τοπικών πόρων της τοπικής παραγωγής, αυξάνει το βαθμό αυτόρκειας και βέβαια βοηθά στη δημιουργία αξιών χρήσης.

Όσα περισσότερα είναι τα μέλη της κοινότητας και όση μεγαλύτερη η ποικιλία στις ειδικότητές τους, τόσο πιο μεγάλο θα είναι το ποσοστό των αναγκών των μελών που θα ικανοποιούνται με το νόμισμα της κοινότητας και άρα τόσο πιο μεγάλη η αντικατάσταση του επίσημου χρήματος.

Η κοινότητα συνεργασίας δεν περιορίζεται μόνο στους ανέργους, όπως αναφέρθηκε (αυτό θα ήταν λύση για τους κρατούντες, αφού θα άμβλυνε το πρόβλημα της ανεργίας). Ούτε είναι επιστροφή στην "οικονομία του χωριού". Συνδέεται με ομάδες αυτοπαραγωγής και αυτοδραστηριότητας καθώς και με συλλογική χρήση μέσων και τεχνολογιών που αναπτύσσουν μέλη της κοινότητας. Π.χ. μια ομάδα οργανώνει εργαστήριο επιπλοποιίας ή κεραμικής. Με τη βοήθεια της ομάδας, οποιοδήποτε άλλο μέλος που

θέλει να αυτοεκπαιδευτεί στην κατασκευή επίπλων ή κεραμικών ή θέλει να κατασκευάσει για τον εαυτό του έπιπλα ή κεραμικά, να χρησιμοποιεί τα εργαλεία του εργαστηρίου).

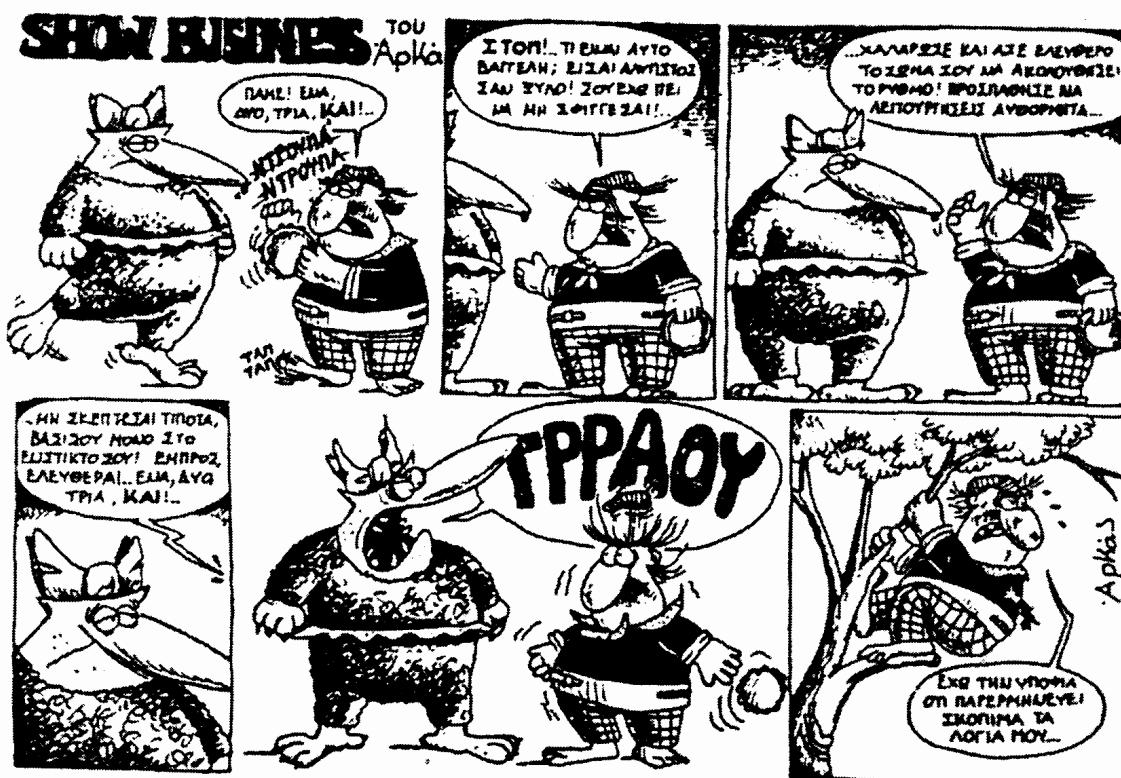
Άλλο παράδειγμα: μια ομάδα μελών οργανώνει στη βάση συλλογικής ιδιοκτησίας εργαστήριο επισκευής ηλεκτρικών ή ηλεκτρονικών ή πληροφοριακών συσκευών και εκεί μπορεί το οποιοδήποτε μέλος να αυτοεκπαιδευτεί ή να επισκευάσει τις δικές τους συσκευές.

Επίσης: κάποια μέλη κατασκευάζουν εργαστήριο επεξεργασίας φρούτων ή οινοποιείο και αυτό χρησιμοποιείται και από άλλους που θέλουν να επεξεργαστούν τα φρούτα τους ή το κρασί τους.

εξαπλωθούν και συνδεθούν σε δίκτυο, οδηγούν σε μια πρακτική κριτική (όχι μόνο θεωρητική): της μισθωτής εργασίας, του συστήματος παραγωγής και κατανομής του πλούτου, των σχέσεων ιδιοκτησίας, της μόλυνσης - ρύπανσης του περιβάλλοντος.

Οι παραγωγοί και οι δρώντες των κοινοτήτων που ιδιοποιούνται την εργασία, τον καταμερισμό της, την ποιότητά της, που καθορίζουν τι και πως θα παραχθεί, σε τι και πως θα εκπαιδευτούν, ποιες δεξιότητες και πως θα τις αναπτύξουν δεν θα οραματισθούν και πιο πέρα, για το τι είδος κοινωνίας και οικονομίας θέλουν γενικότερα;

Δεν θα υπερβούν τα όρια των κύ-

Το ίδιο όσον αφορά στα παιδιά. Αντί να πηγαίνουν πιθανά στα διάφορα "στέκια του παιδιού" για κεραμική ή μουσική ή θέατρο θα μπορούν να ασχολούνται στα αντίστοιχα εργαστήρια ή χώρο μουσικής της αντίστοιχης ομάδας ή μπορούν να εκπαιδεύονται στη φύτευση και σπορά φυτών σε αντίστοιχα κτήματα κ.λ.π.

Από τα παραπάνω παραδείγματα φαίνεται ότι η κοινότητα συνεργασίας οδηγεί τους ανθρώπους να δημιουργούν σταθερές και συνεχείς σχέσεις αμοιβαιότητας, να αναπτύσσουν κριτική συνείδηση, αξιοπρέπεια και διεκδικητική στάση. Αν στη συνέχεια

κλων και απ' τον κοινωνικό πειραματισμό να περάσουν και να εισβάλουν στις δομές της υπάρχουσας κοινωνίας, στις επιχειρήσεις, στις διοικήσεις, στις κοινότητες και τους δήμους, στους πολιτικούς και κρατικούς μηχανισμούς; Δεν θα οδηγηθούν σε όλο και πιο ριζοσπαστική αμφισβήτησή τους; Απ' την άλλη οι εκτός των κύκλων πολίτες δεν θα επηρεασθούν απ' τη ζωή και τα αποτελέσματα. Είναι σίγουρο ότι αν αναπτυχθεί σε μεγάλη κλίμακα ένας τέτοιος κοινωνικός πειραματισμός, θα έρθει σε σύγκρουση με τις δομές της κοινωνίας στην οποία είναι ενταγμένος. Είναι πιθανό να πά-

ρει τη μορφή δημοτικοποιημένων τομέων οικονομίας και να αποτελέσει σπάργανο οικονομικής δημοκρατίας (με την έννοια που δίνει στον όρο η κοινωνική - πολιτική οικολογία).

Προς το παρόν, οι σχέσεις σύνδεσης της κοινότητας συνεργασίας με την τοπική υπόλοιπη κοινωνία στην οποία είναι ενταγμένη, είναι ζήτημα πολιτικής της ίδιας. Απ' την αρχή μπαίνει το πρόβλημα της πολιτικής με την έννοια ότι οι κύκλοι - κοινότητες γίνονται όλο και περισσότερο φορείς μακροκοινωνικών επιλογών, οπότε ενδιαφέρει και την υπόλοιπη κοινωνία. Ταυτόχρονα όμως παίρνουν υπόψη και τις υπάρχουσες μακροκοινωνικές δομές, ώστε να γίνονται συμπληρωματικές ή υποβοηθητικές των μικροκοινωνικών τους δομών. Έτσι θα αναπτυχθεί μια οπτική που θα βλέπει τους δικούς τους στόχους σαν τοπικές εκφράσεις παγκοσμίων στόχων. Αυτή η οπτική θα τις συνδέσει και με δραστηριότητες (πολιτικές, κοινωνικές κ.λ.π.), που θα οργανώνονται σε επίπεδο χώρας ή σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η βιωσιμότητα της κοινότητας συνεργασίας θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό απ' την ταχύτητα εκκίνησης. Αν έχει εξασφαλίσει από την αρχή κάποιους χώρους, κάποια εργαστήρια, κάποια μέσα παραγωγής, πληροφορικό και τεχνικό εξοπλισμό, δυνατότητες για μαθητείες και εκπαίδευση, τεχνικές συμβουλές κ.λ.π.

Το πως θα τους εξασφαλίσει είναι θέμα των συζητήσεων μεταξύ των μελών που ξεκινούν την κοινότητα (π.χ. μια δυνατότητα θα ήταν και η διεκδίκησή τους απ' την τοπική Αυτοδιοίκηση). Επίσης το ποια νομική ή οργανωτική μορφή θα πάρει το πως θα λύνονται οι τριβές που θα υπάρχουν με τις αρχές (π.χ. Εφορεία ΙΚΑ κ.λ.π.) είναι θέμα των αρχικών συζητήσεων.

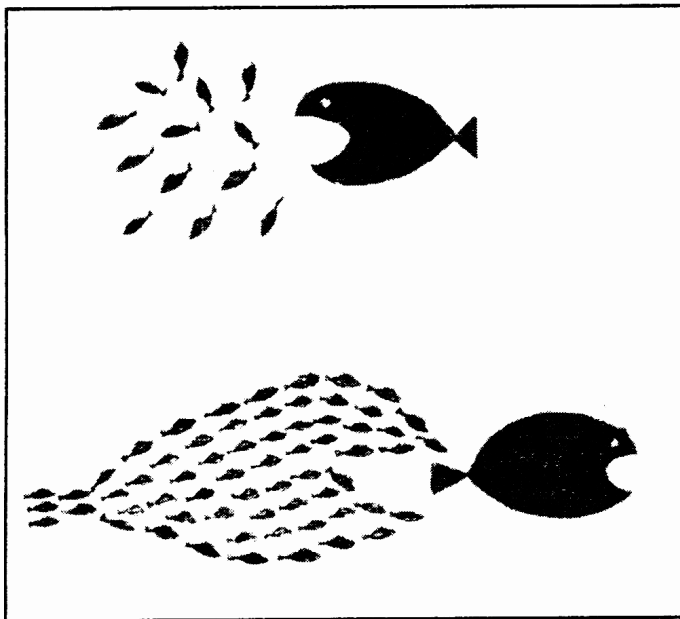
Πρόταση

α) Σε κάθε περιοχή, με κέντρο μια πόλη, αναλαμβάνεται απ' όσους ενδιαφέρονται και συμφωνούν, μια πρωτοβουλία για μια συζήτηση πάνω στην αυτοοργάνωση μιας τέτοιας δραστηριότητας, με άτομα και ομάδες, που πιθανά να προϋπάρχουν και

να δρουν.

β) Μετά τη διαδικασία αυτής την προσυζήτησης όσοι συμφωνούν προχωρούν στη δημιουργία της κοινότητας (κύκλου) συνεργασίας. Προσπαθούν απ' την αρχή να εξασφαλίσουν χώρο όπου θα συνευρίσκονται και θα αναπτυχθούν οι δραστηριότητες που έχουν προαναφερθεί καθώς και την υποβοηθητική υποδομή.

Τ.Σ.Α. (Τοπικό Σύστημα Ανταλλα-

γών)

ή καλύτερα: Τοπική Κοινότητα (κύκλος) συνεργασίας

Οι προτάσεις που ακολουθούν αφορούν στην προοπτική του συστήματος γι' αυτό να μη θεωρηθούν ως μεγαλεπήβολες

1. Στο σύστημα μπορούν να συμμετέχουν:

- Ανεργοί κάθε είδους που προσφέρουν ανειδίκευτη εργασία ή υπηρεσία κάθε είδους.

- Εργαζόμενοι που στον ελεύθερο χρόνο τους μπορούν και θέλουν να προσφέρουν συγκεκριμένες εργασίες ή υπηρεσίες.

- Τεχνίτες, τεχνικοί κάθε είδους (π.χ. υδραυλικοί, ηλεκτρολόγοι, οικοδομικές ειδικότητες κ.λ.π.)

- Παραγωγοί διάφορων μη βιομηχανοποιημένων, μη τοξικών προϊόντων (βιοκαλλιεργητές, οικοτέχνες, κεραμικά, οinoπαραγωγοί, μελοπαραγωγοί, οικοζωοτεχνίας κ.λ.π.).

- Εκπαιδευτικοί κάθε είδους, δάσκαλοι μουσικής χορού κ.λ.π.

- Γιατροί ομοιοπαθητικοί, πρακτικοί ή άλλης ειδικότητας Σύμβουλοι αυτογνωσίας.

- Προσφέροντες υπηρεσίας κάθε είδους από babysitting μέχρι νομικές ή φορολογικές.

- Καταναλωτές οικολογικών προϊόντων που μπορούν να προσφέρουν εργασία στην παραγωγή αυτών των προϊόντων (π.χ. σε κτήματα).

- Όσοι θέλουν να διαθέσουν ή να χρησιμοποιήσουν προϊόντα από "δεύτερο χέρι".

Όσο θα αναπτύσσεται ο κύκλος μπορούν να συμμετέχουν και άλλες ειδικότητες, χρήσιμες για την "κοινωνία" του κύκλου. Κύρια όμως στοχεύουμε προς την κατεύθυνση της αυτοπαραγωγής καθώς και προς εναλλακτικές για τον καθένα δραστηριότητες (δεν χρειάζεται να ασχολείται κανείς οπωσδήποτε με την ειδικότητά του, στα πλαίσια του κύκλου).

2. Δομή του Τ.Σ.Α.:

α) Νομική μορφή: καλύτερα να πάρει τη μορφή του κοινωφελούς συλλόγου, γιατί έχει πλεονεκτήματα, ειδικά σε σχέση με τις "αρχές" (εφορεία, ΙΚΑ κ.λ.π.)

Στην αρχή όμως μπορεί να ξεκινήσει σαν άτυπη ο-

μάδα στα πλαίσια της γενικότερης κίνησης που πάμε να δημιουργήσουμε.

β) Οργανωτική μορφή: Αν γίνει σύλλογος λειτουργεί τυπικά σύμφωνα με το καταστατικό του (Δ.Σ., Γ.Σ. κ.λ.π.)

Σε κάθε περίπτωση όμως θα πρέπει να υπάρχουν αιρετοί και με εναλλαγή 3 υπεύθυνοι: ι) για ενημέρωση και άνοιγμα προς την υπόλοιπη κοινωνία (οργανώνει την παρέμβαση του κύκλου στην τοπική κοινωνία για την επέκτασή του. Κατά κάποιον τρόπο ο "Δημοσιοσχεσίτης") ιι) για την ποαρακολούθηση του εσωτερικού νομίσματος (ο "τραπεζίτης") ιιι) για τη συγκέντρωση "προσφορών" - "ζητήσεων", οργάνωση - προώθηση των ανταλλαγών (συντονιστής "εμφυχωτής" των ανταλλαγών).

Η υπηρεσία τους ή θα "αμείβεται" σε εσωτερικό νόμισμα ή θα είναι προσφορά τους προς το Τ.Σ.Α. ("εθελοντική" εργασία)

3) Χώρος: Ένας οργανωμένος υποχώρος στα πλαίσια του χώρου τις γενικότερης κίνησης (θα χρειαστούν: τηλέφωνο με αυτόματο τηλεφωνη-

τή, πίνακας ανακοινώσεων κ.λ.π.). Όπου να γίνει δυνατό κάτι τέτοιο, μπορεί να γίνει σε κάποιο σπίτι ή στην "Πράσινη Αγορά".

4) Εξοδα προς 3ους: (σε συμβατικό νόμισμα, π.χ. λογαριασμός τηλεφώνου, έντυπο κ.λ.π.) θα καλύπτονται από εγγραφή - συνδρομή μελών ή υπό τυχόν δωρεές κ.λ.π.

5) Εσωτερικό νόμισμα: Βασική μας αρχή η ισοτιμία υπηρεσιών και εργασιών. Νόμισμα: 1 ώρα εργασίας ή υπηρεσίας. (Αργότερα αν θεωρηθεί αναγκαίο, για την προσέλκυση και ειδικοτήτων επιστημονικών ή πολύ εξειδικευμένων υπηρεσιών, μπορεί να δεχθούμε κάποιες διαφοροποιήσεις: π.χ. 1 ώρα τεχνική = 2 ώρες ανειδίκευτες ή 1 ώρα επιστημονική = 3 ώρες ανειδίκευτης).

Όσον αφορά στα προϊόντα: ο παραγωγός μετατρέπει την αξία τους σε ώρες εργασίας που χρειάστηκε για την παραγωγή τους. Στη συνέχεια η τιμή τους θα καθορισθεί κατόπιν συζήτησης μεταξύ των παραγωγών ομοειδών προϊόντων και των υπευθύνων του ΤΣΑ, εποχιακά ή ετήσια

Ο "Τραπεζίτης" κρατά κεντρικό βιβλίο (ή σε κομπιούτερ) με αύξοντα αριθμό των μελών όπου καταχωρεί το "χρέος" και την "πίστωση" του

κάθε μέλους μετά την πραγματοποίηση των ανταλλαγών, που θα του κοινοποιούνται απ' τα μέλη που τις πραγματοποιήσουν μεταξύ τους. Είναι απαραίτητο αυτό για να υπάρξει παρακολούθηση της εξέλιξης των ανταλλαγών. Επίσης το κάθε μέλος κρατά μ' αυτό καρτέλα με τα δικά του "+" και "-". (Αργότερα όταν αυξηθούν πολύ τα μέλη μπορεί να οργανωθεί το όλο σύστημα με κουπόνια).

Στην αρχή υπάρχει πίστωση στον καθένα μέχρι π.χ. 10 ώρες. Κάθε χρόνο πρέπει να γίνεται ισοσκελισμός και στο ατομικό επίπεδο του συστήματος (πως;) Για να μην δημιουργούνται μεγάλα προβλήματα όσον αφορά στα "χρέη" και τις "πιστώσεις" πρέπει να μπει ένα ανώτατο όριο π.χ. +20 ώρες ή -20 ώρες. Τη μη υπέρβαση αυτού του ορίου παρακολουθεί ο "Τραπεζίτης". Οποιο μέλος θέλει να φύγει απ' το σύστημα και έχει "-" πρέπει να το πληρώνει με συμβατικό νόμισμα. Γι' αυτό πρέπει να υπάρχει μια ισοδυναμία του εσωτερικού μας νομίσματος με το αντίστοιχο συμβατικό π.χ. 1 ώρα του ΤΣΑ = 1500 δραχ.

6) Ενημέρωση μελών: Κατ' αρχήν μέλη μπορούν να θεωρούνται τα "νοικοκυριά". Στην αρχή θα γίνεται Γ.Σ. μελών κατά τακτά χρονικά διαστήματα (;) (όταν αυξηθούν τα μέλη

μπορεί να γίνεται ανά 6μηνο).

Ο "Μεσίτης" οργανώνει την ενημέρωση των μελών και ενδιαμέσως για τις εξελίξεις των ανταλλαγών. Πληροφορεί για το ποιες υπηρεσίες - εργασίες - προϊόντα έχουν περισσότερη ζήτηση ώστε να ανταποκρίνεται και η προσφορά. Γι' αυτό είναι απαραίτητο ένα δίκτυο εσωτερικής πληροφόρησης (π.χ. ένα εσωτερικό έντυπο).

7) Σχέσεις με υπόλοιπη κοινωνία

i) Ο "Δημοσιοσχεσίτης" οργανώνει την ενημέρωση προς τα έξω (Μ.Μ.Ε., έντυπα, ραδιόφωνα κ.λ.π.). Αν η γενικότερη κίνηση μπορέσει να οργανώσει έντυπο ή ραδιόφωνο αυτό θα βοηθήσει πολύ και το ΤΣΑ.

ii) Μπορεί να υπάρξουν προβλήματα με τις αρχές. Όσον αφορά στο ΙΚΑ: στηριζόμαστε στην έννοια της "εθελοντικής εργασίας", όσον αφορά την εφορία στηριζόμαστε στην έννοια της "δωρεάς" (ή επιθετική: ανταλλαγές σε εσωτερικό νόμισμα, άρα φόρος σε εσωτερικό νόμισμα), όσον αφορά την ασφάλιση για όσους δεν έχουν, πιθανή ομαδική ασφάλιση.

iii) Τοπική αυτοδιοίκηση: κρούση για χώρους, παρέμβαση για δημιουργία "δημοτικού τομέα" οικονομίας■

Μπιφτέκια Σόγιας

Υλικά:

Σόγια, άνηθος, μαϊντανός, 3 κρεμμυδάκια χλωρά και 1 ξερό, 2 κουταλιές σούπας φρυγανιάς τριμμένη, αλάτι, ρίγανη, 2 αβγά, τυρί φέτα 1 κομμάτι.

Φουσκώνουμε τη σόγια από το βράδυ. Το πρωί την ξεπλένουμε και την αλέθουμε στο Multi με λίγο νερό πολύ καλά.

Τρίβουμε τα κρεμμυδάκια, τον άνηθο, το μαϊντανό και το ξερό κρεμμύδι και τα προσθέτουμε στη σόγια. Προσθέτουμε 2 αβγά, τη φέτα τριμμένη, αλάτι, ρίγανη και 2 κουταλιές σούπας φρυγανιάς τριμμένη. Ζυμώνουμε το μείγμα και το πλάθουμε σε μπιφτέκια. Αλευρώνουμε και ψήνουμε στο φούρνο. Για να μην κολλήσουν στο

ταψί βάζουμε πατάτες πολύ λεπτές φέτες μια στρώση αφού το λαδώσουμε. Προσθέτουμε 1/2 ποτήρι νερό και ψήνουμε 1 ώρα περίπου.

Για χορτοφάγους που δεν τρώνε αβγό, προσθέτουν αντί για αβγό λίγο κασέρι τριμμένο. Όταν ψήνεται λιώνει το κασέρι και έτσι το μπιφτέκι δεν διαλύεται.

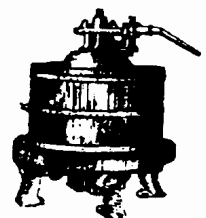
Με το ίδιο μείγμα κάνουμε και τη σογιόπιττα. Αντί να πλάσουμε τα μπιφτέκια το στρώνουμε στο ταψί πάνω από τις πατάτες και το ψήνουμε προσθέτοντας 1/2 ποτήρι νερό.

Η σόγια πρέπει να είναι βιοκαλλιεργημένη και μη μεταλλαγμένη αλλιώς το μείγμα εκρήγνυται.

Λίτσα Λιχουδίτσα

Πωλείται : εξοπλισμός οινοποιείου (ηλεκτρική πρέσα, ηλεκτρικός απορραγωτής, σπαστήρας, καψιλιέρα κ.α. Πληροφορίες Τηλ. 0495-52276

ΑΝΕΣΤΗΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΔΗΣ

Ο άνθρωπος και φίλος

Όταν ξεκινήσαμε τη στήλη "βιοκαλλιέργητές" στο περιοδικό όπου διάφοροι φίλοι παρουσιάζουν τη δουλειά και τον εαυτό τους λέγαμε στον Ανέστη "στο επόμενο τεύχος η σειρά σου", αλλά ο Ανέστης αρνιόταν πάντα "θα 'ρθει και η σειρά μου έχουμε χρόνια μπροστά μας"....

Τώρα που έφυγε από κοντά μας, εμείς οι άνθρωποι που την τελευταία δεκαετία είχαμε τη χαρά να τον ζήσουμε σαν φίλο και συνεργάτη σε τυπικές και άτυπες οικολογικές οργανώσεις, στο χωράφι, στο περιοδικό, στα σπίτια μας, προσπαθήσαμε να βάλουμε όποιο κομμάτι από τη ζωή του γνωρίζαμε για να κάνουμε ένα βιογραφικό. Δύσκολο εγχείρημα γιατί σπάνεια μιλούσε για τον εαυτό του.

Γεννήθηκε στην Αργυρούπολη το 1946 από την Αλεξάνδρα, Ηπειρώτισσα, που έκανε εκτροφή αγελάδων και τον Γιάννη από την Τραπεζούντα, που είχε πτυχίο Παντείου αλλά δούλεψε σαν αρτεργάτης και πέθανε όταν ο Ανέστης και τα δύο αδέρφια του ήταν παιδιά.

Σπούδασε μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών απ' όπου και πήρε πτυχίο χωρίς ποτέ να διοριστεί μη τυχόν και γίνει δημόσιος υπάλληλος.

Επί δικτατορίας σαν φοιτητής ανέπτυξε πολιτική δράση μέσω της οργάνωσης της "Νέας Αριστεράς" που μετά τη δικτατορία μετεξελίχθηκε στην Ε.ΠΟΙ.ΖΩ. και άρχισε να ασχολείται με κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα.

Σ' αυτή την οργάνωση ο Ανέστης έδωσε 20 χρόνια από τη ζωή του σαν επαγγελματικό στέλεχος πλήρους απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ίδρυσε η ΕΠΟΙ.ΖΩ. ενώ παράλληλα ήταν συνεχώς μέλος του Κεντρικού οργάνου.

Εργάστηκε για 3 χρόνια στο εστιατόριο "Γρανάδα" Λ. Αλεξάνδρας 100 στους Αμπελόκηπους και στη συνέχεια για άλλα 4 χρόνια ήταν συνιδιοκτήτης. Την περίοδο 80-87 διηύθυνε τις εργασίες του "καταναλωτικού συνεταιρισμού" "Ποιότητα Ζωής" με έδρα την Καλλιθέα στην Αθήνα οδός Κρέμου 149-151. Είχε στην ιδιοκτησία του εργαστήριο παρασκευασμάτων καθώς και κατάστημα τροφίμων απ' όπου διέθετε αγροτικά προϊόντα, προϊόντα υγιεινής διατροφής και παρασκευάσματα από το εργαστήριό του. Εκεί ανέπτυξε περαιτέρω τη γνώση της αγοράς τροφίμων, ειδικότερα δε της αγροτικής παραγωγής μετά από συστηματική σχέση με παραγωγούς προϊόντων υψηλής ποιότητας από πολλά μέρη της Ελλάδας.

Τότε ακριβώς είχε την ευκαιρία να ειδικευτεί στον τομέα που από καιρό συγκέντρωνε το ενδιαφέρον του, τα κρασιά. Για 5 συνεχή χρόνια εξασφάλιζε για λογαριασμό του πιο πάνω συνεταιρισμού σταφύλι ή μούστο από διάφορες γνωστές για την ποιότητα των κρασιών τους περιοχές (π.χ. Σαντορίνη, Σάμο, Νεμέα, Αττική κ.λ.π.) τα οποία οίνοποιούσε σε άμεση συνεργασία με οινολόγους, το δε παραγόμενο κρασί διέθετε από το κατάστημα του συνεταιρισμού. Την περίοδο 1982-84 είχε νοικιάσει και καλλιεργούσε με οικολογικό

τρόπο ένα κτήμα 10 στρεμμάτων στα Βριλλήσια Αττικής όπου γινόταν οι πρώτες συναντήσεις του Συλλόγου Οικολογικής Γεωργίας Ελλάδας (Σ.Ο.Γ.Ε.), του οποίου ο Ανέστης ήταν ιδρυτικό μέλος.

Μια άλλη σημαντική δραστηριότητά του, πάντα στα πλαίσια της Ε.ΠΟΙ. ΖΩ. ήταν και η πυροπροστασία. Για 3-4 χρόνια η Ε.ΠΟΙ.ΖΩ. σε συνεργασία με τον εξωραϊστικό σύλλογο Πεντέλης έκαναν εθελοντική - οργανωμένη πυροπροστασία. Το 1986 παντρεύτηκε με τη Μαρία Χατζηελεθυρίου, παιδοψυχίατρο και απέκτησε την Κωνσταντίνα.

Το 1988 αποχώρησε από την Ε.ΠΟΙ.ΖΩ. διαφωνώντας στον τρόπο που παίρνονταν οι αποφάσεις και έτσι έκλεισε ένα σημαντικό κεφάλαιο στη ζωή του.

Το 1989 έγινε συνιδιοκτήτης κτήματος - αμπελώνα έκτασης 20 στρ. στην περιοχή της Αρχαίας Νεμέας το οποίο καλλιεργούσε οικολογικά βεβαίως και ακολουθώντας την πορεία αμπέλι - σταφύλι - οινοποίηση παρήγαγε εκλεκτής ποιότητας κρασί το οποίο διέθετε στο εμπόριο.

Ολη αυτή την εμπειρία που απέκτησε με τα κρασιά, την κατέγραψε και εξέδωσε με χρηματοδότηση της ΧΙ Διεύθυνσης της ΕΟΚ το βιβλίο "το αγνό κρασί" ενώ μαζί με τον Γαβριήλ Πανάγο έγραψαν το "εγχειρίδιο βιολογικών καλλιεργειών" που εξέδωσε ο Σ.Ο.Γ.Ε.

Από το 1989 ασχολούνταν με το αμπέλι της Νεμέας, το

κτῆμα στη Βάρη όπου έχτισε μόνος του ένα σπιτάκι, καλλιερ-
γούσε λαχανικά και εξέτρεφε κότες, κατσίκια και γουρουνά-
κια και βέβαια τον ΣΟΓΕ όπου δραστηριοποιούνταν μέσω
του Δ.Σ. και το περιοδικό "Βιοκαλλιέργειες". Από τον ΣΟΓΕ
αποχώρησε και διαγράφηκε συγχρόνως μαζί με πολλούς
άλλους όταν το πήρε απόφαση ότι δεν μπορούσε να προσφέ-
ρει όσα ήθελε στην υπόθεση της Οικολογικής Γεωργίας μέσα
από εκεί.

Το 1992 εντωμεταξύ εγκαταστάθηκε με την οικογένειά
του στην περιοχή του Πηλίου όπου πάντα σαν καλός νοικο-
κύρης που ήταν διατηρούσε μελίτσια, κατσίκες, κότες και
ενίοτε γουρουνάκι. Δεν εγκατέλειψε ποτέ το κτήμα στη Νε-
μέα, επιμένοντας να κάνει όσες φορές χρειαζόνταν αυτή την
τεράστια απόσταση για να το φροντίζει και αυτό για χάρη της
"ανασαιμιάς" (ερυθρός ξηρός οίνος) που οиноποιούσε με
μοναδική αγάπη και μεράκι. Παράλληλα καλλιεργούσε α-
μπέλια που νοίκιαζε στην Αγχιάλο Βόλου.

Το 1993 άνοιξε μαζί με τους δύο άλλους βιοκαλλιεργητές
τον Γιώργο Κολέμπα και τον Σπύρο Φούκη την "πράσινη
αγορά" στο Βόλο, κατάστημα νωπών και μεταποιημένων
βιολογικών προϊόντων με σκοπό να λειτουργεί σαν στέκι.

Το 1996 ξεκινήσαμε μετά από αλληπάλληλες συναντήσεις
και διεργασίες τη "Νέα Σελήνη" στην οποία ο Ανέστης έπαιζε
πολύ σημαντικό ρόλο τόσο στην οργάνωση όσο και στη δια-
κίνηση του περιοδικού. Οργανώσαμε 2 παζάρια με οικολο-
γικά προϊόντα στο Βόλο και 1 στη Λάρισα με τον Ανέστη να
πρωτοστατεί.

Το μεράκι του ήταν να οργανωθούν σε επίπεδο Θεσσαλίας
και ξεχωριστά σε κάθε πόλη της, λαϊκές αγορές βιολογικών
προϊόντων σε τακτά διαστήματα και έκανε πολύ δουλειά
πάνω σ' αυτό. Ελλείψει όμως αρκετών επαγγελματιών βιο-
καλλιεργητών δε τα κατάφερε. Εμείς στη μνήμη του, θα
προσπαθήσουμε να κάνουμε τουλάχιστον μια Πανελλαδική

Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας κάθε Σε-
πτέμβρη στο Βόλο για να τον θυμόμαστε.

Το 1999 με το μερίδιο του από το βενζινάδικο στη Λεωφό-
ρο Βουλιαγμένης αγόρασε ένα αμπελάκι στον Τύρναβο και
ένα κτήμα στα Άνω Λεχώνια Πηλίου με παλιό διώροφο
κτίσμα και χώρο για οينوποιείο. Αλίμονο δεν πρόλαβε να τα
χαρεί. Τώρα που ένιωθε να στεριώνει επιτέλους και όλη αυτή
η σκληρή δουλειά που έκανε τόσα χρόνια οργανωμένα, με
συνέπεια και ΑΝΙΔΙΟΤΕΛΩΣ, (ήταν πραγματικά είδος
προς εξαφάνιση), απέδιδε τους καρπούς της και ένας απ'
αυτούς ήταν η εκτίμηση και η ειλικρινής φιλία των ανθρώπων
γύρω του. Ζωντανός, αεικίνητος, δημιουργικός, αισιόδοξος,
ασυμβίβαστος, συνεπής στα λόγια και στις πράξεις, ονειρο-
πόλος ούτε για μια στιγμή δεν έπαυε να κάνει σχέδια.

Ηθελε να μεταδώσει τη συσσωρευμένη πείρα και γνώση
του κυρίως γύρω από τα ζητήματα της οικολογικής γεωργίας.
Στα σχέδιά του ήταν να γράψει ένα βιβλίο για την οικολογική
καλλιέργεια του αμπελιού.

Οι πόλεις τον έπνιγαν, ο φυσικός του χώρος όπου μπορού-
σε να ζήσει και να δημιουργήσει ήταν η φύση, το χωράφι η
θάλασσα. Η σκληρή αγροτική δουλειά όχι μόνο δεν τον
φόβισε ποτέ αλλά τον ζωντάνευε, τον ανανέωνε. Επέστρεφε
μετά από 3-4 ημερών δωδεκάωρη δουλειά στο αμπέλι και
έμοιαζε δέκα χρόνια νεότερος.

.... "Αδελφέ" όπως μας αποκαλούσες μας άφησες ορφα-
νούς. Υπολογίζαμε πάντα σε σένα και συχωρίς να προλάβου-
με να στο ζητήσουμε απλόχερα μοίραζες τον εαυτό σου στο
μάξιμα των καρπών, στο κλάδεμα των αμπελιών, στο χτίσιμο
σπιτιών, στα μελίτσια παντού και πάντα το κρασί ήταν άφθο-
νο όπου παρευρισκόσουν.

Καλέ μας φίλε είναι δύσκολο να συνεχίζουμε... χωρίς
εσένα.

Οι φίλοι του

Αγαπητοί φίλοι της "Νέας Σελήνης"

Από καρδιάς θέλω να σας δώσω κουράγιο να συνεχίσετε την έκδοση που πραγματοποιείτε.

Με σεβασμό στη μνήμη του φίλου Ανέστη, που έφυγε πρόωρα, θέλω να προσθέσω δύο ελάχιστες κουβέντες, που θα
μπορέσουν να βοηθήσουν στην κατανόηση της συμμετοχής του στην κοινή μας προσπάθεια.

Η γνωριμία με το φίλο Ανέστη ξεκινά από τα χρόνια της δικτατορίας, με τη συμμετοχή μας στην πολιτική οργάνωση της
"Νέας Αριστεράς" και αργότερα σαν μέλη της κοινωνικής οργάνωσης "Ε.ΠΟΙ.ΖΩ." η οποία ιδρύθηκε με στόχο την
ενεργοποίηση του πολίτη για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής του στην καθημερινότητά της.

Ανέστης Πολυχρονίδης η έκφραση του ενεργού πολίτη - η δραστηριότητά του συνδεδεμένη με την κοινωνική συμμετοχή,
από τα χρόνια της δικτατορίας μέχρι που έφυγε.

Δραστήριος, ζωντανός, χαρούμενος, αγχώδης, δημιουργικός.

Κοινωνικό στέλεχος με συμμετοχή στο καταναλωτικό κίνημα, από τους πρωτοπόρους στη δημιουργία καλύτερων όρων
ζωής στη δεκαετία του '80. Με διαμόρφωση δικτύου διάθεσης προϊόντων φυσικών, στα πλαίσια της Ε.ΠΟΙ.ΖΩ.

Με πολιτιστικές ευαισθησίες, παρά πολλοί φίλοι θα τον θυμούνται πίσω από τον μπερντιέ, με τις φιγούρες του, να
ψυχαγωγεί σε διάφορες συνοικίες στην Αθήνα, με παραστάσεις Καραγκιόζη, με θέματα τόσο παραδοσιακά, όσο και
επίκαιρα. Πρακτικός, θρήκε διέξοδο σε δυο ατέλειωτους τομείς, το κρασί και τη βιοκαλλιέργεια, που υπηρέτησε μέχρι το
τέλος με τη δική του προσωπική άποψη και σφραγίδα. Μερακλής, που δεν άντεχε το απρόσωπο της πρωτεύουσας και την
εγκατέλειψε, προσπαθώντας να δημιουργήσει μια πιο ήρεμη ζωή στην επαρχία. Σύγχρονος πολίτης, με προσωπικότητα,
ανεξάρτητα αν κανείς συμφωνούσε ή όχι σε όλες τις απόψεις του. Παράδειγμα ανθρώπου, με στόχους, οράματα και
καθημερινή δράση, αντίποδα στο απρόσωπο πλήθος που δημιουργεί η σύγχρονη κοινωνία μας.

Όταν πολλοί άνθρωποι μάθουν να αντιδρούν έτσι στη ζωή τους, τότε σίγουρα η κοινωνία θα έχει αποκτήσει χρώμα και
όραμα.

Καλό κουράγιο στους δικούς του ανθρώπους, στη Μαρία, στην Κωνσταντίνα και σε όσους συμμερίζονταν τις αγωνίες του
και τις ευαισθησίες του.

Γιάννης Σαούλος - Αγρότης
ΚΕΡΚΥΡΑ - 19 Φλεβάρη 2000

ΑΝΕΣΤΗΣ

Στις 24/11/1999 ο θάνατος συνάντησε τον Ανέστη στο δρόμο. Ένας ιδιαίτερος άνθρωπος έφυγε. Ένας ξεχωριστός άνθρωπος δεν είναι πια κοντά μας. Ο Ανέστης Πολυχρονίδης πέρασε στην ιστορική μνήμη αφήνοντας φτωχότερη την κοινωνία μας, δοξάζοντας στο πέρασμά του την έννοια "άνθρωπος".

Για να σκιαγραφήσει κάποιος την προσωπικότητά του πρέπει να αναφερθεί σε ορισμένα πολιτικά στοιχεία. Ήταν πνεύμα ανήσυχο - μη βολεμένο, προβληματισμένο, βαθύς δημοκράτης, σε μόνιμη αναζήτηση του ορθού δρόμου δράσης και της προσωπικής καταξίωσης, που την έβλεπε μόνο μέσα από την κοινωνική προσφορά.

Σα φοιτητής του Μαθηματικού Αθήνας τοποθετήθηκε ενάντια στη δικτατορία, εκδηλώνοντας την αντίθεσή του μέσα από φοιτητικούς κύκλους με αντιδικτατορική δράση. Η απόφαση του Ανέστη για πιο ουσιαστική συμμετοχή στα κοινά τον οδήγησε πέρα από τις υπάρχουσες πολιτικές δομές. Έτσι, από τις αρχές της δεκαετίας του '70 συμμετείχε με το σύνολο των δυνάμεων του στην πολιτική δράση του "κινήματος Νέας Αριστεράς", πολιτικής κίνησης της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, που δημιουργήθηκε από αριστερούς νέους με ηγέτη τον Π. Γουλιέλμο προβληματισμένοι από το αδιέξοδο της παραδοσιακής αριστεράς και την αποτυχία του υπαρκτού σοσιαλισμού και που προσπάθησαν μέσα από βαθιά μελέτη να αξιοποιήσουν τη μέχρι τότε εμπειρία του κινήματος και σε συνδυασμό με τη σύγχρονη ελληνική και παγκόσμια πραγματικότητα να οδεύσουν προς νέες μορφές κοινωνικοπολιτικής δράσης.

Ο Ανέστης πίστευε και δόθηκε ολόψυχα σ' αυτήν την προσπάθεια. Κυριολεκτικά δεν είχε καιρό για τον εαυτό του. Η δράση ήταν πολύπλευρη και διαρκής στους τομείς της εργασίας, του πολιτισμού, της οικολογίας, της πολιτικής. Αυτό βέβαια συνέβαινε για τους περισσότερους συντρόφους - συναγωνιστές του φτάνοντας στην απόλυτη συλλογική μορφή του πραγματικού σοσιαλισμού μέσα σε καπιταλιστικά πλαίσια. Μελέτη - εργασία - κοινωνική προσφορά σε ένα πλέγμα σχέσεων που ανωτεροποιούσαν τον άνθρωπο. Ήταν πιστεύω, μια ιδιαίτερη σελίδα στα πλαίσια του αριστερού κινήματος, που αξίζει να ερευνηθεί περισσότερο.

Ο Ανέστης, παρά τη σταθερή πίστη του στις νέες αντιλήψεις με "φανατισμό" και ακούραστη, συνεχή συμμετοχή στην πρακτική δουλειά για την πραγμάτωσή τους, προσπαθούσε πάντα ν' αφήνει περιθώρια για κριτική και αυτοκριτική. Το 1976, όντας και οι δύο στρατιώτες, μου έγραφε: "ας μην απολυτοποιούμε τα πράγματα, η πραγματικότητα είναι ρευστή, αλλάζει, πρέπει να την παρακολουθούμε αδιάλειπτα.

Με τη μεταπολίτευση άλλαξαν οι συνθήκες και μαζί οι μορφές πάλης. Το άνοιγμα στην κοινωνία αναγκαίο και η πολιτική οργάνωση της Νέας Αριστεράς εκφράστηκε με τον κοινωνικό φορέα "Ε.ΠΟΙ.ΖΩ." (Ενωση για την Ποιότητα της Ζωής) δίνοντας βάρος στα προβλήματα ποιότητας της καθημερινής ζωής. Δημιουργήθηκαν φορείς στον εργατικό τομέας, το μαθητικό, το φοιτητικό, την κατανάλωση, τον πολιτισμό.

Ο Ανέστης συμμετείχε από στελεχικό επίπεδο στη λήψη αποφάσεων, τη διαμόρφωση κατευθυντήριων γραμμών

αλλά και στις περισσότερες μορφές δράσης, σε κεντρικό πολιτικό, κλαδικό συνδικαλιστικό και τοπικό πολιτιστικό επίπεδο.

Σα φοιτητής του μαθηματικού τμήματος του Παν/μιου Αθηνών συμμετείχε στο φοιτητικό κίνημα της μεταπολίτευσης μέσω του αντίστοιχου φορέα ΝΕ.ΦΟΙ.Κ. (Νέο Φοιτητικό Κίνημα). Με ιδιαίτερο πάθος συμμετείχε ιδεολογικά και πρακτικά στον τομέα της οικολογίας, της ποιότητας των τροφίμων και των βιοκαλλιεργειών, χώρος όπου και εκφράστηκαν έντονα οι ιδιαίτερες οργανωτικές του ικανότητες.

Πρωτεργάτης στη δημιουργία αγροκτήματος οικολογικής γεωργίας, στην οργάνωση και λειτουργία καταστήματος της "Ε.ΠΟΙ.ΖΩ." με βιολογικά προϊόντα, μερικά από τα οποία παρασκεύαζε ο ίδιος (κρασί, πετιμέζι, μαρμελάδες, κ.ά.)

Είχε πλήρη συμμετοχή στη συγκρότηση και λειτουργία κατασκήνωσης δασοφυτοπροστασίας για το Πεντελικό βουνό.

Ήταν ένας άνθρωπος πολύπλευρος, με άπειρα ενδιαφέροντα, θεωρητικές και οργανωτικές ικανότητες, που διοχετεύονταν όλες στο στόχο της ανωτεροποίησης του ανθρώπου και του κοινωνικού οφέλους. Βασικό του πιστεύω ήταν ότι η πρακτική μόνο αποδεικνύει τη θεωρία.

Δημιούργησε και λειτούργησε θέατρο Σκιών, διοργανώνοντας και υλοποιώντας πολλές παραστάσεις για παιδιά και μεγάλους με έργα που ετοιμάζε ο ίδιος (διάλογοι, σκηνικά, φιγούρες) με περιεχόμενο ψυχαγωγικό αλλά και προβληματισμού πάνω στα προβλήματα που απασχο-

λούν κάθε σύγχρονο άνθρωπο (ποιότητας ζωής, σχέσεων κ.λ.π.).

Εγραψε άρθρα - δοκίμια για τα περιοδικά "Νέα Αριστερά" "Καμίνι" Συμμετείχε στη συγγραφή εκλαϊκευμένων εκδόσεων "από το λαό για το λαό" με απαραίτητες γνώσεις για κάθε άνθρωπο.

Σα στέλεχος του πολιτικού φορέα της Νέας Αριστεράς συμμετείχε και στις συζητήσεις - μαζί και με άλλους συντρόφους του - που είχε προκαλέσει το ανανεωτικό τμήμα της παραδοσιακής αριστεράς (ΕΑΡ) για τη δημιουργία ενός νέου φορέα. Με τα προβλήματα που υπήρξαν, όσον αφορούσε στην προσαρμογή του φορέα της Νέας Αριστεράς στη σύγχρονη πραγματικότητα και στο αδιέξοδο που οδηγήθηκαν κάποιοι συναγωνιστές του, αποσύρθηκε από τις συγκεκριμένες δομές, χωρίς όμως και να αποσυρθεί από την κοινωνική δράση. Συνέχισε με πλήρεις δυνάμεις τον αγώνα του, κυρίως στον τομέα της οικολογικής γεωργίας και έγινε η ψυχή του αγώνα αυτού. Ο αγώνας του, ιδεολογικός και πρακτικός: μελέτη - ενημέρωση - διάδοση - παραγωγή και διακίνηση βιολογικών προϊόντων.

Ιδρυτικό στέλεχος του Συλλόγου Οικολογικής Γεωργίας (Σ.Ο.Γ.Ε.) μέσω του οποίου προώθησε αποφασιστικά τους παραπάνω στόχους.

Συνταίριασε την ιδεολογία του με την εργασία και την προσωπική του ζωή. Εγκατέλειψε την πιθανή υπαλληλική σχέση (μαθηματικός), το κέντρο (την Αθήνα) και ασχολήθηκε επαγγελματικά με τα βιολογικά κρασιά (από το αμπέλι μέχρι την κατανάλωση).

Οι σχέσεις αλήθειας - ποιότητας σε ανθρώπους και αγαθά ήταν για τον Ανέστη στόχοι ζωής απόλυτοι, οριστικοί.

Ο Ανέστης Πολυχρονίδης ο φίλος, ο σύντροφος, ο αδερφός ήταν αστείρευτος, ακαταμάχητος. Πίστευε σε ένα καλύτερο μέλλον, πιο φυσικό, πιο ανθρώπινο.

Πίστευε στις αρετές του ανθρώπου, αρνιόταν τη σύνθλιψη του κομφορμισμού, του καταναλωτισμού, του ατομισμού, της όποιας βόλεψης.

Ήταν η προσωποποίηση του ανθρωπισμού, της βαθύτερης ουσίας της ζωής.

Περνούσε πάνω απ' τα καθημερινά που μας μικραίνουν μας συνθλίβουν και φωτίζε με τη ζωή του το μέλλον.

Εφυγε ένας πραγματικός άνθρωπος, ένας ακούραστος αγωνιστής της ουσιαστικής δημοκρατίας, της οικολογίας, της αλήθειας.

Είναι δύσκολο σε λίγες γραμμές έστω και να θίξει όλες τις πλευρές της δράσης του. Όσοι δεν τον γνώρισαν θα θεωρούν κάποια από τα γραφόμενα σαν μετά θάνατο υπερβολές. Η αίσθησή μου, που τον έζησα, είναι ότι τον αδικώ.

Η ιστορική μνήμη, για όσους δεν ξεχνούν τους οδηγητές, τους πρωτοπόρους, θα σταθεί στη μεγάλη του προσφορά. Η φωτεινή του πορεία, παρηγοριά και υπερηφάνεια για τη συντροφισσα της ζωής του, την κορούλα του, τη μάνα, τ' αδέρφια, για μας που τον αγαπήσαμε. Στο διαρκή αγώνα για μια ανώτερη, πιο ευτυχισμένη ζωή, μια από τις πρώτες θέσεις έμεινε κενή το ίδιο και στις καρδιές μας.

Ευχαριστούμε όσους στη μνήμη του Ανέστη βοήθησαν το περιοδικό

Η Γενετική Μηχανική, τα Βιοκτόνα, ο Καρκίνος η Ανάπηρη Ηθική της “Επιστήμης” ο Λύκος που φυλάει τα πρόβατα (οι υποκρινόμενες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (!)) και άλλες

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΤΡΕΛΑΣ

Γιάννης Παζάρης

Πρόσφατη έρευνα δύο διακεκριμένων Σουηδών ογκολόγων, Dr. Lennart Hardell και Dr. Mickael Eriksson (1) έδειξε καθαρά συσχέτιση ανάμεσα στα επίπεδα παρουσίας της δραστικής ουσίας glyphosate και τη συχνότητα εμφάνισης του “μη Hodgins λεμφώματος” (N.H.L.), μια μορφή καρκίνου. (2)

Στην έρευνα που δημοσιεύθηκε στις 15 Μαρτίου 1999 στην εφημερίδα της Αμερικανικής Καρκινικής Εταιρείας οι ερευνητές διαβεβαιώνουν ότι “η έκθεση στο glyphosate έχει σαν συνέπεια αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης N.H.L.” Επισημαίνουν επίσης ότι “λόγω της συνεχούς αύξησης στη χρήση του glyphosate από την περίοδο των ερευνών είναι απαραίτητο να γίνουν άμεσα επιδημιολογικές έρευνες”

Το glyphosate, γνωστό με το εμπορικό όνομα Roundap είναι το ζιζανιοκτόνο με τις παγκοσμίως μεγαλύτερες πωλήσεις. Υπολογίζεται ότι κατά το 1988 καταναλώθηκαν σ’ όλο τον κόσμο περισσότεροι από 112.000 τόνοι δραστικής ουσίας. Είναι καθολικό ζιζανιοκτόνο και χρησιμοποιείται για τον έλεγχο ετήσιων και πολυετών φυτών.

Το 71% των γενετικά τροποποιημένων φυτών που καλλιεργήθηκαν το 1988 έχουν σχεδιαστεί ώστε να είναι ανθεκτικά σε ζιζανιοκτόνα όπως το glyphosate που με το εμπορικό όνομα Roundap προωθείται από τη Monsanto. Και άλλες εταιρείες που αναπτύσσουν γενετικά τροποποιημένα φυτά με ανθεκτικότητα σε ζιζανιοκτόνα προσανατολίζουν το παραγωγικό δυναμικό τους σ’ αυτό και επίσης ζητάνε εγκρίσεις για υψηλότερα επίπεδα υπολειμμάτων αυτών των χημικών στα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα.... Ετσι απλά...! Η Monsanto έχει ήδη πάρει έγκριση για τριπλάσια επίπεδα υπολειμμάτων στη γενετικά τροποποιημένη σόγια σε Ευρώπη και Αμερική - από 6 ppm (μέρη στο εκατομμύριο σε 20 ppm).

“Γίνεται έτσι φανερό - σύμφωνα με την Sadhbh O’ Neil της Ιρλανδικής πρωτοβουλίας Genetic Concern (3) - ότι, ακριβώς όπως υπογράμμιζαν περιβαλλοντολόγοι και υγιεινολόγοι, η εισαγωγή καλλιεργειών ανθεκτικών στο glyphosate, θα έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση των υπολειμμάτων στα οποία εμείς, ως καταναλωτές, θα εκτιθόμαστε μέσω των τροφίμων. Αυξημένα επίπεδα υπολειμμάτων και μεταβολιτών του glyphosate βρίσκονται ήδη προς πώληση στα ράφια των καταστημάτων, μέσω της γενετικά τροποποιημένης σόγιας, κοινού συστατικού πολλών επεξεργασμένων τροφίμων (λεικιθίνη κ.λ.π.). Παρ’ όλα αυτά δεν γίνονται μελέτες για τις επιδράσεις της γενετικά τροποποιημένης σόγιας στην υγεία ανθρώπων και ζώων”.

Οι στατιστικές του Αμερικανικού Υπουργείου Γεωργίας δείχνουν από το 1997 ότι η επέκταση της καλλιέργειας Roundap Ready σόγιας (σόγια γενετικά τροποποιημένη ώστε να είναι ανθεκτική στο Roundap) είχε σαν αποτέλεσμα την κατά 72% αύξηση στη χρήση του glyphosate. Σύμφωνα με επιστήμονες του “Δικτύου Δράσης για τα φυτοφάρμακα” (PAN) (4) εκτιμάται ότι η καλλιέργεια φυτών γενετικά τροποποιημένων ώστε να αντέχουν στα φυτοφάρμακα θα τριπλασιάσει τις χρησιμοποιούμενες ποσότητες ζιζανιοκτόνων, γιατί γνωρίζοντας οι αγρότες ότι οι καλλιέργειες τους θα αντέχουν σε μεγαλύτερες δόσεις θα τα χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερες δόσεις...

Η Ο’ Neil καταλήγει: “Όταν η EPA (Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος της Αμερικής) έδινε έγκριση στη Monsanto για ανάπτυξη πειραματικών αγρών ζαχαρότευτλων ανθεκτικών στο Roundap δεν έλαβε υπ’ όψη της το θέμα εφαρμογής του

glyphosate. Θεώρησε ότι ήταν ευθύνη της Υπηρεσίας Ελέγχου Παρασιτοκτόνων (P.C.S.) του Υπουργείου Γεωργίας. Ετσι, πολύ απλά, κανείς δεν συμπεριέλαβε την επίδραση της αυξημένης χρήσης του glyphosate στις αναλύσεις κινδύνου / ωφελιμότητας (!!) (risk / benefit analysis)

Είναι ένα ακόμα παράδειγμα του πως -διεθνώς- οι επιφορτισμένες με την ασφάλεια του πληθυσμού υπηρεσίες λειτουργούν σε πολλές περιπτώσεις σαν απλές γραφειοκρατικές διαδικασίες. Πραγματικά, σοκάρεται κανείς, όταν διαπιστώνει ότι οι πρώτες εγκρίσεις των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών βασίστηκαν σε στοιχεία που παραχώρησαν οι ίδιες οι ενδιαφερόμενες εταιρείες στους αρμόδιους φορείς (5,6).

Βέβαια στην πορεία ξεσκεπάζονται πολλά (7) αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι το κακό επανορθώνεται:

Η αίτηση της Monsanto για την έγκριση εμπορίας δεν έδινε στοιχεία για τα επίπεδα οιστρογόνων στη Roundap - Ready σόγια που είχε ψεκαστεί με glyphosate. Όλα τα στοιχεία για τα επίπεδα χημικών ουσιών είχαν ληφθεί από αφέκαστα φυτά. Παρ’ όλη την έλλειψη στοιχείων για ψεκασμένα φυτά η αίτηση έγινε δεκτή (!) Και από τότε η ψεκαζόμενη σόγια έχει μπει στην τροφική αλυσίδα (...)

Υπάρχουν επαρκείς επιστημονικές αποδείξεις ότι η εφαρμογή του glyphosate μπορεί να αυξήσει τα επίπεδα των φυτικών οιστρογόνων. (8)

Αρκεί να ρίξει μια ματιά κανείς στην ποιότητα και επάρκεια “πειραμάτων” των πολυεθνικών πάνω στα οποία θα στηρίξουν την επιχειρηματολογία τους προκειμένου να αποσπάσουν εγκρίσεις για να αντιληφθεί την ευκολία με την οποία αφήνουμε να αναπτυχθεί ο βρόγχος γύρω από το λαιμό μας. (9)

Παραπομπές

(1) Lennart Hardell, M.D., PhD. Department of Oncology, Orebro Medical Center, Orebro and Mikael Eriksson, M.D., PhD Department of Oncology, University Hospital, Lund Sweden, “A Case - Control Study of Non - Hodgkin Lymphoma and Exposure to Pesticides”, March 15, 1999/Vol 85/Number 6.

(2) Το λεμφωμα είναι μια μορφή καρκίνου που προσβάλλει το λεμφικό σύστημα. Μπορεί να εκδηλωθεί σχεδόν σε κάθε μέρος του σώματος αλλά συνηθέστερα εμφανίζεται με τη μορφή πρηξίματος των λεμφαδένων στη βάση του λαιμού. Βασικά υπάρχουν δύο μορφές λεμφώματος, η ασθένεια Hodgkins και το μη Hodgkins λεμφωμα.

Ο ρυθμός εμφάνισης του NHL έχει αυξηθεί εντυπωσιακά στο Δυτικό κόσμο κατά τις λίγες τελευταίες δεκαετίες. Σύμφωνα με την Αμερικανική Καρκινική Εταιρεία υπάρχει μια τρομακτική αύξηση 80% της εμφάνισης NHL από τις αρχές της δεκαετίας του 1970.

(3) Genetic Concern, Main st., Scarriff, Co. Clare, Dublin Fax: +353 - 61 - 921812, e-mail: Clarewatson @ timet. ie <http://www.vibrantplanet.com/geneticconcern/>

4. Pesticide Action Network North America <http://www.panna.org>

Η καλλιέργεια της μπάμιας

Hibiscus esculentus

Οικογένεια μαλαχωδών (Malvaceae)

Χ"παναγιώτου Μένη

Στοιχεία Καλλιέργειας

Η μπάμια είναι ετήσιο λαχανικό που ευδοκιμεί στις τροπικές και υπο-τροπικές χώρες. Στην Ελλάδα έγινε γνωστή κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας ξεκινώντας από τη Μικρά Ασία.

Το ύψος του φυτού φτάνει τα 1,80 m και το μήκος της ρίζας του τα 1,20 m περίπου. Απαιτεί άπλετο και άμεσο φωτισμό και είναι πολύ ευαίσθητο στο ψύχος, δεν αντέχει στους παγετούς.

Προτιμά καλά στραγγιζόμενα αμμοπηλώδη ή πηλοαμμώδη εδάφη και μπορεί να αναπτυχθεί σε εδάφη με οξύτητα 6,5 - 8,5 με ευνοϊκότερη αυτή μεταξύ 7 και 7,5. Οι κλιματολογικές απαιτήσεις της μπάμιας είναι

αντίστοιχες με του βαμβακιού. Για ανάπτυξη χρειάζεται θερμοκρασία εδάφους μεγαλύτερη των 15°C και θερμοκρασία ατμόσφαιρας 20-30°C

Η ανθοφορία της αρχίζει από τον Ιούνιο και συνεχίζεται μέχρι τους πρώτους παγετούς του Φθινοπώρου. Στους βλαστούς σχηματίζεται ένα άνθος ανά 24 ώρες. Ο καρπός εμφανίζεται αμέσως μετά την αυτογονιμοποίηση ή σταυρογονομοποίηση που γίνεται με τα έντομα.

Δεν είναι ιδιαίτερα απαιτητικό φυτό σε νερό. Μπορεί να καλλιεργηθεί και σαν ξηρικό οπότε αποκτά μικρούς και νόστιμους καρπούς. Αν αρδεύεται, καλύτερη μέθοδος είναι με κατάκλιση ή διήθηση. Επίσης δεν είναι πολύ απαιτητική σε θρεπτικά

DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES

(5) nutritional assessment of cotton lines 1445 and 1698. This communication informed FDA of the steps taken by Monsanto to ensure that these products comply with those legal and regulatory requirements that fall within FDA's jurisdiction. Based on the safety and nutritional assessment you have conducted, it is our understanding that Monsanto has concluded that these new cotton varieties are not materially different in composition, safety, or any other relevant parameter from cotton varieties currently on the market and that they do not raise issues that would require premarket review or approval by FDA. All materials relevant to this consultation have been placed in file BNF 0026 which will be maintained in the Office of Premarket Approval.

(6)

Food and Drug Administration
Washington DC 20204

safety and nutritional assessments of new cotton lines 757 and 1078. It is our understanding that these communications were intended by Monsanto to inform FDA of the steps taken to ensure that these products comply with those legal and regulatory requirements that fall within FDA's jurisdiction. Further, based on the safety and nutritional assessment you have conducted, it is our understanding that you have concluded that these new cotton varieties are not materially different in composition, safety, or any other relevant parameter from cotton varieties currently on the market and that they do not raise issues that would require premarket review or approval by FDA.

(7) Third Meeting of the Open-ended Ad hoc Working Group on Biosafety of the U.N. - Convention on Biological Diversity, Montreal, Oct. 13, 1977.

Dr. Brian Goodwin, U.K.

Dr. Mae Wan Ho, U.K.

Dr. Hartmut Meyer, Germany

Dr. Peter Saunders, U.K.

Dr. Vandana Shiva, India

Dr. Ricarda Stein brecher, U.K.

Dr. Beatrix Tappeser, Germany

Christine von Weizsacker, Germany

URGENT APPEAL TO ALL GOVERNMENTS TO REVOKE THE MARKET APPROVAL OF MONSANTO'S RR-SOYBEAN

We the undersigned scientists ask all governments to use whatever methods are available to them to bar from their markets on grounds of injury to public health Monsanto's genetically engineered Roundup Ready (RR) soybeans. In the case of the European Union, of course, we urge the individual governments to invoke Article 16 (Directive 90/220). We make this appeal on the following bases:

1) There is clear scientific evidence that application of glyphosate can increase the level of plant estrogens. This has been shown for the bean *Vicia faba* by German researchers (Sandermann and Wellmann, 1988, in Biosafety, p. 285-292, ed: German Ministry of Research and Technology). Soya belongs to the same plant family (legumes) as these beans.

2) Plant estrogens are known to affect mammals including humans

3) Feeding experiments were done on cows with transgenic and ordinary soybeans by Monsanto. A statistically significant difference in the daily milk fat production between the test groups was found. Those fed transgenic RR-soybeans produced more fat per day than those fed ordinary soya. All test groups had the same intake of soya per day (Harmon et al., Journal of Nutrition, 1996). We conclude that this is an indication of a substantial difference between the transgenic and the non-transgenic soybean.

(8) Τα οιστρογόνα είναι ουσίες οι οποίες ρυθμίζουν τη λειτουργία των γονάδων (ωθήκες στις γυναίκες και όρχεις στους άνδρες) οι οποίες με τη σειρά τους συνθέτουν και στη συνέχεια απελευθερώνουν ορμόνες που προκαλούν τη διαφοροποίηση των σωματικών ιστών σε άνδρες και γυναίκες

(9) Βλέπε τεύχη 10 και 11 της Νέας Σελήνης

στοιχεία, επιζητεί όμως το άζωτο και το φώσφορο.

Η λίπανση μπορεί να γίνει με πρόσθεση κοπριάς 2 τόνων στο στρέμμα την Ανοιξη ή κόμποστ, σε όλο το χωράφι ή κατά θέσεις. Μπορούμε επίσης αν δεν έχουμε άλλες πηγές λίπανσης να χρησιμοποιήσουμε ένα αργής απελευθέρωσης γενικό οργανικό λίπασμα την ίδια εποχή. Συμπληρωματικά μπορούμε να ψεκάσουμε στα φύλλα ή να κάνουμε ριζοπότισμα μ' ένα ελαφρύ λίπασμα μια φορά το μήνα και 2-3 φορές στην καλ/τική περίοδο ψεκασμό με εκχύλισμα φυκιών.

Σπορά

Η σπορά της μπάμιας γίνεται τον Απρίλιο - Μάιο συνήθως σε όρχους όπου σπέρνονται 3-4 σπόροι μαζί σε βάθος 2,5 cm και σε αποστάσεις 25 - 40 cm μεταξύ τους. Αν η σπορά γίνει σε γραμμές οι αποστάσεις που προτείνονται είναι 40-50 cm μεταξύ των γραμμών και 15-25 cm επί αυτών.

Απαιτούνται 7-14 μέρες για το φύτρωμα. Ο σπόρος καλό είναι να μουλιάσει την προηγούμενη νύχτα σε νερό. Ο ζεστός καιρός στην περίοδο της σποράς είναι πολύ σημαντικός. Δεν πρέπει να σπέρνουμε την μπάμια αν η θερμοκρασία του εδάφους δεν είναι τουλάχιστον 15°C γιατί δεν φυτρώνει καλά.

Αν το έδαφος που θέλουμε να σπείρουμε είναι κρύο και περιέχει μεγάλο ποσοστό αργίλου, μπορούμε να το καλύψουμε με μαύρο πλαστικό τουλάχιστον 2 βδομάδες πριν τη σπορά όπου είναι δυνατόν. Επίσης μπορούμε να καλύψουμε με διαφανές πλαστικό ή οργανικά υπολείμματα το μέρος που σπείραμε για ένα καλό ξεκίνημα των φυτών. Απομακρύνουμε την κάλυψη μόλις αρχίσουν να φυτρώνουν οι σπόροι για να αποφύγουμε την καταστροφή των σπορόφυτων.

Παραγωγή σπόρου

Επειδή υπάρχει κίνδυνος σταυρογονιμοποίησης με τα έντομα, οι διάφορες ποικιλίες πρέπει να απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον 500 m.

Τα μητρικά φυτά σηματοδοούνται ώστε να μη γίνει συγκομιδή απ' αυτά φρέσκων καρπών αλλά να αφεθούν για να ωριμάσουν εντελώς. Όταν αρχίζουν να ωριμάζουν οι πρώτες μπάμιες αφαιρούνται συνήθως τα

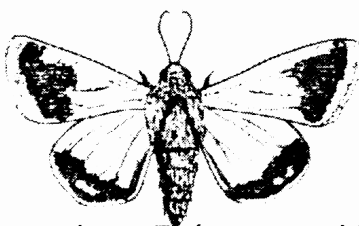
φύλλα των φυτών εκτός από τα κορυφαία για να τις βλέπει ο ήλιος. Από τις ποικιλίες με γωνιώδη καρπό καλό είναι να συγκομίζονται οι ώριμοι καρποί τότε - τότε γιατί σκίζονται κατά μήκος και χάνονται οι σπόροι οι οποίοι διατηρούν τη βλαστικότητα τους για 5 χρόνια.

Ποικιλίες

Οι ποικιλίες της μπάμιας διακρίνονται σε 4 κατηγορίες ανάλογα με το ύψος των φυτών (φυτά ψηλά που ξεπερνούν το μέτρο και φυτά νάνα) και του μήκους των καρπών (μακρόκαρπες και βραχύκαρπες ποικιλίες).

Οι ποικιλίες με ψηλά φυτά και μακρύ καρπό καλλιεργούνται σαν ποτιστικές και οι νάνες με κοντό καρπό σαν ξηρικές.

Απ' αυτές οι κυριότερες ντόπιες

Εικόνα 1 Πράσινο σκουλήκι (Heliothis Zea)

είναι η πολύμορφη Πυλαίας με πολύχωρη ωοθήκη και πολλές γωνίες, η Πεντάγωνη νάνα Πυλαίας, η μπάμια Μπογιατίου που καλλιεργείται στη Στερεά Ελλάδα και η Λασηθιώτικη.

Διαδοχικές καλλιέργειες

Η μπάμια όταν ακολουθεί την καλλιέργεια φασολιών, έχει το πλεονέκτημα ότι βρίσκει συσσωρευμένο άζωτο.

Συγκαλλιέργεια

Μοιράζεται με επιτυχία το χώρο αν καλλιεργηθεί με το σέσκουλο και

το αγγούρι.

Προβλήματα της καλλιέργειας

Μπάμιες με δερματώδη υφή που μαραίνονται αμέσως μετά τη συγκομιδή. Αυτό συμβαίνει όταν οι θερμοκρασίες ξεπερνούν τους 40°C και το περιβάλλον είναι ξηρό.

Πρώιμη πτώση καρπών. Η μπάμια μπορεί να αναπτυχθεί κάτω από δροσερές συνθήκες περιβάλλοντος αλλά δεν παράγει αρκετή γύρη για ικανοποιητική γονιμοποίηση αν η θερμοκρασία εδάφους είναι κάτω από 20°C και περιβάλλοντος κάτω από 24°C γιατί οι καρποί πέφτουν. Κατά συνέπεια η πρώιμη σπορά δεν βοηθάει στην αύξηση της παραγωγής.

Γενικά η μπάμια χαρακτηρίζεται από ανθεκτικότητα απέναντι σε εχθρούς και ασθένειες. Τα πιο πιθανά προβλήματα μπορεί να προέλθουν από:

Αφίδες Για την αντιμετώπισή τους χρησιμοποιούμε:

- Κολλώδεις κίτρινες παγίδες
- Εκχυλίσματα σκόρδου ή κρεμμυδιού. Απαιτείται καλή διαβροχή των αποικιών γιατί η δράση τους γίνεται μόνο με επαφή.
- Εντομοκτόνες σαπουνάδες (όχι απορρυπαντικά) Ψεκασμός ανά 2-3 μέρες επί δύο βδομάδες για πολύ έντονες προσβολές.
- Ψεκασμός με πύρεθρο. Απαιτούνται 2 ψεκασμοί σε διάστημα 3-4 ημερών. Προσοχή γιατί προκαλεί ζημιές και στα ωφέλιμα έντομα.
- Νικοτίνη. Σκοτώνει όλο το φάσμα των εντόμων και είναι ισχυρό δηλητήριο. Ψεκασμός με εκχύλισμα καπνού ή με διάλυμα θεικής νικοτίνης (1/4 κουταλάκι) σε νερό (5 φλιτζάνια).

Πράσινο σκουλήκι (εικόνα 1) Οι προνύμφες (σκουλήκια) ποικίλουν ως προς το χρώμα από καστανό και πρασινωπό μέχρι κοκκινωπό. Έχουν κιτρινωπές πλευρικές ταινίες με εναλλασσόμενες ανοιχτόχρωμες και σκουρόχρωμες επιμήκεις λωρίδες. Έχουν πολλά εξογκώματα και το καθένα φέρει ένα μακρύ αγκάθι. Τρέφονται με τους οφθαλμούς και τα φύλλα των νεαρών φυτών αναστέλλοντας έτσι την ανάπτυξη. Για τον έλεγχο του ψεκάσουμε με βάκιλο Θουριγκιένσις. Πολλές φορές τον χρησιμοποιούμε σε μείγμα με ελαφρύ παραφινικό λάδι. Ψεκάσουμε 2

φορές σε διάστημα 3-5 ημερών.

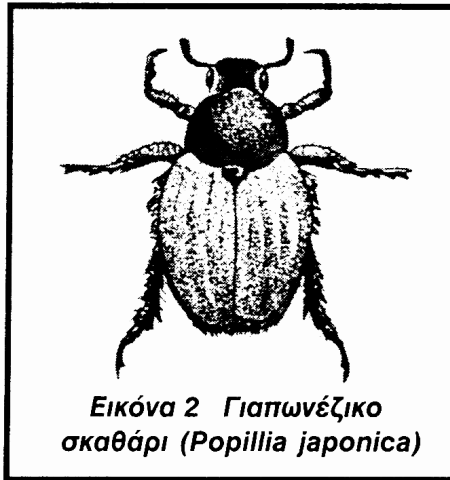
Γιαπωνέζικο σκαθάρι (εικόνα 2)
Είναι ένα γυαλιστερό σκαθάρι μήκους περίπου 1,2 cm χρώματος πράσινου μεταλλικού με έλυτρα στο χρώμα του μπρούντζου και 6 τούφες από άσπρα τριχίδια σε κάθε πλευρά του σώματός του. Μασά τα φύλλα ανάμεσα στα νεύρα αφήνοντας μόνο τον σκελετό. Επίσης τρώει και τα άνθη.

Η συλλογή με τα χέρια τα ελέγχει σε κάποιο βαθμό όταν γίνεται έγκαιρα. Πολύ αποτελεσματική και με μακροχρόνια αποτελέσματα είναι η χρήση του *Bacillus Popilliae*. Υπάρχουν φερομονικές παγίδες και σκευάσματα που περιέχουν νηματώδεις οι οποίοι προσβάλλουν το Γιαπωνέζικο σκαθάρι όταν διαχειμάζει στο έδαφος με τη μορφή σκουληκιού. Οι ψεκασμοί με πύρεθρο, μπορεί να είναι αποτελεσματικοί. Προληπτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί το μποράγκο (εικόνα 3) σαν φυτό παγίδα. Τα προσελκύει οπότε είναι εύκολη η συλλογή τους. Προληπτικά επίσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ειδικές παγίδες που τοποθετούνται μια βδομάδα νωρίτερα από τότε που κάνει την εμφάνισή του το έντομο στην περιοχή που μας ενδιαφέρει. Αυτές τοποθετούνται όχι κοντύτερα των 100 m από τα γειτονικά φυτά.

Νηματώδεις. Φυτά που έχουν προσβληθεί από νηματώδεις σταματούν την ανάπτυξή τους και τα φύλλα τους κιτρινίζουν πρόωρα. Στις ρίζες τους αναπτύσσονται χαρακτηριστικοί όγκοι. Αν επιβιώσουν μέχρι την ωριμότητα δίνουν μικρές συγκομιδές. Στον έλεγχό τους βοηθά η προσθήκη 8-10 cm κόμποστ (ιδιαίτερα μουχλιασμένα φύλλα). Αυτό το υλικό ενθαρρύνει την ανάπτυξη και τον πολλαπλασιασμό μυκήτων που προσβάλλουν τους νηματώδεις.

Απωθητικά για τους νηματώδεις λειτουργούν και τα ιχθυογλακτώματα που συνήθως χρησιμοποιούνται για λίπανση (γενικός τύπος 5-2-2 αμινοξέα, βιταμίνες, ιχνοστοιχεία).

Ωίδιο. Κυρίως τον Αύγουστο - Σεπτέμβριο τα φύλλα και τα βλαστάρια της μπάμιας καλύπτονται με άσπρες (σαν αλεύρι) επανθησεις του μύκητα. Προληπτικά ψεκάζουμε τα φυτά με εκχύλισμα κόμποστ μόλις αρχίσουν ν' ανθίζουν και επαναλαμβά-

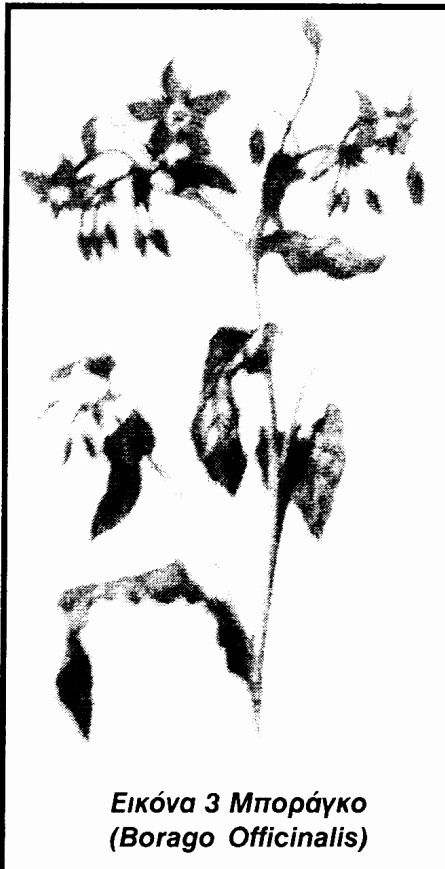
Εικόνα 2 Γιαπωνέζικο σκαθάρι (*Popillia japonica*)

νουμε κάθε βδομάδα. Σε περίπτωση προσβολής χρησιμοποιούμε θειάφι για να εμποδίσουμε τη διασπορά του μύκητα.

Κερκόσπορα. Οι μπάμιες που έχουν προσβληθεί από μύκητες της κερκόσπορας εμφανίζουν σκούρες κηλίδες ακαθόριστου σχήματος, με λαδί μούχλα στην κάτω επιφάνεια των φύλλων. Σε βαριά προσβολή τα φύλλα καρουλιάζουν, μαραίνονται και πέφτουν. Οι κηλίδες τελικά παίρνουν χρώμα σταχτί με κόκκινο περίγυρο. Από τη στιγμή που αυτή η αρρώστια θα εμφανιστεί στο χωράφι δεν υπάρχει θεραπεία. Συνιστάται αμειψισπορά.

Συγκομιδή

Για την ωρίμανση της μπάμιας

Εικόνα 3 Μποράγκο (*Borago Officinalis*)

απαιτούνται 55-65 μέρες. Το φυτό θέλει 1 μήνα περίπου από τη σπορά μέχρι να σχηματίσει τον βασικό σκελετό και άλλο ένα μήνα μέχρι να εμφανιστούν τα άνθη. Η συγκομιδή αρχίζει 8-10 μέρες μετά τη γονιμοποίηση των πρώτων ανθέων και συνεχίζεται μέχρι τους πρώτους παγετούς του Φθινοπώρου σε κανονικά διαστήματα 1-3 ημερών. Πρέπει να συλλέγονται μικρές, χρώματος λευκού ή ελαφρώς πράσινου, (ανάλογα με την ποικιλία) και προτού ξυλοποιηθούν, πολύ νωρίς το πρωί. Επειδή η συλλογή με γυμνά χέρια προκαλεί ερεθισμό πρέπει να φοριούνται γάντια. Καρποί που παραμένουν πάνω στο φυτό δίνουν σήμα για αναστολή της καρποφορίας.

Οι μπάμιες αμέσως μετά τη συγκομιδή πρέπει να μεταφέρονται στη σκιά γιατί μαραίνονται εύκολα και δεν βράζουν καλά.

Οι αποδόσεις κυμαίνονται από 400-1000 kg/στρέμμα, (σπανιότερα (300-1200), ανάλογα με το μέγεθος του καρπού που συλλέγεται (5-8 cm) και τις συνθήκες καλλιέργειας (ξηρικές καλλιέργειες σε πλαγιές, αρδευόμενες σε γόνιμα χωράφια). Η διάθεση πρέπει να γίνεται το συντομότερο δυνατόν.

Συντήρηση μικρής διάρκειας (3-4 μέρες) μπορεί να γίνει σε δροσερούς και υγρούς χώρους ή στο ψυγείο μέσα σε διάτρητες σακούλες.

Συντήρηση μεγάλης διάρκειας μπορεί να γίνει αν καταψυχθούν ή γίνουν πίκλες. Άλλος ένας τρόπος είναι η αποξήρανση στον ήλιο σε λεπτά στρώματα ή περασμένες σε νήμα (αρμαθιές) κρεμασμένες στην αποθήκη ή στον ήλιο.

Μετά τη συγκομιδή παραμένει στο χωράφι αξιόλογο ποσό βιομάζας (στελέχη, φύλλα κ.λ.π.) που φθάνει τα 1000 - 1200 kgr/στρέμμα.

Και μια συνταγή για να απολαύσετε τα αποτελέσματα του κόπου σας:

Μπάμιες με ανάμεικτα λαχανικά:

1 κουταλιά της σούπας λάδι

2 κουταλιές βούτυρο

1 πράσινη πιπεριά χοντροκομμένη

1 μέτριο κρεμμύδι ψιλοκομμένο

1 σκελίδα σκόρδο κοπανισμένη

3/4 κούπας ζωμό από κοτόπουλο ή νερό

1 κούπα μπάμιες σε φέτες

2 κούπες ψιλοκομμένες, απο-
φλοιωμένες ντομάτες

1 1/2 κούπα φασολάκια Lima

1 κούπα καλαμπόκι (κονσέρβα)

1/2 κουταλάκι ξερή μαντζουρά-
να

1/4 κουταλάκι αλεσμένη κόκκινη
πιπεριά

1 κουταλιά άνθος αραβοσίτου
διαλυμένο σε 1/4 κούπας νερό. Ζε-
σταίνουμε λάδι και βούτυρο σε μια
μεγάλη κατσαρόλα. Προσθέτουμε
πιπεριά, κρεμμύδι, σκόρδο και τα
σωτάρουμε μέχρι να μαλακώσουν.
Προσθέτουμε το ζωμό (ή το νερό),
τις μπάμιες, τις ντομάτες και τα
φασολάκια και τα σιγοβράζουμε
σκεπασμένα για 20 λεπτά. Προσ-
θέτουμε το καλαμπόκι και συνεχί-
ζουμε για 5 λεπτά. Προσθέτουμε
τη μαντζουράνα, την κόκκινη πιπε-
ριά και το άνθος αραβοσίτου ανα-
κατεύοντας συνεχώς και σιγοβρά-
ζουμε μέχρι να φύγουν τα πολλά
υγρά.

6 μερίδες.

ΦΩΣΦΟΡΟΣ

Ο φώσφορος είναι ένα στοιχείο
που συμβάλλει στην ταχύτητα ωρί-
μανσης του φυτού ισχυροποιώντας
τους βλαστούς του. Βοηθά την αντί-
σταση του φυτού σε έντομα και ασ-
θένειες και είναι απαραίτητος για
την καλή καρποφορία, ανθοφορία,
σχηματισμό των σπόρων και διακλά-
δωση των ριζών.

Διαχείριση έλλειψης φωσφόρου

Όταν υπάρχει έλλειψη φωσφόρου
όλα τα φύλλα του φυτού παίρνουν
αποχρώσεις κόκκινου - ιωδούς, ειδι-
κά στην πίσω πλευρά. Το ίδιο συμ-
βαίνει στα νεύρα και στα στελέχη.

Τα νεαρά φύλλα μπορεί να γίνουν
ασυνήθιστα μικρά και σκούρα ενώ
καθώς ωριμάζουν γίνονται χαλκό-
χρωμα. Η έλλειψη φωσφόρου προ-
καλεί στο φυτό ανεπαρκή μεταβολι-
σμό με αποτέλεσμα το φυτό να ανα-
πτύσσει αδύναμα στελέχη. Υπερβο-
λικά πλούσια και "άψητη" βλάστηση
και κάθε ένδειξη μειωμένης καρπο-
φορίας ή ανθοφορίας μπορεί να εί-
ναι ένδειξη έλλειψης αυτού του στοι-
χείου. Η έλλειψη εμφανίζεται συχνό-
τερα σε όξυνα παρά σε αλκαλικά
εδάφη. Επίσης μπορεί να είναι μια
προσωρινή κατάσταση σε κρύα και
υγρά εδάφη.

Περισσότερο πιθανό να εμφανι-
στεί τροφопενία φωσφόρου είναι
μάλλον στην αρχή της Ανοιξης. Το

ριζικό σύστημα είναι μικρό σ' αυτό
το στάδιο και μάλλον ανεπαρκές για
να καλύψει τις ανάγκες του φυτού.

Ο φώσφορος επίσης είναι πολύ
λίγο διαλυτός στα κρύα εδάφη. Τα
οξέα που συμβάλλουν στην απελευ-
θέρωσή του χρειάζονται σχετικά υ-
ψηλές θερμοκρασίες για να δουλέ-
ψουν σωστά. Στην απορρόφησή του
συμβάλλει και η δραστηριότητα των
μικροοργανισμών. Αν η θερμοκρα-
σία και η υγρασία του εδάφους δεν
είναι οι κατάλληλες οι μικροοργανι-
σμοί δεν θα αναπτυχθούν.

Αν υποπτευόμαστε έλλειψη φω-
σφόρου μπορούμε να επέμβουμε με
διαφυλικό ψεκασμό. Το φυτό θα τον
απορροφήσει αμέσως διά μέσω των
φύλλων. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημα-
σία όταν το έδαφος είναι κρύο όπως
ήδη έχουμε αναφέρει. Εφαρμόζου-
με ψεκασμό με αραιωμένο διάλυμα
κάθε βδομάδα μέχρι να εξαφανι-
στούν τα συμπτώματα.

Ιχθυογαλακτώματα ή κάποιο υ-
γρό οργανικό λίπασμα με υψηλό
ποσοστό φωσφόρου μπορεί να είναι
αποτελεσματικό.

Οι στάχτες από ξύλα διαλύονται
εύκολα και περιέχουν κάποιο ποσο-
στό φωσφόρου, έτσι η πρόσθεση
στάχτης γύρω από τα φυτά που έ-
χουν πρόβλημα μπορεί να ελαχιστο-
ποιήσουν τα συμπτώματα.

Η πρόσθεση μεγάλης ποσότητας
κόμποστ στο έδαφος βοηθά στην
αύξηση του διαθέσιμου φωσφόρου
λόγω της αυξημένης μικροβιακής
δραστηριότητας.

Για μια μακροπρόθεσμη λύση στο
θέμα αυτό είναι η πρόσθεση σκόνης
φωσφορικών πετρωμάτων στον λα-
χανόκηπο το Φθινόπωρο.

Διαχείριση περίσσειας φωσφόρου.

Υπερβολική λίπανση με φώσφο-
ρο έχει σαν αποτέλεσμα τη δέσμευ-
ση ιχνοστοιχείων όπως ο σίδηρος,
το μαγγάνιο και ο ψευδάργυρος και
την προβληματική διάθεση αυτών

των στοιχείων στα φυτά.

Προβλήματα λόγω υπερβολικής
παρουσίας φωσφόρου δεν είναι συ-
νηθισμένα. Στην περίπτωση που συμ-
βαίνουν δεν μπορούμε να κάνουμε
πολλά για να μειώσουμε γρήγορα το
επίπεδο του στο έδαφος.

Θα πρέπει οπωσδήποτε να μη
προσθέσουμε διορθωτικά υλικά
πλούσια σε φώσφορο για 2-3 χρόνια.

Αντίθετα προσθέτουμε αζωτούχα
και καλιούχα για να εξισορροπήσουν
την περίσσεια φωσφόρου και καλ-
λιεργούμε φυτά που έχουν πολλές
απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία για
να τον απορροφήσουν από το έδα-
φος.

Πηγές φωσφόρου

Οι παρακάτω είναι πηγές Φω-
σφόρου γρήγορης απελευθέρω-
σης και μπορούν να χρησιμοποιη-
θούν κατευθείαν στο έδαφος ή με
ψεκασμό στα φύλλα

Πηγή / Εφαρμογή

Εμπορικό υγρό λίπασμα Κάθε
εβδομάδα

Ιχθυογαλακτώματα Κάθε εβδο-
μάδα

Οι παρακάτω είναι πηγές Φω-
σφόρου αργής απελευθέρωσης
και μπορούν να σκορπιστούν γύ-
ρω από κάθε φυτό.

Πηγή / Εφαρμογή

Αφυδατωμένη κοπριά (1,3-0,9-
0,8) Μια φορά το Φθινόπωρο

Σκόνες φωσφορικών πετρωμά-
των (0-31-0) Μια φορά το Φθινό-
πωρο

Βιβλιογραφία

- Γενική και ειδική Λαχανοκομία
Θρασύβουλου Δ. Ραπτοπούλου

- High - Yield GARDENING Hund
and Bortz

- GARDEN INSECT, DISEASE and
WEED identification Guide M. Smith
and A. Carr

- GARDEN PROBLEM SOLVER Jeff
Ball

- Σύγχρονη Γεωργική Τεχνολογία
(περιοδικό)

- Basic Natural Foods Rodale's

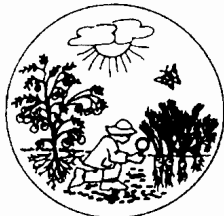

Μπάμια

Φυσιολογικές ιδιότητες Δ.Σ. - Π.Ο.

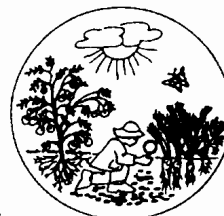
Περιέχει κυρίως νερό (91%) ελάχιστο λεύκωμα (0.85%),
ελάχιστες λιπαρές ουσίες (0.15%) και λίγους υδατάνθρακες
(6.32%). Είναι πολύ χρήσιμη τροφή εξαιτίας των γλι-
σχωματωδών ουσιών της που έχουν μαλακτικές ιδιότητες.

Ετσι ενδείκνυται στις περιπτώσεις κατάρρου των αναπνευστικών οργά-
νων και της ουροδόχου κύστης, στις παθήσεις του πεπτικού, έλκη,
δυσκοιλιότητα, παχυσαρκία και στην αρθρίτιδα.

Επειδή είναι πολύ ευχάριστο να μοιράζεσαι την ομορφιά της φύσης με τα παιδιά, αποφασίσαμε μέσα από μια σειρά άρθρων να κάνουμε κατανοητές σ' αυτά βασικές αρχές της καλλιέργειας της γής καθοδηγώντας τα βήμα - βήμα στην δημιουργία ενός οικολογικού μπαξέ.

Μια πολύ "νόστιμη" και "υγιεινή" δραστηριότητα για τα παιδιά.

Ο ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΠΑΞΕΣ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

Μια χαρούμενη παρέα

Μέρος έβδομο - Χ'παναγιώτου Μένη

Σήμερα οι εργασίες ξεκίνησαν πρωί - πρωί και η παρέα ήταν μεγαλύτερη. Χθες Παρασκευή, ο Διόνυσος, ο Θόδωρος και ο Φίλωνας με τους γονείς τους είχαν φιλοξενηθεί στο αγρόκτημα του κυρίου Ηρακλή. Ετσι σήμερα που είχαν πολλές δουλειές να κάνουν στο μπαξέ, ένα χεράκι βοήθειας από τα συνομήλικα αγόρια ήταν "ταμάμ", ότι έπρεπε. Η Μαργαρίτα για να μη χάσει το πανηγύρι είχε κοιμηθεί και κείνη το βράδυ στρωματσάδα στις φίλες της.

- "Λοιπόν παιδιά ας οργανωθούμε, έχουμε πολλές δουλειές και μπορεί να μας βρει το απόγευμα", πήρε την πρωτοβουλία ο κύριος Ηρακλής.

- "Τι λέει το πρόγραμμα μάστορα;" ρώτησε με ύφος ο γαλανομάτης Διόνυσος.

- "Θα στηρίξουμε τις βραγιές", πετάχτηκε η Μυρτώ.

- "Και όχι μόνο. Θα καλύψουμε τα μονοπάτια, θα κάνουμε εδαφοκάλυψη, σκληροτροφέο και θα ψεκάσουμε με φύκια τα λαχανικά μας" συμπλήρωσε ο μάστορας χαμογελώντας.

- "Γιατί μαζέψατε έτσι το χώμα;" ρώτησε ο Θόδωρος.

- Δεν το μαζέψαμε, απλά κάναμε αφράτο σε τμήματα του μπαξέ δημιουργώντας κλίνες, έτσι το έδαφος αερίζεται καλύτερα, οι ρίζες των φυτών αναπτύσσονται

περισσότερο ενώ οι μικροοργανισμοί του εδάφους και οι γαιωσκώληκες βρίσκουν τη χαρά τους. Κερδίζουμε χώρο γιατί μπορούμε να φυτέψουμε πιο πυκνά τα φυτά μας και πέρνουμε μεγαλύτερες παραγωγές. Αλλά για να διατηρηθεί αυτή η κατάσταση προσθέτουμε τακτικά οργανικά υλικά κάνοντας τις κλίνες να ψηλώνουν 7-10 πόντους κάθε χρόνο".

- "!!! Και τι; Κάποια στιγμή θα γίνουν ίσα με μένα;" διέκοψε η Μαργαρίτα.

- "Οχι γιατί αυτά σιγά - σιγά σαπίζουν και χάνονται. Ένα άλλο πλεονέκτημα" συνέχισε ο κύριος Ηρακλής, "είναι ότι ποτίζονται πιο καλά κι αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα βαριά εδάφη, (όπως λέγονται αυτά που όταν είναι βρεγμένα τα πλάθουμε σαν πηλό), γιατί δεν στραγγίζουν εύκολα και πλημμυρίζουν. Επίσης το χώμα στις κλίνες ζεσταίνεται πιο πολύ και πιο γρήγορα την Άνοιξη έτσι παίρνουμε πιο πρώιμες παραγωγές ενώ το Φθινόπωρο παρατείνεται η συγκομιδή".

- "Ναι εμένα η γιαγιά μου που σπέρνει να όπως είναι το γήπεδο και σε αυλάκια, αν βρέχει πολύ την Άνοιξη και το Φθινόπωρο, δεν μπορεί να μπει στο μπαξέ για να κάνει τις

δουλειές που θέλει και φτιάχνει σπιτάκια με νάιλον για να κερδίσει το χρόνο" είπε η Μαργαρώ. - "Εμένα η μαμά μου επειδή στο μέρος που ζούμε δεν έχουμε πολλές βροχές κάνει το ανάποδο απ' αυτό που κάνετε εσείς εδώ".

- "Έχεις δίκιο Φίλωνα. Αυτές οι υπερυψωμένες κλίνες έχουν το μειονέκτημα ότι ξεραίνονται γρηγορότερα το καλοκαίρι απ' ότι όταν καλλιεργούμε στο επίπεδο του εδάφους, στο γήπεδο που λέει η Μαργαρίτα. Ειδικά αν το χωράφι έχει πολύ άμμο και δεν κρατάει το νερό. Σ' αυτή την περίπτωση κάνουμε λεκάνες (εικόνα 1). Αφού απομακρύνουμε το επιφανειακό χώμα σε πάχος περίπου 7 εκατοστών, μαζεύουμε το κάτω στρώμα πάχους 7 εκατοστών και σχηματίζουμε περιφερειακά ανάχωμα ύψους τουλάχιστον 30 εκατοστών για να συγκρατεί το νερό. Τρυπάμε με την τσουγκράνα το υπέδαφος και προσθέτουμε πάλι το επιφανειακό μαζί με κόμποστ ή κοπριά και άλλα υλικά".

- "Δηλαδή διαλέγουμε και κάνουμε ανάλογα με το τι χώμα έχουμε στο χωράφι και το πόσο φυσάει, βρέχει ή πόση πολύ ζέστη κάνει στην περιοχή μας. Εύκολο φαίνεται", συμπέρανε η Αιμιλία.

- "Ίσως όχι και τόσο. Θα πρέπει να είμαστε παρατηρητικοί, να συμβουλευόμαστε τους παλιούς μπαξεβάνους της περιοχής και να καταλήγουμε σε ότι κρίνουμε πιο καλό χωρίς να φοβό-

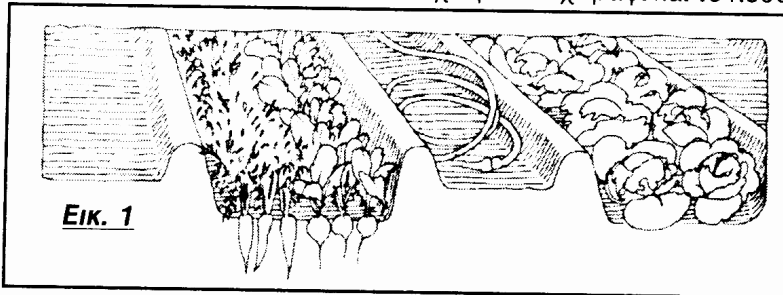
μαστε τις δοκιμές και χρόνο με το χρόνο θα αποκτάμε πολύτιμη εμπειρία".

- "Τι να κουβαλήσουμε εμείς μάστορα;" ρώτησαν ο Διόνυσος με το Θόδωρη που άρχισαν να σκαλίζουν τις στοίβες με τα διάφορα υλικά.

- "Λέω μάστορες να στερεώσουμε τα χώματα γύρω από τις κλίνες με ότι συγκεντρώσαμε μαζί με τα κορίτσια από τη γύρω περιοχή όπως πέτρα από τις ξερολιθιές, τσιμεντόλιθα και παλιό ξύλα που περίσσεψαν από τη διπλανή οικοδομή, Φαίμπερ - γκλας από ένα παλιό υπόστεγο και την ξυλεία των τρένων. Προτείνω να διαλέξετε από μια κλίνη και να χτίσετε γύρω - γύρω με ένα από τα υλικά που βλέπουμε" είπε ο αρχιμάστορας.

Δεν ήταν και τόσο εύκολη δουλειά. Οι στρωτήρες από τις γραμμές των τρένων ήταν βαριοί, η πέτρα ήθελε μαστοριά, τα ξύλα ήθελαν κάρφωμα, το πλαστικό στερέωμα. Στο τέλος μετά από ένα μικρό κομψούζιο τα κατάφεραν.

- "Τι όμορφα που είναι" είπε η Μυρτώ και συμφώνησαν και οι υπόλοιποι. (εικόνα 2).

Εικ. 1

Αφού έκαναν ένα διάλειμμα για κολατσιό ήρθε η ώρα για το στρώσιμο των μονοπατιών. Τα παιδιά φόρεσαν τα καπέλα τους γιατί ο ήλιος άρχισε να καίει.

- “Απ’ ότι καταλάβατε θα πρέπει να καλύψουμε τα μονοπάτια για να κυκλοφορούμε καλύτερα. Μπορούμε να το κάνουμε με διάφορα πράγματα φαντασία χρειάζεται. Θα μπορούσαμε ίσως να χρησιμοποιήσουμε πλάκες πέτρας, τσιμέντο, χαλίκια, κεραμίδια, πισσόχαρτο, άμμο, λωρίδες από παλιές μοκέτες, σανίδες, καλαμποκιές με πέτρες στις άκρες. Μπορούμε ακόμη να σπείρουμε χαμομήλι ή τριφυλλάκι που δεν ψηλώνει ή γρασίδι.

- “Χοντρό χαρτόνι”

- “Πολλές εφημερίδες”

- “Πλαστικό” πρότειναν τα παιδιά

- “Ναι και από πάνω να τα καλύψουμε με διάφορα οργανικά υπολείμματα, πελεκούδια και άλλα και το πλαστικό καλύτερα να είναι μαύρο”, συμπλήρωσε ο κύριος Ηρακλής.

- “Εμείς βάζουμε άχυρο ή ροκανίδια σ’ ένα παχύ στρώμα και όταν αυτό σαπίζει ή χάνεται με το ποδοπάτημα, το ρίχνουμε στο μπαξέ και το αναπληρώνουμε με φρέσκο” συμπλήρωσε ο Φίλωνας που μετρούσε τις κουβέντες του.

- “Θαυμάσια ιδέα”, συμφώνησε ο κύριος Ηρακλής “Εμείς ας είναι καλά ο γείτονας που έχτισε δίπλα μας, θα κουβαλήσουμε με το καροτσάκι χαλίκια, άμμο και σπασμένα κεραμίδια. Έτσι θα του καθαρίσουμε και τα μπάζα”.

Επειδή το καροτσάκι ήταν ένα και ήθελαν να συμμετέχουν όλοι βρήκαν κουβάδες και άρχισαν σαν τα μυρμηγκάκια να πηγαиноέρχονται. Τα μάγουλα κοκκίνισαν στην αρχή τραβήχτηκαν πάνω τα μανίκια, μετά βγήκαν εντελώς τα πουλόβερ, η Μυρτώ και η Μαργαρίτα κοντράρονταν με τον Διόνυσο και το Θοδωρή, δεν έλειψαν και τα μικροατυχήματα αλλά στο τέλος το αποτέλεσμα ήταν κατ’απλήκτικ !!!

Τα παιδιά καμάρωναν ευχαριστημένα για τη δουλειά του. Είχε πια μεσημεριάσει και ευτυχώς για όλους τους φώναξαν για φαγητό.

Τι φαγητό ήταν αυτό... μέλι. Και πέτρες να τους έδιναν θα τις έτρωγαν, τόση όρεξη είχαν.

- “Τι ωραία που περνάμε” σκεφτόταν η Αιμιλία, “πως θα μπορούσαμε να κάνουμε μόνιμη αυτή την κατάσταση;”

Κουρασμένα όπως ήταν μετά το γεύμα χαλάρωσαν τα μισά ακούγοντας την κουβέντα των μεγάλων και τα άλλα μισά περιεργαζόμενα τα παιχνίδια και τα βιβλία των κοριτσιών.

Όταν ξανάρχισαν να ζωηρεύουν πριν αρχίσει η παλαίστρα και το κυνηγητό τους φώναξε ο κύριος Ηρακλής να συνεχίσουν.

- “Τι έχει σειρά μάστορα” ρώτησε πειραχτικά η Μυρτώ καθώς προχωρούσαν για το μπαξέ.

- “Σειρά έχει η εργασία που λέγεται εδαφοκάλυψη”, απάντησε ο κύριος Ηρακλής” και επειδή θα έχετε απορίες πρέπει να σας πω κάποια πράγματα πριν ξεκινήσουμε.

Λοιπόν από τη στιγμή που θα έχουμε “χτίσει” το έδαφος σκοπός μας είναι να το διατηρήσουμε και αυτό γίνεται με την εδαφοκάλυψη, τρόπος φτηνός και εύκολος γιατί δεν χρειάζεται σκάψιμο ή όργωμα και γίνεται χωρίς κόστος. Πιο συγκεκριμένα με την εδαφοκάλυψη διατηρούμε την υγρασία του εδάφους, γιατί ο ήλιος και ο άνεμος το ξεραίνουν και το νερό είναι πολύτιμο. Επιπλέον έτσι προστατεύουμε το χώμα από τη διάβρωση που προκαλεί ο άνεμος και η βροχή”.

- “Τι είναι η διάβρωση”

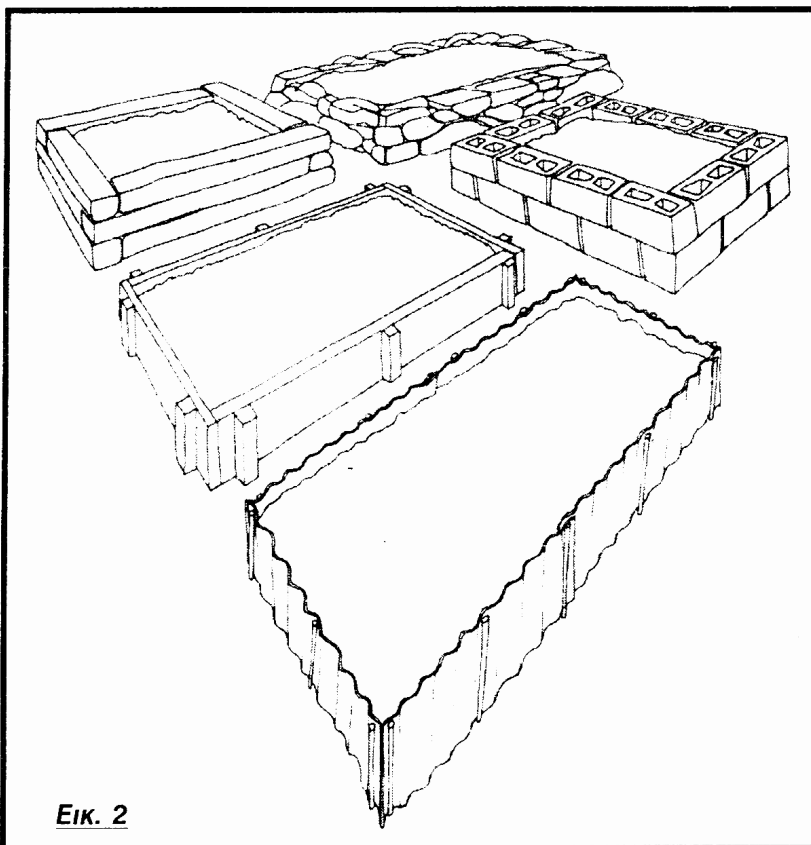
- “Είναι το φαινόμενο εκείνο κατά το οποίο παρασύρεται το επιφανειακό χώμα από τον άνεμο ή τη βροχή και καταλήγει στη θάλασσα. Έχει υπολογιστεί ότι το χώμα που χάνεται κάθε χρόνο στην Ελλάδα είναι τόσο όσο το νησί Χίος.

- “Απίστευτο” είπε ο Διόνυσος εντυπωσιασμένος.

- Ο κύριος Ηρακλής συνέχισε, “Ένα άλλο θετικό είναι ότι δυσκολεύουμε τα αγριόχορτα να φυτρώσουν γιατί τους λείπει το φως και αν φυτρώσουν κάποια είναι αδύνατα και τα ξεριζώνουμε εύκολα. Ακόμη με την εδαφοκάλυψη ρυθμίζεται κάπως και η θερμοκρασία του εδάφους, κρατιέται πιο δροσερό το καλοκαίρι και πιο ζεστό το χειμώνα ενώ οι ρίζες των πολυετών φυτών προστατεύονται από τον παγετό. Και βέβαια το έδαφος κρατιέται αφράτο”.

- “Με τι το σκεπάζουμε κύριε Ηρακλή”, ρώτησε η Μαργαρίτα.

- “Μπορούμε να το καλύψουμε με κόμποστ έτοιμο από σωρό που θα

Εικ. 2

έχουμε φτιάξει ή με φύλλα αφού έχουν αφεθεί για αρκετούς μήνες, ή με άχυρο ή θρυμματισμένες φλούδες από δέντρα ή κομμένες εφημερίδες και από πάνω ροκανίδια. Ένας άλλος τρόπος είναι να σπείρουμε εκείνο το τριφύλλι που έρπει. Εν τω μεταξύ είναι πολύ σημαντικό πριν ξεριζώσουμε ένα λαχανικό να έχουμε προηγουμένως σπείρει τον αντικαταστάτη του. Μ’ αυτό τον τρόπο έχουμε συνέχεια καλλυμένο το έδαφος”

- “Ν’ αρχίσουμε να κουβαλάμε;” ρώτησαν τα παιδιά.

- “Ναι μπράβο πάρτε κουβάδες και το καρότσι και γεμίστε τα με φύλλα Φθινοπωρινά από δω μέσα αλλά και απ’ έξω. Καλό είναι να τα τρίβεται προηγουμένως”.

Σε λίγο ήρθαν οι πρώτοι κουβάδες “που το ρίχνουμε;” ρώτησε η Αιμιλία.

- “Θα το απλώσετε γύρω από τις ντοματιές, πιπεριές, αγγουριές και τα κολοκυθάκια αλλά όχι γύρω από τα νεαρά φυτά που δεν έχουν ψηλώσει αρκετά γιατί από την υγρασία μπορεί να σαπίσουν τα φυτάρια. Ακόμη πρέπει να φροντίσουμε να τα απομακρύνουμε από κει που σπείραμε μόλις αρχίσουν να βγαίνουν τα φυτάνια. Η εδαφοκάλυψη καλό είναι να γίνεται νωρίς την Άνοιξη και να επαναλαμβάνεται τον Ιούλιο”.

Η Αιμιλία καθιστή πάνω στις πέτρες άπλωνε προσεχτικά ένα παχύ στρώμα από τριμμένα φύλλα - “Πολύ βολικό έτσι που το κάνουμε μπαμπά”

Εδώ και λίγη ώρα μαζεύονταν μαύρα σύννεφα στον ουρανό και πριν προλάβουν καλά - καλά να τελειώσουν ξέσπασε μπόρα. "Παιδιά τρέξτε στο σπίτι. Το σκληροκορφείο θα μείνει για

την άλλη φορά. Βλέπετε η δουλειά του γεωργού εξαρτάται πολύ από τον καιρό και πρέπει να είμαστε πάντοτε προετοιμασμένοι για όλα".

Σχετικά με τους γαιωσκώληκες

"Οι γαιωσκώληκες", είχε πει ο φιλόσοφος Αριστοτέλης "είναι το σωθικά του εδάφους" και η Κλεοπάτρα η βασίλισσα της Αιγύπτου είχε εκδώσει διάταγμα που απαιτούσε τον σεβασμό και την προστασία τους και όλα αυτά γιατί οι γαιωσκώληκες:

- ανεβοκατεβαίνουν μέσα στη γη σε βάθος 2 μέτρων περίπου δημιουργώντας στοές και είναι σα να την οργώνουν
- οι στοές αυτές βοηθούν το έδαφος να στραγγίζει το παραπάνω νερό.
- επίσης βοηθούν και στην κυκλοφορία του αέρα μέσα στο χώμα. Θα θυμάστε πόσο σημαντικός είναι ο αέρας για τους μικροοργανισμούς του εδάφους
- μεταφέρουν στην επιφάνεια το ασβέστιο, ένα στοιχείο που είναι απαραίτητο για τη δική τους ύπαρξη και που ταυτόχρονα βελτιώνει τα εδάφη
- και τέλος θάβουν φύλλα, άχυρα και άλλα οργανικά υπολείμματα στη συνέχεια τα τρώνε και εκκρίνουν τα πιο πολύτιμα "κακά" του κόσμου, τον περίφημο χούμο που κάνει τη γη να είναι γόνιμη.

Γενικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι με τη δράση τους συντελούν στην τέλεια ανακύκλωση αυτή που επιτρέπει στα δάση του Αμαζονίου αλλά και όλη της γης να υπάρχουν αιώνια χωρίς ποτέ κανείς να χρειάζεται να τα οργώσει, να τα λιπάνει, να τα ψεκάσει.

Οι γαιωσκώληκες ανάλογα με το είδος και τις συνθήκες που επικρατούν ζουν από 15 μήνες έως 2 χρόνια. Το χρώμα όσων ψάχνουν για την τροφή τους στην επιφάνεια του εδάφους είναι βαθυκόκκινο, (για να καμουφλάρονται) ενώ αυτοί που δρα-

στηριοποιούνται στα βαθύτερα στρώματα δεν έχουν χρώμα.

Είναι ερμαφρόδιτοι οργανισμοί, δεν υπάρχουν ξεχωριστά αρσενικά και θηλυκά άτομα. Όταν ζευγαρώνουν μεταξύ τους σε ηλικία περίπου 6 μηνών, σε κάθε άτομο μετά από 2 μέρες σχηματίζεται ένα κουκούλι με γονιμοποιημένα ωάρια από τα σπερματοζωάρια που αντάλλαξαν κατά το ζευγάρωμα.

Είναι εντυπωσιακό να διαπιστώνεις κάθε φορά πως η φύση φροντίζει για την ισορροπία ανάμεσα στα διάφορα είδη ζωής. Οι γαιωσκώληκες που ζουν σε ευνοϊκές συνθήκες, δηλαδή στα βαθύτερα στρώματα του εδάφους όπου υπάρχει πάντα υγρασία και έχουν λιγότερους εχθρούς παράγουν 3-13 κουκούλια το χρόνο. Ενώ αυτοί που ζουν στην επιφάνεια όπου κινδυνεύουν από αφυδάτωση, παγετό, πουλιά και άλλα, παράγουν 42-106 κουκούλια το χρόνο. Αυτά εκκολάπτονται σε 36 με 112 μέρες ανάλογα με τη θερμοκρασία και την υγρασία και όταν σκάνε βγαίνουν τα γαιωσκουληκάκια. Τον Απρίλιο - Μάιο όταν ανεβαίνει η θερμοκρασία του εδάφους και χάνεται η υγρασία, τα σκουλήκια σταματούν να τρέφονται δημιουργούν ένα κελί με βλέννα και κουλουριάζονται σχηματίζοντας μπάλα όταν το έδαφος γίνει πολύ κρύο ή πολύ ξερό. Ξαναζωντανεύουν μόλις οι συνθήκες του εδάφους γίνουν επιθυμητές.

Το να υπάρχουν πολλοί γαιωσκώληκες στο χωράφι σημαίνει ότι το έδαφος μας είναι γόνιμο. Γι' αυτό αποφεύγουμε τα βαθιά οργώματα και δεν "ποτίζουμε" τη γη με "βιοκτόνα" για να καταστρέψουμε τα αγριόχορτα ή για να σκοτώσουμε διάφορα έντομα ή για να απολυμάνουμε το χώμα από μικροοργανισμούς που μπορεί να προκαλέσουν αρρώστιες στα φυτά μας. Γιατί έτσι σκοτώνουμε πολύτιμους φίλους και σπάμε κρίκους από την αλυσίδα της ζωής.

ΚΟΥΝΕΛΙΑ

παραδοσιακή (φυσική) εκτροφή

Από το μακρινό Διδυμότειχο χαιρετώ τους γνωστούς και άγνωστους φίλου του περιοδικού, που μας φέρνει πιο κοντά. Μετά από πολύ καιρό, νομίζω πως έφτασε και η σειρά μου να γράψω τις εμπειρίες μου για τα ζώα του κτήματος, όπως εγώ τις βίωσα αυτά τα λίγα χρόνια. Οι κοτούλες, τα κουνέλια, η γάτα και ο σκύλος, σε μια ισορροπία που ψάχνω καιρό, μια και για κάποιους από εμάς η θέληση και βούληση είναι να συνδυάσουμε φυτά και ζώα χωρίς να υπερισχύσουν κάποια από τα δύο, πράγμα που συνήθως παρατηρώ. Όλα αυτά σε σχέση με την πολυπόθητη αυτάρκεια, σε όποιο βαθμό μπορεί κανείς να την πετύχει και πρώτα από όλα για την ψυχή μας και όχι για το κτήμα - εργοτάξιο, που μετατρέπεται σε άγχος και συχνά μετά από μερικά χρόνια εγκαταλείπεται.

Από μικρό παιδί είχα πάθος με τα ζώα και από αυτά, αγαπούσα ιδιαίτερα τα κουνέλια.

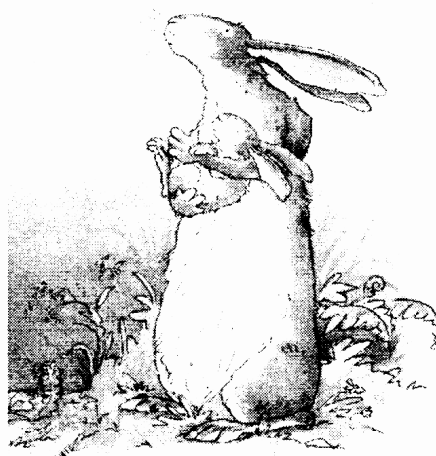
Επιστρέφοντας στην επαρχία πριν έξι χρόνια, ξεκίνησα να καλλιεργώ στο κτήμα ενός γείτονα, ο οποίος λόγω ηλικίας το είχε εγκαταλείψει. Σε μια γωνιά απάνεμη ήταν και το κοτέτσι. Οι πρώτες φωλιές που χρησιμοποιήσα για τα κουνέλια ήταν δύο παλιά κουτιά από αυτοσχέδια ηχεία, τα οποία χρησιμοποιώ ακόμη και σήμερα.

Ψάχνοντας για κουνέλια, βρήκα κάποια ντόπια, μικρόσωμα, στο χρώμα του λαγού. Ζήτησα λοιπόν μια κουνέλα έγκυο και είχα την τύχη μάλιστα να μου την κάνουν δώρο. Αυτό μου έδωσε ιδιαίτερη χαρά και έτσι από τότε χαρίζω και εγώ μια νεαρή θηλυκιά σε όποιον σκέφτεται να ξεκινήσει εκτροφή κουνελιών.

Παίρνοντας όμως δύο θηλυκές πέντε μηνών και έναν αρσενικό με καλά χαρακτηριστικά, μπορείτε άνετα να ξεκινήσετε και εσείς, ειδικά αν είναι άνοιξη. Το φθινόπωρο μπορείτε να έχετε πάνω από 50 κουνέλια, με συντηρητικές προβλέψεις.

Σε έξι - επτά μήνες θα έχετε πιθανόν και πρόβλημα χώρου.

Στο δικό μου κτήμα τα έχω οργανώσει κάπως έτσι: δύο κλούβες με ψιλό σύρμα διαστάσεων 40x80x50 εκ και μια για τον αρσενικό, ο οποίος συνήθως γυρίζει ελεύθερος. Ακόμη χρειάζεται ένας μεγάλος χώρος - κλούβα ή ένας χώρος στο έδαφος καλά περιφραγμένος, για την ανάπτυξη των νεαρών κουνελιών. Προ-

σοχή στην υγρασία.

Τα κουνέλια συμβιώνουν άνετα με τις κότες. Είναι απόλαυση να ακούς το ηλιοβασίλεμα τα κουνέλια να μασουλάνε, γιατί σχεδόν όλη μέρα ξεκουράζονται, όταν έχει ζεστό καιρό, πίνοντας μόνο νερό. Από εδώ αρχίζει και ο "πονοκέφαλος" του τι θα φάνε κάθε μέρα.

Ζευγαρώνοντας δύο κουνέλες ταυτόχρονα, σε ένα μήνα έχουμε τα μικρά τυλιγμένα στο μαλλί που βγάζει η μάνα τους και τα σκεπάζει. Την επόμενη ημέρα της γέννας ελέγχουμε τη φωλιά, βλέπουμε μήπως υπάρχουν ψόφια κουνελάκια και μοιράζουμε τα μωρά στις δύο μάνες, ώστε να έχουν ίση δουλειά. Ιδανικός αριθμός μικρών είναι 7-8. Περισσότερα μεγαλώνουν δύσκολα και κάποια αδύναμα πατιούνται.

Συνήθως οι κουνέλες είναι πολύ καλές μάνες. Σε ένα χώρο με ησυχία, καθαρό αέρα, άφθονο νερό, μπορεί να φτάσει και το 1,5 λίτρο την

Γιώργος Τζίρας
Καθηγητής Φυσικής Αγωγής

ημέρα και φυσικά άφθονη τροφή, σε 10-15 ημέρες έχουμε έτοιμα τα μικρά για την πρώτη τους έξοδο από τη φωλιά. Στις δέκα ημέρες περίπου ανοίγουν τα μάτια τους. Οι βόλτες τους είναι πολύ σύντομες και μόλις μας αντιληφθούν κρύβονται αστραπιαία. Αυτές τις ημέρες θέλουν και ιδιαίτερη προσοχή, γιατί μπορεί να σφηνώσουν οπουδήποτε. Ένα μικρό κρεμασμένο από τη θηλή, μπορεί να πέσει έξω από τη φωλιά και να παγώσει τη νύχτα. Δυστυχώς κάποιες απώλειες είναι αναπόφευκτες. Προσοχή, τα μικρά δεν πρέπει να φάνε πράσινο (χλωρό) χόρτο.

Συνήθως ξαναζευγαρώνω τις κουνέλες μετά από ένα μήνα και τις χωρίζω από τα μικρά, όταν αυτά γίνουν σαράντα ημερών. Υστερα τις αφήνω στο κοτέτσι ελεύθερες, για να ξεφύγουν και από τα μικρά που τις έχουν κουράσει, αλλά και για να γυμναστούν ώστε να γεννήσουν γερά μωρά. Αυτές οι έγκυες κουνέλες σκάβουν τούνελ κάθε βράδυ με μανία, τα οποία φτάνουν το λιγότερο 2-3μ.

Στα συστηματικά εκτροφεία, τα πράγματα είναι διαφορετικά. Οι κουνέλες "ρομπότ" σε τρεις ημέρες μετά τη γέννα, ξαναζευγαρώνουν (πολύ ερωτικά πλάσματα). Σε εικοσιπέντε ημέρες μετά τη γέννα, τα μικρά αποχωρίζονται από τη μάνα τους και μπαίνουν στα αναθρεπτήρια για να σφαγούν σε ηλικία περίπου δύο μηνών.

Όσο για μένα, μαζεύω τις κουνέλες πέντε ημέρες πριν τη γέννα, βάζω άχυρο στη φωλιά και τις αφήνω να προσαρμοστούν. Θα μπορούσα βέβαια να τις αφήσω να γεννήσουν και στα λαγούμια, όμως έτσι χάνονται πολλά μικρά. Για ελεύθερη αναπαραγωγή, ένας σωρός από κούτσουρα είναι ότι πρέπει για να μπορούν αν κρύβονται, ώστε να αισθάνονται ασφαλείς, αλλά εκεί σκάβοντας

φτιάχνουν και τις φωλιές τους.

Το καλύτερο θα ήταν να διαλέξει ο καθένας μας τη μέθοδο που του ταιριάζει, ανάλογα με τις εγκαταστάσεις που διαθέτει, τις συνθήκες και το χρόνο που έχει για να ασχοληθεί. Δεν υπάρχει σωστό ή λάθος, άλλωστε και εγώ επισκέπτομαι φίλους, βλέπω, συζητώ μαζί τους και προσαρμόζομαι. Κάποιοι χώροι, αλλά και άνθρωποι διαθέτουν μια τέτοια ενέργεια και αισθητήριο, που κάνουν θαύματα με πολύ φτωχά μέσα.

Για τη διατροφή των κουνελιών, θα έλεγα ότι το καθαρό νερό είναι το σημαντικότερο. Όταν τα κουνέλια δεν έχουν νερό, δεν τρώνε. Όσο η κότα χρησιμοποιεί το μάτι, τόσο το κουνέλι λειτουργεί με το αυτί και τη μύτη. Δεν ανέχεται τροφές που μυρίζουν άσχημα. Είναι ζημιάρικα ζώα, γεμάτα περιέργεια, μασουλάνε τα πάντα, κατουράνε την τροφή, σκορπίζουν το χόρτο. Προτείνω για την ποτίστρα, ένα πήλινο κουπάκι (κεσεδάκι) γιαουρτιού και ένα μπουκάλι κρασιού στερεωμένο ανάποδα, 1-2 εκ. πάνω από τον πάτο του δοχείου. Τα κουνέλια που είναι ελεύθερα, πίνουν από την ποτίστρα που έχουν οι κότες. Αν έχετε βρύση διαθέσιμη, μπορεί να στάζει σε ένα δοχείο και να υπερχειλίζει, ειδικά το καλοκαίρι.

Το χόρτο το δένω δεματάκι και το κρεμάω, έτσι δε γίνεται ζημιά. Όταν είναι πράσινο, το αφήνω πρώτα να μαραθεί και μετά το βάζω σε μια ταϊστρα με κοτετσόσυρμα με μεγάλα ανοίγματα και από εκεί, το τραβάνε λίγο λίγο.

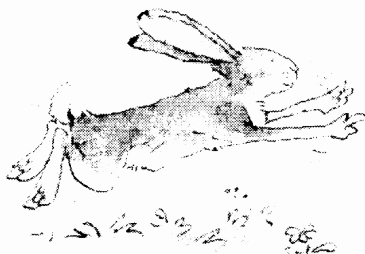
Σε ένα δοχείο - ταϊστρα κουνελιών ή αυλάκι βάζω τους σπόρους. Να θυμόμαστε ότι τα κουνέλια πρέ-

πει να μασάνε ολόκληρους ή χοντροαλεσμένους σπόρους. Εδώ οι γνώμες διχάζονται. Άλλοι λένε για ένα είδος σπόρου, άλλοι όχι στο σιτάρι, άλλοι για ένα μόνο είδος σπόρου και όχι μείγμα.

Τα δόντια των κουνελιών μεγαλώνουν διαρκώς, γι' αυτό ρίχνω και μεγάλα κλαδιά από φτελιές, μουριές, ακακίες, πεύκο, κ.λ.π. Φέτος για πρώτη φορά μάζεψα και μερικά σακιά ξερά μουρόφυλλα, που έπεσαν το φθινόπωρο. Έτσι όλο το χειμώνα βάζω και μια φούχτα από αυτά.

Μαζί με τις κότες μοιράζονται και τα αποφάγια του σπιτιού. Οτι μένει σαπίζει και μαζί με τις κουτσουλιές τους γίνονται θαυμάσιο λίπασμα για το χωράφι.

Τα νεαρά κουνέλια (μέχρι δύο μη-

νών) τα εκτρέφω σε ένα κλουβί με συρμάτινο πάτο μήκους 3μ. και μετά τα απελευθερώνω. Μέχρι αυτή την ηλικία είναι πολύ ευαίσθητα στην κοκιδίαση, που είναι σχεδόν η μοναδική αρρώστια που έχω δει. Σα συμπτώματα παρουσιάζονται φουσκωμένες κοιλίες, μικρή ανάπτυξη και όταν τα σφάζουμε, το έντερό τους έχει φούσκες. Από το φόβο των ασθενειών, πολλοί δε δανείζουν τον κούνελό τους, ούτε παίρνουν ξένα και αμφίβολης υγείας ζώα. Αν μάλι-

στα κανείς αλλάζει ρούχα και παπούτσια όταν ασχολείται στο κτήμα, μειώνονται οι πιθανότητες για προσβολές.

Θα σας μείνει ίσως η απορία, αν μπορεί κανείς να σφάξει τα ζώα που μεγαλώνει μόνος του, όμως θα έλεγα ότι μερικές φορές μου είναι τόσο δύσκολο να κόψω ένα όμορφο μαρούλι, όσο και το λαιμό ενός κόκορα. Αλλωστε δεν είναι λίγες οι φορές που ξεκινώ για να πάρω ένα κουνέλι από το κτήμα και γυρίζω σπίτι με άδεια χέρια. Συνήθως οι νεαροί αρσενικοί θυσιάζονται πρώτοι, γιατί μετά τον τρίτο μήνα μαλώνουν και αλληλοευνουχίζονται.

Νομίζω ότι ζώντας κοντά στη φύση, βιώνει κανείς πιο εύκολα την πραγματικότητα. Η γέννηση και ο θάνατος είναι καθημερινή υπόθεση. "Η υπερβολική ευαισθησία είναι γνώρισμα των ανθρώπων της πόλης". Μου αρέσει και η άποψη που βρήκα στο βιβλίο του Ρ. Νατζέμου για διατροφή, που λέει ότι ίσως θα έπρεπε να καταναλώνουμε κρέας, μόνο από ζώα που μπορούμε να θανατώσουμε. Αν κάθε φορά που θα θέλαμε να φάμε κρέας έπρεπε να σκοτώσουμε και το ζώο, είμαι σίγουρος ότι θα τρώγαμε και λιγότερο.

Δε θέλω να σας κουράσω περισσότερο. Ακόμη και τώρα δεν ξέρω αν έδωσα τη σωστή έκταση στο θέμα, αλλά είναι τόσο όμορφο να ανακαλύπτεις τον κόσμο σιγά σιγά μόνος σου. Εάν υπάρχει ενδιαφέρον, θα επανέλθω με άλλα ζώα του κτήματος.

Φυσικά είμαι και στη διάθεση των φίλων στο τηλ. 0353-23988 ή στη διεύθυνση Μακεδονίας 14 68300 Διδυμότειχο ή μέσω του περιοδικού ■

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΚΤΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ

ΜΕ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΟΙΚΙΑ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ, σε ορεινή περιοχή με δάση από βελανιδιές και οξυές, μεταξύ Πολυγύρου και Ταξιάρχη. Το κτήμα 13 στρ. με οποροφόρα δέντρα, (κερασιές κ.α. λαχανόκηπο και μικρό θερμοκήπιο) είναι απόλυτα καθαρό και φυσικό. Η σύγχρονη οικία (κατ. 1994) παραδοσιακής αρχιτεκτονική και αρχές βιοκλιματιστικού σχεδιασμού. (Βραβείο EUROSOLAR Ευρωπαϊκής Ένωσης), αποτελείται από υπόγειο αποθηκευτικό χώρο, σαλοτραπ./ κουζίνα, 2 κρεβατοκάμαρες, λουτρό /WC. Αυτονομία σε ηλεκτρικό (φωτοβολταϊκά), θέρμανση και νερό. 45 εκατ. Πληρ. τηλ. 0977/656850.

ΗΠΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Από την κουβέντα στην... πράξη

Από την ομάδα για τη συνεργασία με τη φύση

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΕΣ ΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ

ΠΕΡΙ ΤΙΝΟΣ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ

Η φωτοβολταϊκή πλάκα είναι η σύνθεση χιλιάδων τρανίστορς τα οποία έχουν την ιδιότητα να παράγουν ρεύμα όταν ακτινοβολούνται από τις ακτίνες του ήλιου. Είναι υπόθεση ψιλής τεχνολογίας και υπάρχουν πολλά βιβλία που δίνουν λεπτομερείς πληροφορίες για όποιον ενδιαφέρεται σχετικά. Τα μεγέθη των πλακών είναι πολλά σε ότι αφορά τις διαστάσεις αλλά και την απόδοση σε Βατ (ισχύς ηλεκτρική). Ξέρουμε ότι υπάρχουν μικρές πλάκες για την ηλιακή λειτουργία ρολογιών του χειριού και πλάκες για τη λειτουργία αυτόνομων φωτιστικών διαστάσεων

σταλλο.

ΠΩΣ ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝΤΑΙ

Πρέπει να πούμε ότι η απόδοση των πλακών είναι αρκετά μικρή σε σχέση με την ενέργεια που πέφτει πάνω τους. Από το 100% της ηλιακής ενέργειας μετατρέπεται σε ηλεκτρισμό μόνον το 13- 14%. Και αυτό βέβαια, με την προϋπόθεση ότι η πλάκα παρακολουθεί τις ακτίνες του ήλιου ώστε να είναι κάθετη σε αυτές. Αυτό σημαίνει ότι μέσα στη διάρκεια ενός χρόνου, η πλάκα κινείται από αριστερά προς τα δεξιά παρακολουθώντας τον ήλιο από ανατολή προς δύση κάθε μέρα και πάνω κάτω ταυτόχρονα αφού η τροχιά του

ότι ξοδεύουν οι ίδιοι ενέργεια για να λειτουργήσουν και ακόμη πιο σημαντικό είναι ότι προσθέτουμε ακόμη ένα ευπαθές μηχανολογικό μέρος στην εγκατάστασή μας κάτι που την κάνει πολύπλοκη και ως εκ τούτου... μη ήπια.

Αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να στηρίζουμε τη βάση των πλακών έτσι ώστε να μπορούμε χειροκίνητα να κάνουμε την εποχιακή κίνηση (το πάνω - κάτω δηλαδή γύρω από οριζόντιο άξονα) μια φορά το μήνα. Υπάρχει τρόπος εγκατάστασης - φαίνεται στη φωτογραφία - που έχουμε εφαρμόσει που μας δίνει τη δυνατότητα κίνησης και γύρω από κατακόρυφο άξονα, χειροκίνητα πάντα, στη διάρκεια μιας μέρας. Έτσι, σε δύσκολες περιπτώσεις, που έχουμε ανάγκη και το μικρότερο ποσό ενέργειας, με τρεις κινήσεις τη μέρα - πρωί, μεσημέρι, απόγευμα - μπορούμε να έχουμε θετικά αποτελέσματα.

Για την περιοχή μας, η γωνία της πλάκας σε σχέση με το οριζόντιο επίπεδο κάθε μήνα του χρόνου φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

23 Ιούνη, 17ο

25 Μάη και 23 Ιούλη 24ο

23 Απρίλη και 23 Αυγούστου 32ο

23 Μάρτη και 23 Σεπτέμβρη 40ο

23 Φλεβάρη και 23 Οκτώβρη 47ο

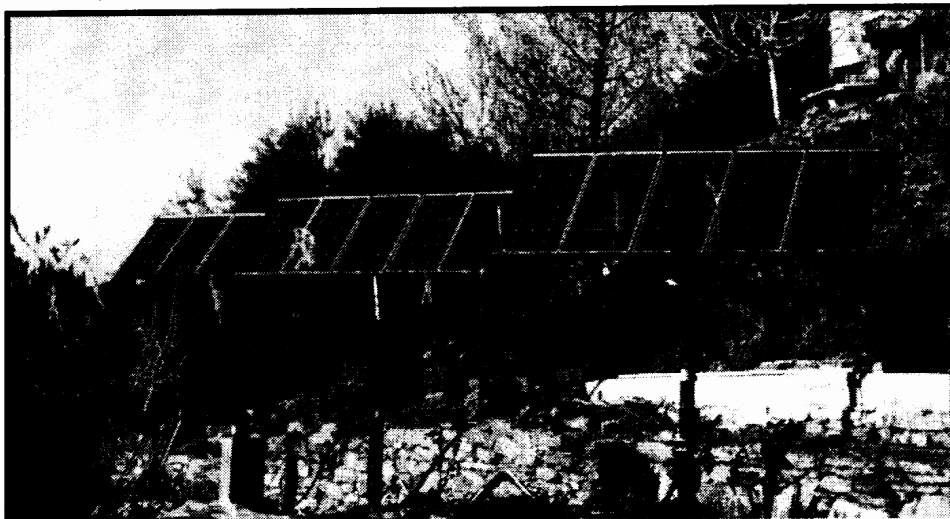
23 Γενάρη και 23 Νοέμβρη 55ο

23 Δεκέμβρη 63ο

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΜΙΑΣ ΕΚΓΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ο αριθμός των πλακών που χρειαζόμαστε, εξαρτάται από τις ανάγκες που πρέπει να ικανοποιηθούν. Εδώ παίζει βασικό ρόλο ο τρόπος ζωής που καθορίζει και αυτές τις ανάγκες. Μιλάμε πάντα για την περίπτωση μιας κατοικίας. Αν κανείς επιλέξει τον ήλιο για καθαρά περιβαλλοντικούς ή οικολογικούς λόγους, τότε υπάρχουν τρόποι να περιοριστούν οι

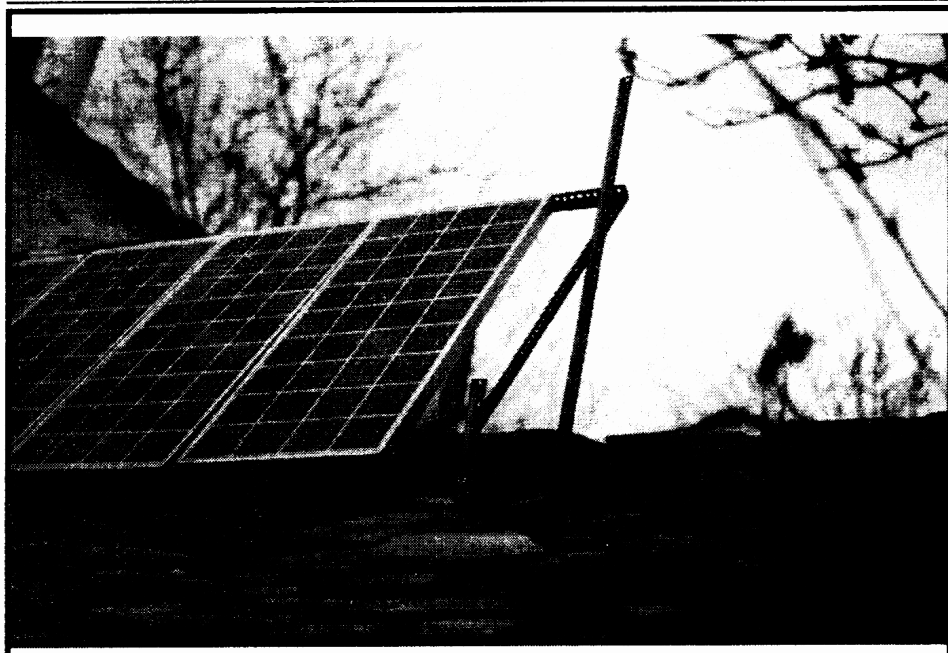

Παράδειγμα τοποθέτησης φωτοβολταϊκών πλακών με δυνατότητα χειροκίνητης στροφής γύρω από κατακόρυφο άξονα και ταυτόχρονα γύρω από οριζόντιο άξονα. (Φυτόκο, Πηλίου)

ας πούμε 20 X 10 εκατοστά. Εμείς θα επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας στις συνήθεις πλάκες, διαστάσεων 50X100 εκατ. οι οποίες δίνουν ισχύ 50 ή 55 Watt και χρησιμοποιούνται σε σπίτια ή και άλλες μόνιμες εγκαταστάσεις όπως σε αντλιοστάσια νερού ή σε ιστιοπλοϊκά σκάφη.

Η πλάκα στηρίζεται πάνω σε ένα πλαίσιο από γωνίες αλουμινίου και προστατεύεται από χαλάζι, πέτρες ή χτυπήματα με "αλεξίσφαιρο" κρύ-

ήλιου αλλάζει, αργά βέβαια, αλλά σταθερά. Το χειμώνα είναι χαμηλή, το καλοκαίρι είναι ψηλή και τις άλλες εποχές κάπου ενδιάμεσα. Για να έχουμε λοιπόν τη μεγαλύτερη απόδοση μιας πλάκας ή ενός συγκροτήματος πλακών πρέπει η βάση στην οποία τις τοποθετούμε, να έχει μηχανισμό που να εξασφαλίζει αυτές τις δύο ταυτόχρονες κινήσεις. Υπάρχουν τέτοιοι μηχανισμοί, αλλά πρώτα απ' όλα είναι ακριβοί, εκτός του

Ένα παράδειγμα πρόχειρης τοποθέτησης φωτοβολταϊκών πλακών με δυνατότητα χειροκίνητης στροφής γύρω από οριζόντιο άξονα. (Σταγιάτες, Πηλίου)

απαιτούμενες ανάγκες σε ηλεκτρικό ρεύμα. Μπορούμε για παράδειγμα να χρησιμοποιήσουμε υγραέριο για ψυγείο και κουζίνα ή μόνο για ψυγείο και ξύλα και την κουζίνα και την παραγωγή ζεστού νερού (καζάνι). Μπορούμε ακόμη να χρησιμοποιήσουμε πρόγραμμα στο πλυντήριο για κρύο νερό και να διοχετεύσουμε ζεστό νερό από το καζάνι, έτσι ώστε να παρακάμψουμε το πρόβλημα της ηλεκτρικής αντίστασης του πλυντηρίου. Η ακόμη, να αγοράσουμε πλυντήριο με επιλογή να δέχεται ζεστό νερό από ηλιακές πλάκες ή καζάνι.

Πριν όμως προχωρήσουμε στον υπολογισμό της εγκατάστασης, πρέπει να έχουμε κατά νου τα πιο κάτω:

- Η εγκατάστασή μας πρέπει να υπολογιστεί για τη χειρότερη περίπτωση

- Υπάρχει περίπτωση, όσο μεγάλη και αν η εγκατάσταση είναι, να μην μπορούν να ικανοποιηθούν οι πιο ενεργοβόρες και πράγματι, απαραίτητες ανάγκες. Αν δηλαδή υπολογίσουμε μια εγκατάσταση ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες μιας σκοτεινής (συννεφιασμένης) χειμωνιάτικης βδομάδας, και πέσουμε στην περίπτωση ενός σκοτεινού δεκαήμερου, τότε πρέπει να είμαστε έτοιμοι να δουλέψουμε χειροκίνητα κάποια πράγματα όπως δηλαδή το σκούπισμα του σπιτιού ή το πλύσιμο των ρούχων και το σιδέρωμα.

- Η λειτουργία των πιο ενεργοβό-

ρων συσκευών, πρέπει να γίνεται πάντοτε το μεσημέρι και όταν υπάρχει ηλιοφάνεια. Τότε αντλούμε ρεύμα από τις μπαταρίες, αλλά εκμεταλλευόμαστε και το ρεύμα που δίνουν οι πλάκες, το οποίο αυτή την ώρα πολύ πιθανόν να μη ρέει προς τις ήδη φορτισμένες μπαταρίες μας.

Περίπτωση εξοχικού σπιτιού (καλοκαιρινή)

Ας πούμε ότι οι ανάγκες περιορίζονται στα παρακάτω:

- Μια λάμπα 12 V, 11 Watt διάρκεια λειτουργίας 4 ώρες. Απαιτούμενη ισχύς: $11 \text{ Watt} \times 4 \text{ ώρες} = 44 \text{ Watt}$

- Ραδιόφωνο μικρό Ισχύς 4 W, ώρες λειτουργίας 10. Απαιτούμενη ισχύς $4 \times 40 = 40 \text{ Watt}$

- Φορητή τηλεόραση: Ισχύς 30 Watt, ώρες λειτουργίας 2. Απαιτούμενη ισχύς: $30 \times 2 = 60 \text{ Watt}$

- Κουζίνα: υγραέριο - ξύλα
- Ζεστό νερό: καζάνι, ηλιακή πλάκα.

Συνολικά απαιτούνται σε καθημερινή βάση 144 Watt. Αν δεχτούμε ότι έχουμε ηλιοφάνεια 10 ώρες την ημέρα με μέση απόδοση μιας πλάκας των 55 Watt, περίπου 30 Watt, τότε μέσα σε μια μέρα, η μια πλάκα θα μας δώσει $30 \text{ Watt} \times 10 \text{ ώρες} = 300 \text{ Watt}$

Φαίνεται δηλαδή, ότι ικανοποιούμε τις ανάγκες μας, στο διπλάσιο μάλιστα, με μια μόνον πλάκα. Το περίσσειμα πάντως, είναι απαραίτητο, γιατί μπορεί να αποθηκευτεί

στις μπαταρίες μας, οι οποίες πρέπει να υπολογιστούν έτσι ώστε να έχουν ρεύμα διαθέσιμο, για ένα, ας πούμε, τριήμερο συννεφιασμένο.

Περίπτωση μόνιμης κατοικίας

Οι παραδοχές πάνω στις οποίες στηρίζονται οι υπολογισμοί είναι: - Εποχή: Χειμώνας

- Μεγαλύτερη διάρκεια έντονης συννεφιάς: Μια βδομάδα

- Ψυγείο, κουζίνα, ζεστό νερό: υγραέριο ή ξύλα

- Ετοιμότητα... για πλύσιμο ρούχων με το χέρι όπως και για σκούπισμα με το χέρι, για κάποια χρονικά διαστήματα που μπορεί να είναι και μικρά.

Τα αναγκαία λοιπόν φορτία μέσα σε μια χειμωνιάτικη περίοδο θεωρείται ότι είναι τα πιο κάτω:

- Φωτισμός: ταυτόχρονος σε δύο δωμάτια για (6) ώρες, με λάμπες, 12V 11W. Αρα ισχύς απαιτούμενη:

$2 \text{ λάμπες} \times 11 \text{ Watt} \times 6 \text{ ώρες} = 132 \text{ Watt}$

- Ραδιόφωνο μικρό: Ισχύς 4Watt, ώρες λειτουργίας 6 απαιτούμενη ισχύς $4 \times 6 = 24 \text{ Watt}$

- CD ραδιόφωνο, κασετόφωνο: Ισχύς 50 Watt, ώρες λειτουργίας 2 απαιτούμενη ισχύς: $50 \times 2 = 100 \text{ Watt}$

- Τηλεόραση: Ισχύς 30Watt για 2 ώρες λειτουργίας απαιτούμενη ισχύς $30 \times 2 = 60 \text{ Watt}$

- Πλυντήριο: (χωρίς ηλεκτρική αντίσταση): Ισχύς 250, Watt ώρες λειτουργίας 1,5 απαιτούμενη ισχύς 375Watt

- Ηλεκτρικό σίδερο: Ισχύς 500 Watt ώρες λειτουργίας (0,30) απαιτούμενη ισχύς: $500 \times 0,30 = 150 \text{ Watt}$

- Ηλεκτρική σκούπα: Ισχύς 1000 Watt, ώρες λειτουργίας 0,15 απαιτούμενη ισχύς 150 Watt

Οι ανάγκες μας λοιπόν, σε καθημερινή βάση φτάνουν τα 1000 περίπου Watt. Αυτά μπορούν να μας τα δώσουν 12 πλάκες, οι οποίες το χειμώνα και για μέση διάρκεια ηλιοφάνειας 3 ώρες την ημέρα, με μέση απόδοση 30 Watt αποδίδουν ημερησίως $3 \text{ ώρες} \times 30 \text{ Watt} \times 12 \text{ πλάκες} = 1080 \text{ Watt}$. Φαίνεται καθαρά, πως αν κάποιες μέρες δεν χρησιμοποιήσουμε τις πιο ενεργοβόρες λειτουργίες δηλαδή πλυντήριο, σίδερο, ή ηλεκτρική σκούπα - και είναι φυσικό να υπάρξουν πολλές τέτοιες περιπτώσεις - η περίσσεια του ρεύ-

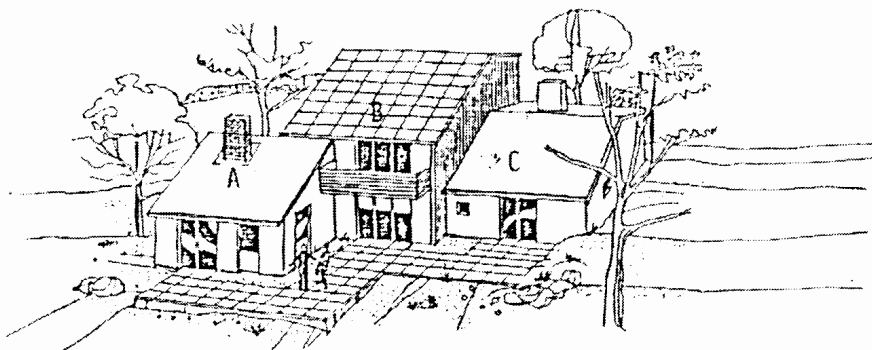
ματος από τις πλάκες θα γεμίζει τις μπαταρίες, ώστε να μπορούμε να ικανοποιούμε τις ανάγκες μας, τις συνεφιασμένες μέρες αν η απόδοση των πλακών είναι μικρή.

Αρα λοιπόν με 12 πλάκες μπορεί ένα σπίτι με τις πιο πάνω ανάγκες να ενεργοποιηθεί από τον ήλιο.

Μπορούμε με λιγότερες; Ναι αν βγάλουμε απ' τη ζωή μας, από 15 Νοέμβρη ως 15 Φλεβάρη την ηλεκτρική σκούπα και το πλυντήριο. Σημαίνει αυτό, ότι περιορίζουμε τις ανάγκες μας σε περίπου 500 Watt και αρκούν 6 πλάκες για τις ανάγκες τις υπόλοιπες.

Βέβαια σ' ένα σπίτι υπάρχουν και άλλες μικρές ανάγκες όπως η λειτουργία διάφορων "κουζινικών" (mixers) και εργαλείων οι οποίες όμως αντιμετωπίζονται γιατί διαρκούν λίγο και οι καταναλώσεις τους είναι μικρές. Εξ' άλλου είναι απαραίτητο όταν αγοράζουμε συσκευές, να επιλέξουμε τις πιο οικονομικές. Με μια τέτοια εγκατάσταση είναι προφανές ότι τους υπόλοιπους εννέα μήνες του χρόνου θα μπορούμε να αυξήσουμε τις καταναλώσεις μας άφοβα ως κάποιο βαθμό (στο επόμενο τεύχος, αφιέρωμα στις μπαταρίες θα εξηγήσουμε γιατί) και θα υπάρξουν χρονικοί περίοδοι που οι μπαταρίες μας θα είναι πλήρως φορτισμένες και το ρεύμα από τις πλάκες θα κόβεται από τον ρυθμιστή φόρτισης. Όπως συμβαίνει με το αυλάκι με το νερό και τη δεξαμενή. Όταν η δεξαμενή γεμίσει, το αυλάκι κόβεται προς το ρέμα.

ΤΡΟΠΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΦΩΤ. ΠΛΑΚΩΝ ΣΕ ΣΤΕΓΗ

ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΤΡΕΙΣ ΧΩΡΟΥΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ, ΜΕ ΝΟΤΙΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΝΙΣΜΟ. Ο ΧΩΡΟΣ "Α" ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΜΗΛΟΣ ΛΟΓΩ ΥΠΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΚΑΜΙΝΑΔΑΣ. Ο ΧΩΡΟΣ "C" ΣΚΙΑΖΕΤΑΙ ΤΟΣΟ ΑΠΟ ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΟΣΟ ΚΑΙ ΑΠΟ ΔΕΝΤΡΑ. Ο ΧΩΡΟΣ "Β" ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΩΣ Ο ΠΛΕΟΝ ΚΑΤΑΜΗΛΟΣ.

Υποτίθεται, ότι, μια εγκατάσταση με περισσότερες από 12 πλάκες και καλές μπαταρίες (όχι τις απλές των αυτοκινήτων), μπορεί πιο εύκολα να "περάσει" τη δυσκολία τον χειμώνα. Μπαίνει όμως, πάντα, το οικονομικό ζήτημα ως εμπόδιο σε μια τέτοια προοπτική.

ΚΟΣΤΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Μια φωτοβολταϊκή πλάκα των 55 Watt κοστίζει από 130 - 150 χιλιάδες δραχμές. Είναι ίσως το πιο "κοστούζικο" κομμάτι της εγκατάστασης. Δεν είναι όμως το μόνο "ακριβό". Οι καλές μπαταρίες, ειδικές για ηλιακά είναι και αυτές ακριβές. Τα υπόλοιπα μηχανήματα όπως ο ρυθμιστής φόρτισης και ο μεταλλάκτης από 12V στα 220V, είναι πιο προσιτά γιατί, όπως θα πούμε και στα επόμενα αφιερώματα, κατασκευάζονται από ειδικούς τεχνίτες, στην περιοχή μας.

Θα προτρέξουμε λίγο αλλά νομίζουμε ότι είναι ένα βασανιστικό ερώτημα αυτό του συνολικού κόστους μιας εγκατάστασης και πρέπει να αναφερθούμε σ' αυτό. Ετσι σ' ότι αφορά τα παραδείγματα που δώσαμε:

- Εξοχική κατοικία: συνολικό κόστος 300.000 δρχ. στο οποίο περιλαμβάνεται το κόστος των μηχανημάτων και του δικτύου δηλαδή των γραμμών, των πινάκων, των οργάνων, διακοπών, μπριζών. Δεν περιλαμβάνονται οι καταναλώσεις δηλαδή λάμπες, ραδιόφωνο, τηλεόραση.

- Μόνιμη κατοικία (περίπτωση 12 πλακών): περίπου 3.200.000 δρχ.

- Μόνιμη εγκατάσταση (περίπτωση 6 πλακών): περίπου 2.200.000 δρχ.

Αυτές οι τιμές περιλαμβάνουν και το κόστος της κατασκευής του δικτύου όπως και το κόστος της πλατφόρμας που θα τοποθετηθούν οι πλάκες που μπορεί να μειωθούν δραστικά με προσωπική εργασία και τη συνδρομή κάποιων φίλων.

Στο τέλος αυτού του αφιερώματος μας στα φωτοβολταϊκά συστήματα, θα επανέλθουμε στο θέμα "συνολικό κόστος" όπως με μεγαλύτερη λεπτομέρεια θα το αναλύσουμε.

Γιώργος Κολέμπας (0428) 86903

Δημήτρης Πατσίδας

Αρης Μαρούσης (0421) 84284

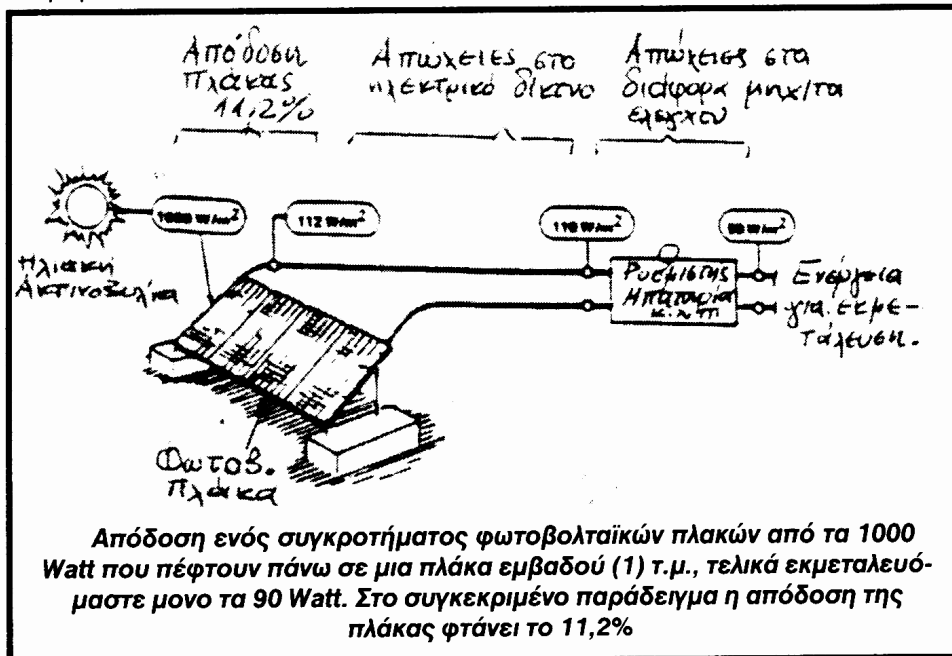
Βαγγέλης Γαλανόπουλος (0421) 49436

ΕΠΟΜΕΝΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

- Μπαταρίες: είδη, υπολογισμός, οικονομικά

- Ρυθμιστής - φόρτισης, εναλλάκτης, δίκτυο

- Πολιτική γύρω από τις ΗΜΕ

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΟΜΟΤΡΑΠΕΖΟΙ ΜΑΣ

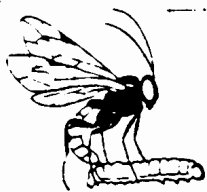
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ "ΠΑΡΑΣΙΤΑ"

(Απόψεις και πρακτικές φυτοπροστασίας)

ΜΕΡΟΣ Ε'

Γιάννης Παζάρας

ΒΙΟΧΗΜΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΑΝΑΣΤΟΛΕΙΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΦΥΤΙΚΑ ΚΥΤΤΑΡΑ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΟΛΗ

Έχουν γίνει πολλές προσπάθειες μέχρι σήμερα με στόχο να βρεθούν και να ταυτοποιηθούν οι τοξικές ουσίες οι οποίες με την παρουσία τους στις ανθεκτικές ποικιλίες και με την απουσία ή την ασθενή παρουσία τους στις ευαίσθητες, θα μπορούσαν να θεωρηθούν υπεύθυνες για τις ικανότητες αντίστασης που εκδηλώνουν τα φυτά απέναντι σε επιμέρους παράσιτα. Σε ελάχιστες, όμως, περιπτώσεις ουσιών έχει τεκμηριωθεί ικανοποιητικά ο προστατευτικός τους ρόλος. Για παράδειγμα, στην περίπτωση του "ψωριάσματος" της πατάτας που προκαλείται από τον μύκητα *Steptomyces scabies* οι κόνδυλοι των ανθεκτικών ποικιλιών περιέχουν μεγαλύτερες συγκεντρώσεις χλωρογενικού οξέος (το οποίο είναι μια φαινολική ουσία, τοξική για το παθογόνο) απ' ό,τι οι ευαίσθητες. Βρέθηκε ότι η συγκέντρωση χλωρογενικού οξέος στις ανθεκτικές ποικιλίες είναι ιδιαίτερα μεγάλη στους ιστούς μέσα από τους οποίους πρέπει υποχρεωτικά, να περάσει το παθογόνο (π.χ. φακίδια, βλέπε τεύχος 9) και μέσα στους οποίους κυρίως αναπτύσσεται (δηλαδή στις εξωτερικές στιβάδες). Η μεγάλη συγκέντρωση χλωρογενικού οξέος στις ρίζες μερικών ποικιλιών πατάτας θεωρείται επίσης υπεύθυνη για την ανθεκτικότητα που εμφανίζουν απέναντι στις προσβολές από *Verticillium* μια και όχι μόνο δεν προσβάλλονται οι ποικιλίες που περιέχουν μεγάλη ποσότητα χλωρογενικού οξέος σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους, αλλά, και οι ευαίσθητες, στα πρώτα στάδια ανάπτυξης, τότε που τα επίπεδα (χλωρογενικού οξέος) εμφανίζονται ψηλά ενώ στη συνέχεια μειώνονται

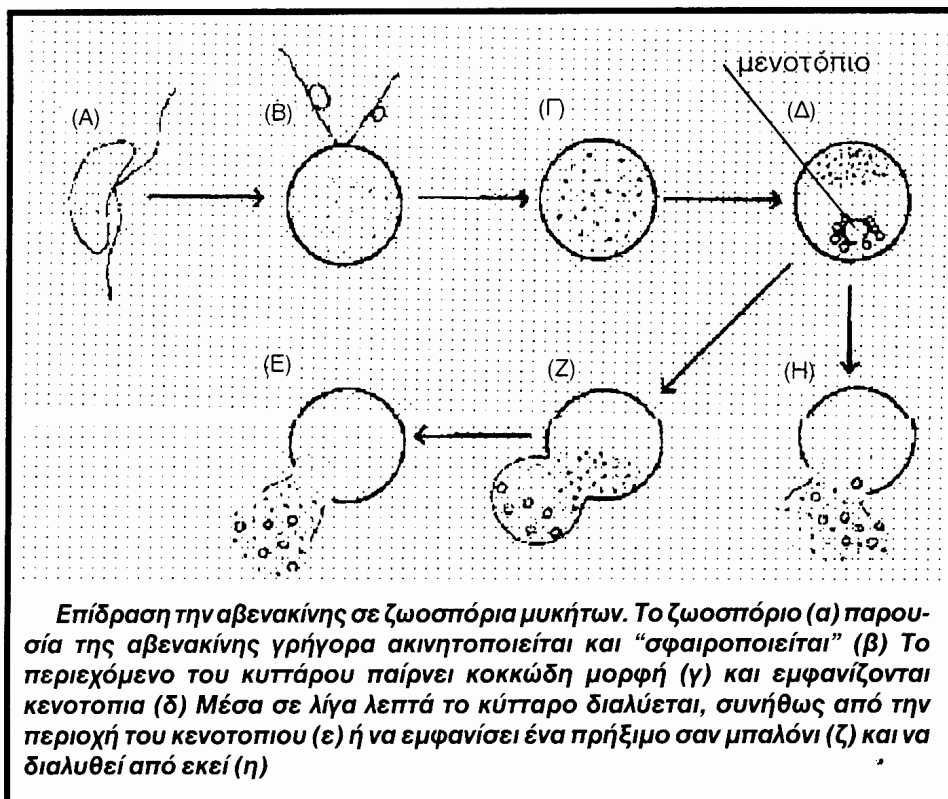
οπότε αυξάνεται και η ευαισθησία των φυτών.

Μια άλλη, ουσία η αβενακίνη, βρέθηκε ότι με την παρουσία της στις ρίζες της βρώμης συμβάλλει στην αναστολή της βλάστησης σπορίων πολλών μυκήτων παρεμποδίζοντας έτσι την προσβολή της απ' αυτούς. Την ίδια στιγμή, η ίδια ουσία, διεγείρει τη βλάστηση σπορίων άλλων μυκήτων που είναι και τα φυσικά παρά-

ρες απαντήσεις μπορούν να έχουν αξία μόνο σε συνθήκες εργαστηρίου.

ΑΜΥΝΑ ΜΕΣΩ ΣΤΕΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΘΟΓΟ- ΝΟ ΘΡΕΠΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ

Αν και τα περισσότερα παράσιτα έχουν ένα μεγάλο φάσμα ξενιστών και μπορούν να προσβάλλουν διάφορα φυτά, υπάρχουν και μερικά που προσβάλλουν λίγους μόνο ξeni-

σιτα της βρώμης. (Σχ. 1, Φωτ. α και β)

Υπάρχει μεγάλη ποικιλία ουσιών που περιέχεται στα φυτικά κύτταρα και θεωρούνται υπεύθυνες για την αναστολή παθογόνων. Ανάμεσα σ' αυτές τις ουσίες συναντάμε φαινόλες, αλκαλοειδή και άλλες χωρίς όμως να έχει διευκρινιστεί ο ρόλος τους γιατί όπως έχουμε ήδη αναφέρει πρόκειται περισσότερο για δυναμική κατάσταση στην οποία οι σίγου-

στές ή και μια μόνο ποικιλία. Αυτό θα μπορούσε να ερμηνευθεί σαν ικανότητα, εκ μέρους του παθογόνου, στην πρώτη περίπτωση να εξασφαλίζει όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά από μια ποικιλία φυτών, πιθανόν, επειδή χρειάζεται λίγες μόνο βασικές ουσίες και μπορεί να συνθέσει τις υπόλοιπες απ' αυτές. Στην άλλη περίπτωση, η εξειδίκευση ως προς τον ξενιστή θα μπορούσε να σημαίνει την εξάρτη-

ση του παθογόνου από συγκεκριμένη θρ. ουσία που βρίσκεται ή είναι διαθέσιμη στην αναγκαία ποσότητα μόνο στον ξενιστή που αυτό μπορεί να προσβάλλει. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση προσβολής των σπορόφυτων από *Rhizoctonia*. Βρέθηκε ότι το αν θα εκδηλωθεί ή όχι προσβολή εξαρτάται από το αν στο υποψήφιο φυτο/θύμα υπάρχει μια ουσία η οποία είναι απαραίτητη προκειμένου το παράσιτο να σχηματίσει τις υφές με τις οποίες θα δεισδύσει στο θύμα (φωτ.γ') Αυτή η ουσία λείπει από τα ανθεκτικά φυτά, υφές δεν σχηματίζονται και προσβολή δεν εκδηλώνεται. Από πειράματα φάνηκε ότι ο υπεύθυνος μύκητας ενώ δεν σχηματίζει υφές σε καθαρές καλλιέργειες (όταν δηλαδή αναπτύσσεται σε στείρα - αποστειρωμένα - θρεπτικά διαλύματα) αυτές εμφανίζονται μόλις στο μέσο καλλιέργειας προστεθεί εκχύλισμα από ευπαθή φυτά. Αν, αντίθετα, προστεθεί εκχύλισμα από ανθεκτικά φυτά οι υφές δεν σχηματίζονται.

ΑΜΥΝΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΥΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝ ΑΝΤΙΓΟΝΩΝ

Είναι γνωστό ότι τα ζώα παράγουν εξειδικευμένα αντισώματα σε απάντηση εισαγομένων στο ζωικό οργανισμό ξένων πρωτεϊνών (αντίγονα) και έτσι προστατεύονται από τις προσβολές των μικροοργανισμών. Σχετικά πρόσφατη έρευνα (1996) επιβεβαίωσε παλαιότερες υποθέσεις σχετικά με ύπαρξη αντίστοιχου μηχανισμού και στα φυτά. Οι μηχανισμός αντίστασης των φυτών ενεργοποιείται μετά από την αλληλεπίδραση πρωτεϊνών που συν-παράγονται από το γονίδιο ανθεκτικότητας του φυτού και ένα "μη μολυσματικό", όπως λέγεται, γονίδιο που βρίσκεται στον παθογόνο οργανισμό. Η "μη μολυσματική" πρωτεΐνη δρα παρόμοια με τα αντίγονα στα ζώα επάγοντας ανοσοποιητική αντί-

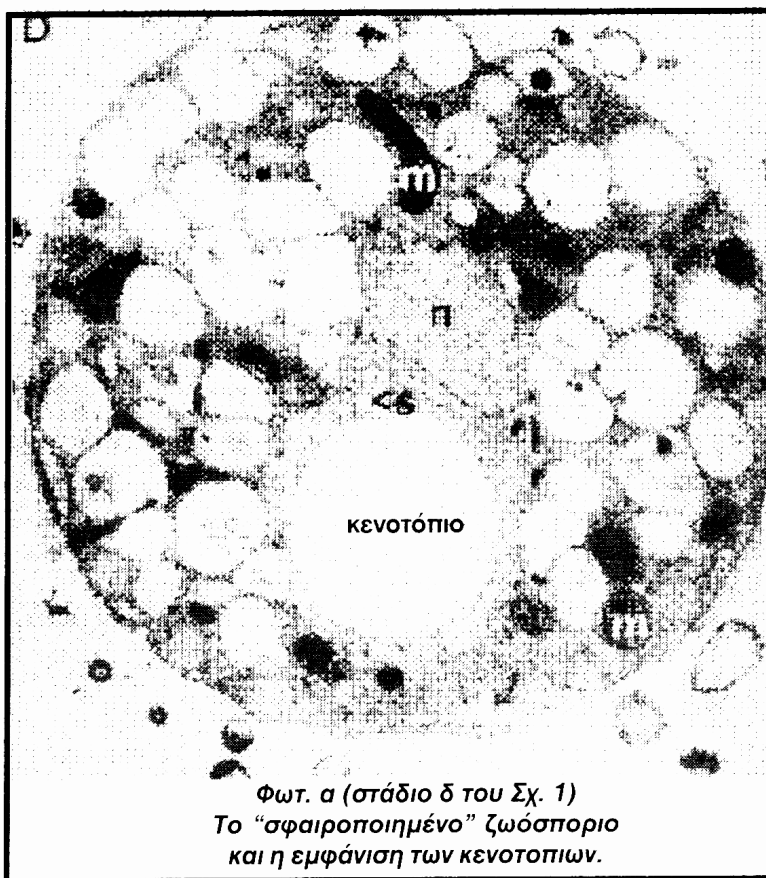
δραση στα φυτά. Σύμφωνα με αυτές τις πρώτες διαπιστώσεις υπάρχει ένας μηχανισμός (ας τον φαντασθούμε σαν σχέση κλειδαριάς - κλειδιού) σε μοριακό επίπεδο που επιτρέπει στο φυτό να αναγνωρίζει το παθογόνο και να αναπτύσσει τις ανάλογες αντιστάσεις. Πρόκειται λοιπόν και εδώ για μια δυναμική κατάσταση ισορροπίας - και όχι για "τυφλό" χημικό μηχανισμό - με μια εξελισσόμενη λογική προσαρμογής στις κά-

ιστών όπως οι κάλοι και ο φελλός (βλ τεύχος 13). Μερικές απ' αυτές τις ουσίες παράγονται σε ποσότητες επαρκείς για την αναστολή της ανάπτυξης των περισσότερων μικροοργανισμών που δεν εκδηλώνουν παθογόνα δράση στο φυτό. Άλλες από αυτές είναι ευρέως διαδεδομένες στο φυσικό βασίλειο, και άλλες είναι σπανιότερες.

Αν και αυτές οι ουσίες παράγονται με αφορμή τόσο την ενόχληση όσο και κατά τη διάρκεια της προσβολής έχει παρατηρηθεί ότι παράγονται σε μεγαλύτερες ποσότητες μετά την προσβολή, πιθανόν λόγω του μεγαλύτερου φυσιολογικού στρες που οφείλεται στον συνεχή ερεθισμό του προσβεβλημένου ιστού από το παθογόνο.

ΑΜΥΝΑ ΜΕΣΩ ΥΠΟΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΠΡΩΤΕΪΝΩΝ ΚΑΙ ΕΝΖΥΜΩΝ

Εκτός από τη σύνθεση φαινολικών ουσιών σαν αντίδραση στις προσβολές των παθογόνων φαίνεται ότι σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση ανθεκτικότητας παίζει και η σύνθεση πρωτεϊνών και ενζύμων. Έχουν βρεθεί διάφορα συστήματα ξε-

θε φορά παρουσιαζόμενες συνθήκες.

ΒΙΟΧΗΜΙΚΟΙ ΑΝΑΣΤΟΛΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΦΥΤΑ ΣΕ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΘΟΓΟΝΟ.

Τα φυτικά κύτταρα και οι ιστοί αντιδρούν στα ερεθίσματα είτε αυτά προκαλούνται από παθογόνα, είτε από μηχανικά ή χημικά μέσα με μια σειρά βιοχημικών αντενεργειών που φαίνεται να συν-τείνουν στην απομόνωση του παθογόνου αίτιου και στην ίαση των πληγών.

Αυτή η αντίδραση συνδέεται συχνά με την παραγωγή μυκοτοξικών ουσιών στην περιοχή της προσβολής, όπως επίσης και με τον σχηματισμό στρωμάτων προστατευτικών

νιστή - παθογόνου στα οποία ο εμβολιασμός του ξενιστή με μη παθογόνα στελέχη ενός παθογόνου, προκαλεί αλλαγές στη σύνθεση πρωτεϊνών και στην ενζυμική δραστηριότητα του ξενιστή. Αυτές οι αλλαγές έχουν σαν επακόλουθο την τοπική ανοσοποίηση των ιστών. Μελέτες πάνω στη φύση των ερεθισμάτων που επάγουν την ανοσοποίηση έδειξαν ότι η χημική έκφραση ενός τουλάχιστον από αυτά είναι το αιθυλένιο. Το αιθυλένιο, από μόνο του, δεν φαίνεται να είναι τοξικό για τα παθογόνα. Παράγεται από τον προσβεβλημένο ιστό και μετακινείται στους παρακείμενους όπου και ξεκινούν οι μεταβολικές αλλαγές (πρωτεϊνική σύνθεση ή ενζυμική δραστηριοποίηση) που έ-

χουν σαν αποτέλεσμα την τελική συμπεριφορά του φυτού απέναντι στο παθογόνο. Το αιθυλένιο είναι αέριο που χρησιμοποιείται κατά κόρον στην αγροτική βιομηχανία για τη ρύθμιση της ωρίμανσης των καρπών θεωρούμενο σαν απλή και φυσική ουσία. Βλέπουμε όμως ότι οι βιοχημικές αλλαγές που μπορεί να προκαλέσει είναι πολύ σημαντικές.

ΑΜΥΝΑ ΠΟΥ ΕΚΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΜΕ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΩΝ ΣΤΑ ΕΝΖΥΜΑ ΤΟΥ ΠΑΘΟΓΟΝΟΥ

Πολλές φορές η αντοχή στις ασθένειες εξαρτάται από την παρουσία

ή απουσία ουσιών που δεν αποδομούνται εύκολα από τα εξωκυτταρικά ένζυμα του παθογόνου το οποίο παλεύει να διεισδύσει στο φυτό. Έτσι, η αντοχή των πράσινων, άγουρων, μήλων σε διάφορους μύκητες - οι οποίοι μπορούν να προσβάλλουν σχετικά εύκολα τα ώριμα - φαίνεται να συνδέεται με την παρουσία μιας ουσίας (σύμπλοκο πολυσθενές κατιον πηκτίνης - πρωτεΐνης) που είναι ανθεκτική στη διάσπαση που επιχειρείται από τον μύκητα μέσω των (υδρολυτικών) ενζύμων του. Φαίνεται επίσης ότι διάφορα φαινολικά συστατικά, ή προϊόντα

τους, προσδίδουν ανθεκτικότητα σε ασθένειες, περισσότερο μέσω ανασταλτικής δράσης στη λειτουργία των ενζύμων των παθογόνων παρά μέσω των μυκητοκτόνων ιδιοτήτων τους.

ΑΜΥΝΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΟΞΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΞΙΝΩΝ ΤΩΝ ΠΑΘΟΓΟΝΩΝ

Υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις που συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι σε περιπτώσεις στις οποίες η ασθένεια προκαλείται από παθογόνο το οποίο παράγει μια τοξίνη η αντοχή στην ασθένεια ταυτίζεται με την αντοχή

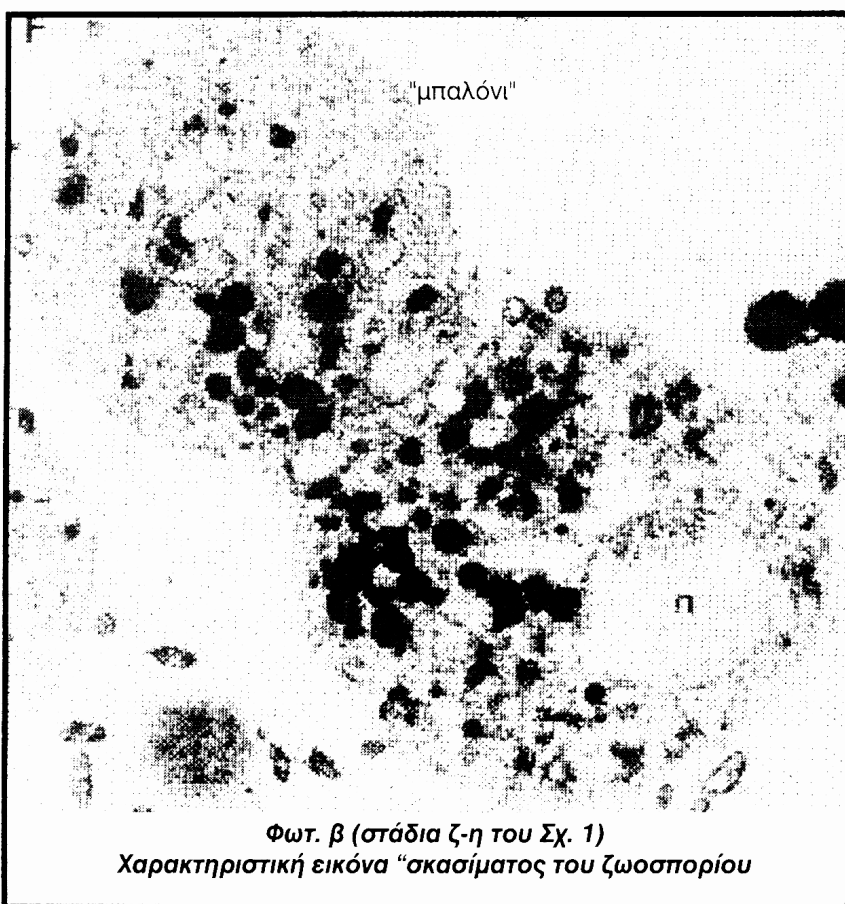
στην τοξίνη. Δεν υπάρχουν επαρκείς ερμηνείες για τους μηχανισμούς αντίστασης σε τοξίνες αλλά φαίνεται ότι το θέμα ανάγεται πάλι στους μηχανισμούς "κλειδαριάς / κλειδιού" που αναφέραμε και πιο πριν (δεν υπάρχουν δηλαδή κατάλληλες "θέσεις" στις ανθεκτικές ποικιλίες στις οποίες να μπορεί να συνδεθεί η τοξίνη και να εκδηλώσει έτσι την τοξική της δράση). Για παράδειγμα στην περίπτωση του πικολινικού οξέος που παράγεται από τον μύκητα *Piricularia oryzae* (και προκαλεί το "σώριασμα" -rice blast- του ρυζιού) η τοξίνη μεταβολίζεται και αποβάλλε-

ΑΜΥΝΑ ΜΕΣΩ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΥΠΕΡΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ

Η αντίδραση υπέρ - ευαισθησίας (έχει γίνει αναφορά και στα τεύχη 11 και 14) εκδηλώνεται μόνο σε ασύμβατους συνδυασμούς ξενιστή - παθογόνου. Το αποτέλεσμα είναι η αδρανοποίηση και απομόνωση του παθογόνου μέσω της ταχύτατης νέκρωσης των προσβεβλημένων ιστών. Στους συνδυασμούς ξενιστή - παθογόνου (μύκητας, βακτήριο, ιός ή νηματώδης) κατά τους οποίους εκδηλώνεται αντίδραση υπέρ-ευαισθησίας δεν παρατηρείται διαφορετική συμπεριφορά στη διαδικασία διείσ-

δυσης και στους ρυθμούς πολλαπλασιασμού του παθογόνου μεταξύ ευαίσθητων και ανθεκτικών φυτών. Μετά όμως από την προσβολή η απώλεια σπαργής των κυττάρων, το καφετίασμα και ο θάνατος έρχονται πολύ πιο γρήγορα στις ανθεκτικές ποικιλίες, σε σχέση με τις ευαίσθητες.

Στα προσβεβλημένα κύτταρα των ανθεκτικών ποικιλιών και σ' εκείνα που τα περιβάλλουν εκδηλώνεται ένας αριθμός φυσιολογικών αλλαγών οι οποίες δεν παρατηρούνται στα κύτταρα των ευαίσθητων ή είναι

Φωτ. β (στάδια ζ-η του Σχ. 1)
Χαρακτηριστική εικόνα "σκάσιματος του ζωοσπορίου"

ται σε ποσοστό 40-60% μέσα σε τρεις μέρες μετά τον πειραματικό εμβολιασμό των φυτών. Οι ανθεκτικές ποικιλίες ρυζιού μεταβολίζουν περισσότερο πικολινικό οξύ σε σχέση με τα ποσοστά που μεταβολίζουν οι ευαίσθητες.

Η αποτοξικοποίηση μιας τουλάχιστον τοξίνης, που παράγεται από τον μύκητα *Fusarium*, είναι επίσης γνωστό ότι ευθύνεται για την ανθεκτικότητα που εκδηλώνουν ορισμένες ποικιλίες βαμβακιού και ντομάτας στις φουζαριώσεις.

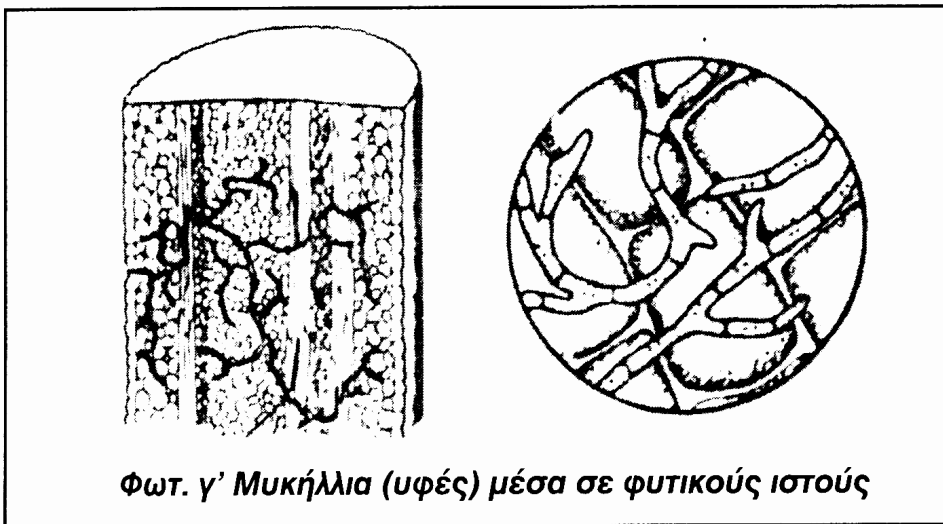
πολύ λιγότερο έντονες. Αυτές οι αλλαγές περιλαμβάνουν απώλεια διαπερατότητας της κυτταρικής μεμβράνης, αύξηση της ταχύτητας αναπνοής, συγκέντρωση φαινολικών ενώσεων και διαφόρων κατιόντων (π.χ. ασβεστίου) και παραγωγή φυτοαλεξινών. Επίσης παρατηρούνται και διάφορες μορφολογικές αλλαγές. Το τελικό αποτέλεσμα όλων αυτών των ενδιάμεσων σταδίων είναι η κατάρρευση και ο θάνατος των προσβεβλημένων και ίσως και λίγων γειτονικών κυττάρων. Τα παθογόνα που θα βρεθούν στη νεκρωτική πε-

ριοχή απομονώνονται περιβαλλόμενα από νεκρωμένους ιστούς και πεθαίνουν. Αν και ο ακριβής μηχανισμός της αντίδρασης υπερευαισθησίας είναι άγνωστος, αυτός ο τύπος άμυνας θεωρείται από τους πιο σημαντικούς για τα φυτά.

Εκτός από τους μηχανισμούς που αναφέραμε και τους οποίους καταχρηστικά και αυθαίρετα παρουσιάσαμε διακριτά, εμπλέκονται και άλλες διαδικασίες η ενεργοποίηση των οποίων εκδηλώνεται μακροσκοπικά μέσω της αύξησης της ταχύτητας αναπνοής και βιοχημικά μέσω τροποποιήσεων στα βιοσύνθετικά μονοπάτια. Αυτές οι τροποποιήσεις μπορεί, άμεσα ή έμμεσα να επηρεάσουν και τη σύνθεση των νουκλεϊνικών οξέων του κυττάρου καθώς και την ποσότητα του παραγόμενου RNA ενώ το DNA παραμένει αναλλοίωτο.

Ε! λοιπόν ναι! Στο σημείο αυτό θεωρούμε ότι ολοκληρώθηκε το πρώτο μέρος του “εμείς και οι ομοτράπεζοί μας”, η αναφορά δηλαδή στον αμυνομενο, το φυτό που δέχεται την επίθεση.

Για να γίνει αυτό εκτιμήσαμε - ή μας προέκυψε - ότι χρειάζονται 14 συνέχειες. Χρησιμοποιήσαμε τις συμβατικές επιστημονικές απόψεις σχετικά με το πως αντιδρά το φυτό μπροστά στην επικείμενη προσβολή ή και κατά τη διάρκεια της. Αν και αρκετές φορές ξεφύγαμε σε κουραστικές λεπτομέρειες, πράγμα που εξάλλου επεσήμαναν και μερικοί από τους φίλους που κάθισαν και τις διάβασαν, δεν ισχυριζόμαστε φυσικά πως καλύψαμε το θέμα της ασθένειας. Προσπαθήσαμε απλά να καταγράψουμε κάποιους φαινόμενους μηχανισμούς επειδή πιστεύουμε - και αυτό θα θέλαμε να είναι το ουσιαστικότερο συμπέρασμα - ότι και μέσα από την ψυχρή επιστημονική προσέγγιση δεν παύει να αναδεικνύεται όλη η λάμψη, η απεραντοσύνη και η μοναδικότητα των λειτουργιών της ζωής. Αν συλλογιστούμε τι σημαίνει το “η σύνθεση ενός πρωτεϊνικού μορίου η οποία εμπεριέχει τη σύνδεση χιλιάδων αμινοξέων ολοκληρώνεται σε λιγότερο από ένα λεπτό χωρίς το ποσοστό των σφαλμάτων να ξεπερνά συνήθως το ένα στα χίλια, ότι η ενεργειακή απόδοση είναι σχεδόν 100% ότι η δύναμη και η τελειότητα ενός τόσο πολυ-

Φωτ. γ' Μυκήλλια (υφές) μέσα σε φυτικούς ιστούς

πλοκου συστήματος απαιτεί αυστηρό συντονισμό όλων των δραστηριοτήτων, όλων των ανταλλαγών ύλη και ενέργειας που συμβαίνουν σ' αυτό” καταλαβαίνουμε ότι η αναφορά μας δεν έγινε πιστεύοντας ότι έτσι κλέβουμε τα μυστικά της φύσης αλλά σαν ανάλαφρη επιβεβαίωση του μάταιου όσο και ακαταμάχητου της επιθυμίας μας για γνώση. Όσο περισσότερα γνωρίζουμε, όσο βαθύτερα καταδυόμαστε σ' αυτό το υπέροχο χάος που μας περιβάλλει, τόσο περισσότερο συνειδητοποιούμε ότι η φύση, και ακόμα η λειτουργία της κάθε νευρικής μας σύναψης διαχέονται μέσα στο άγνωστο.... είμαστε μέρος του αγνώστου.... είμαστε μέρος της φύσης. Αυτή η ενσυνείδητη και έντιμη υπόκλιση μπροστά στη φυσική πραγματικότητα είναι πιστεύουμε η μεγαλύτερη προσφορά της επιστήμης προς τον άνθρωπο. Για πολλούς το θέμα δεν σταματάει εδώ και πιστεύουμε πως έχουν δίκιο. Γίνεται συχνά φανερό ότι ο άνθρωπος δεν έχει την αντίστοιχη ηθική βάση προκειμένου να ελέγξει τη νοητική του ικανότητα.

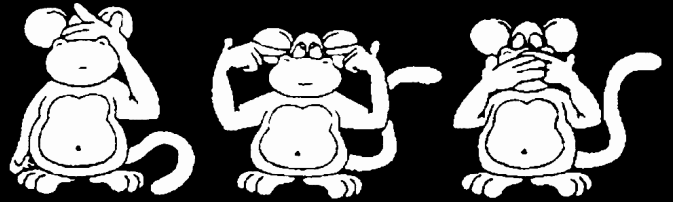
Ο χώρος τη γνώσης είναι επίφοβος γιατί εύκολα χειραγωγείται μια και ο ίδιος δεν διαθέτει κώδικα εσωτερική ηθικής, δεν είναι αυτοελεγχόμενος μέσω κάποιας ηθικής της γνώσης. Εδώ είναι το μεγάλο στοίχημα και η ευθύνη του ανθρώπου. Πολλοί ερευνητές έχουν αναφέρει στο παρελθόν τους κινδύνους διόλίσθησης της επιστημονικής έρευνας στην αναγωγική ευκολία. Αυτή η διανοητική ανωριμότητα του ανθρώπου - η ευκολία δηλαδή του να κάνει άλματα από το μερικό στο ολικό - μας έχει, πολλές φορές, οδηγήσει σε ολέθρια σφάλματα

όσον αφορά τις εφαρμογές της “καθαρής” επιστήμης (της επιστήμης δηλαδή που ερευνά με ορθάνοιχτα - στα όρια βέβαια του τεχνολογικού πολιτισμού μας - μάτια, χωρίς πολιτικές, κοινωνικές και ηθικές αναστολές / στόχους).

Είναι σχεδόν σίγουρο ότι το πάθος και η περιέργεια του ανθρώπου δεν μπορεί να τιθασευθεί και μάλλον βέβαιο ότι η ικανοποίηση αυτής της ανάγκης περνά από πολλά μονοπάτια. Δεν μπορούμε να ελπίζουμε ότι τη γνώση θα τη συναντήσουμε διαβαίνοντας ένα μόνο απ' αυτά και ακόμα χειρότερα όταν κυριαρχούν οι στείρες αντιπαραθέσεις και η πολεμική μεταξύ των μεθόδων προσέγγισης. Χρειάζεται ισορροπία ανάμεσα στη διαισθητική αντίληψη και την επιστημονική γνώση. Μέσα στον ορυμαγδό της σύγκρουσης των στρατοπέδων χρειάζεται ίσως να βρει κανείς τον τρόπο να συνδυάσει το σεβασμό της αδιαίρετης και πολυδιάστατης φυσικής πραγματικότητας - “την έμφυτη λογική και τάξη” της φύσης όπως αναφέρει ο M. Fukuoaka - με τα επιτακτικά και βασανιστικά ερωτηματικά που ορθώνει μπροστά μας το βασίλειο της νοόσφαιρας, το βασίλειο των ιδεών και της γνώσης. Το να υποκρίνεται κάποιος πως γνωρίζει ότι η αλήθεια βρίσκεται στη μια από τις δύο πλευρές είναι ο πλέον σίγουρος δρόμος για την αποξένωση του ανθρώπου από τη φύση, γιατί η ίδια αυτή η λογική είναι δικαστική. ■

(Στο επόμενο τεύχος θα επεξηγηθούν μερικοί από τους τεχνικούς όρους που έχουν χρησιμοποιηθεί και θα αναφερθεί η σχετική βιβλιογραφία)

ΑΠΟΨΕΙΣ

“ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ”

Επταχάλκου 3 ΘΗΣΕΙΟ

Τηλ. 34.52.225 - 3243782

“Το σιωπάν εστί συναινείν”

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Προς τους υπουργούς: Υγείας, Παιδείας, Γεωργίας, Περιβάλλοντος και προς κάθε ελεύθερα σκεπτόμενο άτομο.

Θέμα: Απόψεις για τη διατροφή, την οικολογία, την υγεία και την παιδεία.

Ειδικότερα: Για τα βιοκτόνα στα τρόφιμα και στο περιβάλλον, τις ορμόνες, τα κτηνιατρικά φάρμακα, τις ζωτροφές και τις τρελές αγελάδες, τις διοξίνες, τα υβρίδια και τα μεταλλαγμένα, τις πανεπιστημιακές μας σχολές και την περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία...

Κυρίες και κύριοι. Από τότε που η οικολογία κατάντησε μια διεθνής εταιρά και πόρνη δεδηλωμένη, καθένας ελεύθερα μπορεί να τη θωπεύει, να χαριεντίζεται μαζί της, να απολαμβάνει όλες τις χάρες της, ανάλογα με τα βίτσια του.... Όταν βέβαια πρόκειται για τα βίτσια των εκπροσώπων της οικονομικής και πολιτικής εξουσίας, μαζί με την οικολογία, εκπορνεύεται και ολόκληρη σχεδόν η γαλακτοφόρος και υπήκοος κοινωνία... Ετσι παραδόξως βλέπουμε την οικονομική και πολιτική εξουσία, να επενδύουν για τα επόμενα συμφέροντά τους, πάνω στα άπειρα, αφόρητα και διαπλεκόμενα προβλήματα περιβάλλοντος και υγείας, που οι ίδιοι δημιούργησαν!...

Κάθε τόσο όλοι οι “αρμόδιοι” φορείς θυμούνται το περιβάλλον και την οικολογία! Ποσά, μικρά και μεγάλα, διατίθενται για την “προστασία” του! Συγχρόνως από την άλλη μεριά, δίδονται πολύ περισσότερα για την καταστροφή του!...

Πρόσφατη αφορμή για να ξεχειλίσει μέσα μας το ποτήρι της αγανάκτησης, έδωσε ένα κείμενο του κ. Στεφ. Τζουμάκα, πρώην υπουργού Γεωργίας, με θέμα: “Ενιαίος φορέας ελέγχου τροφίμων” (το οποίο κοινοποιήθηκε μόλις τώρα στις οικολογικές οργανώσεις της χώρας μας, με ημερομηνία Αυγούστου 1999). Το κείμενο αυτό περιέχει έναν πλούτο από πληροφορίες, για τα θέματα χειρισμού των προϊόντων διατροφής μας (και όχι μόνο) από τις υπηρεσίες του δημοσίου. Η υπόθεση των τροφίμων, όπως παράγονται, επεξεργάζονται ή “παρασκευάζονται” τυποποιούνται και διατίθενται στην αγορά σήμερα είναι άμεσα συνδεδεμένη, με τη χρήση φυτοφαρμάκων στις καλλιέργειες, με τη χρήση ζωτροφών βιομηχανικά και χημικά επεξεργασμένων, στην κτηνοτροφία, με τη χρήση συντηρητικών βελτιωτικών, χρωστικών και άλλων χημικών ουσιών στην επεξεργασία, με τη νιτρορύπανση και πολυρύπανση στην ποιότητα του νερού, με τις ορμόνες, τις διοξίνες, τον καρκίνο και το θάνατο! Ουσιαστικότερα όμως, είναι άμεσα συνδεδεμένη, με τις κοινωνικές δομές, την οικονομική και την πολιτική εξουσία, που ωφελούνται απ’ αυτές τις δομές και που τις επιβάλλουν στην κοινωνία... Ως προς τις διαπιστεύσεις του κυρίου Τζουμάκα, για τη δική μας αντίληψη, πολλά σημεία είναι αληθή, κάποια όμως κρύβουν επιεικώς αφέλεια, και άλλα σημαντικά αποσιωπούνται σκόπιμα ή από άγνοια...

Ως προς τις προτάσεις για διάξεδο, περιορίζονται στο κεφάλαιο των “ελέγχων”, χωρίς να θίγουν το ελάχιστο τις δομές εκείνες και κυρίως την παιδεία, που διά μέσου των “κοινωνικών υπηρεσιών ευθύνονται γι’ αυτό το κατάντημα. Σημαντική εξαίρεση, και ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η θαρραλέα καταγγελία του πρώην υπουργού, ενάντια στη χημεία σε σχέση με τα τρόφιμα, αλλά και τον άθλιο ρόλο του Γενικού Χημείου του κράτους σ’ αυτή την υπόθεση. Κατά λέξη λέει τα εξής:

“Γνωρίζουμε ήδη ότι η χημεία εγκρίνει πολλά προϊόντα διατροφής. Το ερώτημα για τον άνθρωπο είναι αν είναι υγιεινά. Η χημεία επέτρεψε τη διατροφή των αγελάδων με οστεάλευρα και κρεατάλευρα. Ετσι προέκυψε η σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια. Η χημεία επέτρεψε να διατρέφονται τα ζώα με τροφές που συνετέλεσαν στην παραγωγή διοξινών. Η χημεία επιτρέπει την ανάμιξη κατεψυγμένων χυμών με φρέσκους με αποτέλεσμα την εξαπάτηση του καταναλωτή και την κερδοσκοπία. Η χημεία επέτρεψε στο γενικό χημείο του κράτους να χορηγούνται άδειες παραγωγής τυριών από φυτικά έλαια και τα τυριά αυτά να διοχετεύονται στην αγορά ως γαλακτοκομικά προϊόντα”.

Γεννιούνται έτσι διάφορα ερωτήματα:

Ποιοι τροφοδοτούν την αγορά με φτηνά και ανθυγιεινά προϊόντα διατροφής; (καθώς και άλλα επικίνδυνα για την υγεία προϊόντα γενικότερης κατανάλωσης;) Τίνων τα συμφέροντα υπηρετούν άμεσα ή έμμεσα οι λεγόμενες “κοινωνικές” υπηρεσίες ή, όπως τις χαρακτηρίζει ο κύριος Τζουμάκας “συντεχνίες”; (εξ αρχής το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και μάλιστα ο δημιουργός του, μεταχειρίστηκε

ηδονικά και μάλιστα επανειλημμένα τον όρο αυτόν “συντεχνίες” προσβλητικά, ενώ θα περίμενε κανείς από ένα “σοσιαλιστικό” κίνημα να αντλεί παραδείγματα κοινωνικής ευαισθησίας και κοινωνικής αλληλεγγύης και αντίληψης, ακόμα και εθνικής συνείδησης, από τις συντεχνίες του Μεσαίωνα στην Ευρώπη και της Τουρκοκρατίας στην Ελλάδα, με κλασικό παράδειγμα τα Αμπελάκια...)

Πως μεθοδεύεται η μείωση και η ποιοτική υποβάθμιση της εγχώριας παραγωγής; Γιατί “κάθε τρεις και λίγο” που θα ταραχθεί το βούρκο της διεθνούς εκμετάλλευσης και θα μάθουμε, με τι καρκινογόνα σκουπίδια και σαπίλες μας επιβάλλουν να τρεφόμαστε, (ορμόνες, χολές, τοξίνες, διοξίνες, πτωμαίνες και κάθε λογής, σύνθεσης και αποσύνθεσης, βιοκτονες ουσίες), κανείς δεν αναφέρεται στις υπεύθυνες “κοινωνικές” δομές, τους καθιερωμένους πολιτικούς θεσμούς και τις πρόστυχες “κοινωνικές” υπηρεσίες μας;...

Αν πράγματι ο κύριος Τζουμάκας και όσοι άλλοι από τους πολιτικούς και τους νομοθέτες μας με όψιμο ή πρώιμο ενδιαφέρον, που συντάσσουν προτάσεις και νόμους, ενημερώνουν ή καθησυχάζουν τους καταναλωτές, είναι ειλικρινείς, γιατί δεν εξετάζουν την οργάνωση των “κοινωνικών” μας “υπηρεσιών” και ιδιαίτερα τον ρόλο ορισμένων πανεπιστημιακών μας σχολών, όπως η Γεωπονική, ή Κτηνιατρική και το Χημικό;

Στέλνονται κάποια παιδιά μας και μάλιστα παιδιά κυρίως αγροτικών οικογενειών να σπουδάσουν σ’ αυτές τις σχολές, να μορφωθούν, να γίνουν “άνθρωποι” και να υπηρετήσουν την κοινωνία!... και το κράτος φροντίζει να τους μεταμορφώσει σε παλιανθρώπους, Γενίσαρους σε βάρος της κοινωνίας και της ζωής γενικότερα! Κάθε σύστημα χρειάζεται το Γενιτσαριό του, τα πιστότερα και ισχυρότερα συντάγματα των Σουλτάνων της οικονομικής εξουσίας! Τι διδάσκονται για παράδειγμα στις Γεωπονικές μας σχολές;

Πρακτικά, απ’ όσα χρειάζεται πράγματι ένας καλλιεργητής για να είναι όσο το δυνατόν αυτόρκτης και ανεξάρτητος; π.χ. να μπολιάσουν, να καταβολιάσουν, να κάνουν μοσχεύματα, να κλαδέψουν, να κάνουν φυτώρια... ώστε να διδάξουν και τους αγρότες όσα χρειάζονται; Απολύτως τίποτα τέτοιο πρακτικό δεν μαθαίνουν. Φοιτούν τόσα χρόνια, χωρίς να φυτέψουν ούτε έναν βασιλικό!...

Αυτά όμως, που αναμφισβήτητα μαθαίνουν πολύ καλά, όλα αυτά τα πολύτιμα χρόνια, είναι οι διάφορες ασθένειες των φυτών και τα φυτοφάρμακα με τα οποία τις καταπολεμούμε!... Ετσι “με τη βοήθεια του Θεού” τη φροντίδα του κράτους, και τις ευχές των γονέων τους, τελειώνουν τις σπουδές του, και με τη χρήση του “φτυχίου” τους, μπορούν να διαπράττουν συνεχώς και κατεξακολούθηση, εγκληματικές πράξεις, ανομολόγητα κακουργήματα με ανάλαφρη τη συνείδηση, χωρίς δισταγμό, ούτε φόβο να απολογηθούν σε κανένα ή να καταδικαστούν, ευυπόληπτα άτομα, όπως και σεις, κύριοι Υπουργοί και οι “θεάρεστες” και φιλόανθρωπε “υπηρεσίες” σας “συντεχνίες” σύμφωνα με τον πρώην συμπεριφορά σας κύριο Τζουμάκα! Πόσος πόνος, πόση, ανεπίτευξη κοινωνική δυστυχία, από την ανευθυνουπεύθυνη συμπεριφορά σας!... από την αβυθομέτρητη αναληψία και αναισθησία σας!... Όλοι σας όργανα των μεγάλων σας αφεντικών, των Σουλτάνων της διεθνούς οικονομικής εξουσίας!... Αδίστακτοι και σεις σαν κι αυτούς, είτε απλώς διαισθάνεσθε τα αποτελέσματα των πράξεων και του ρόλου σας, είτε τον γνωρίζεται πολύ καλά και σε βάθος μέχρι τα μύχια της αδιαφορίας, αναληψίας και αναισθησίας σας!...

Ετσι λοιπόν με τις ευλογίες σας και τις “ευχές των γονιών τους” διότι σύμφωνα με τη συναυτουργή πίστη μας “ευχές γονέων στηρίζουν τέκνα” ανοίγουν το “γεωπονικόν” τους κατάστημα, έναν ακόμα προθάλαμο των νοσοκομείων μας από τους κατεσπαρμένους σ’ όλη την επικράτεια, τους καλύτερους συνεταιίρους των γραφείων... κηδεϊών, και το θεάρεστον έργο τους αρχίζει!...

Ως μόνιμα, καλοπληρωμένα πλέον γηγενή όργανα των πολυεθνικών στον τόπο μας, θάβοντας τη συνείδησή τους, αν εν τω μεταξύ τους απέμεινε, γίνονται όχι γεωπόνοι σύμφωνα με τον τίτλο που εντελώς καταχρηστικά και παραπλανητικά μεταχειρίζονται αφού μόνο με τη γη και τη Γεωπονία δεν ασχολούνται, αλλά ειδική συνταγολόγοι, έμποροι με αποκλειστικό δικαίωμα μονοπώλησης όλων των βιοκτόνων φυτοφαρμάκων, εντομοκτόνων, ζιζανιοκτόνων, απολυμαντικών, ενισχυτικών, λιπασμάτων, παράσιτοκτόνων, υβριδίων και μεταλλαγμένων...

Διαθέτουν ακόμα στους αγαθοβόληδες - μισοπαλιανθρωπίσκους, καλλιεργητές της χημικής Γεωργίας ποσότητες πλαστικών και υλικών συναφούς εξοπλισμού, PCB (δифαινύλια) - φουράνια PVC, αιθυλένια, Διοξίνες και άλλα “ων ουκ έστιν αριθμός” πολυχρωριωμένα οργανοχημικά και δαιμονικά!... Κι όλα αυτά “Κύριοι”, με όλες τις “προστασίες” τους “ελέγχους” και τις ευλογίες σας καταλήγουν στο πιάτο μας, αλλά και στα πιάτα σας κύριοι Υπουργοί, και στων δικών σας επίσης παιδιών τα πιάτα... Αναρωτήθηκαν οι “Γεωπόνοι” μας, αναρωτήθηκαν οι καλλιεργητές μας της χημικής Γεωργίας, αναρωτήθηκαν προ πάντων εσείς, κύριοι Υπουργοί, Υγείας, Γεωργίας, περιβάλλοντος και παιδείας, πόσα και πόσα μεγάλα, διαρκή εγκλήματα και κακουργίες, τελεσιουργούνται σ’ αυτούς τους κατεσπαρμένους σε κάθε γωνιά της ελληνικής γης ναούς - (καταστήματα) του Μολώχ του αδίστακτου διεθνούς κεφαλαίου ενάντια στην υγεία και σε κάθε μορφή ζωής του πλανήτη; Πόσοι καταλήγουν από τα νοσηλευτικά κέντρα στα γραφεία κηδεϊών; Πόσα παιδιά κυρίως αγροτικών και επιβαρυμένων περιοχών γεννιούνται, για να καταλήξουν στα άστυα ανιάτων;...

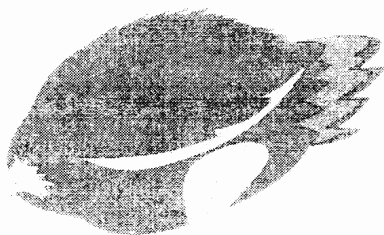
Πόσος πόνος, πόση ανθρώπινη τραγωδία; Όλοι μαζί οι πόλεμοι παγκόσμια και όλα τα αυτοκινητιστικά δυστυχήματα, δεν φέρουν τέτοια κατάρα, καταστροφή και αλλοτρίωση πάνω στη ζωή!... Αμεσα υπεύθυνοι είσατε εσείς και ολόκληρο το απάνθρωπο, βρώμικο, ανελέητο και ανάλγητο σύστημα των “κοινωνικών” σας “υπηρεσιών” - “συντεχνιών” σύμφωνα πάντα με τον πρώην συνάδελφό σας. Αμεσα υπεύθυνος είστε ιδιαίτερα εσείς κύριε Ανωμερίτη, διότι αγνοώντας την αγωνία των καταναλωτών κι ενώ όλο αυτό το διάστημα δεν κάνατε τίποτε άλλο, παρά να τους καθησυχάζεται, σπεύσατε μαζί με την κυβέρνηση σας να καθορίσετε με νόμο, εξυπηρετώντας τα ισχυρά αφεντικά, τους βιομηχάνους τροφίμων την κατάργηση της προέλευσης, αλλά και την υποχρέωση αναγραφής σε ορισμένα τρόφιμα, της ανάμειξης ομοειδών και τα συστατικά τους. Εσπευσε και η σπουδαία γραμματεύς των καταναλωτών κ. Παπανικολάου να μας βεβαιώσει ότι οι “φρέσκοι” φρουτοχυμοί (του περασμένου αιώνα!) δεν είναι επικίνδυνοι για την υγεία μας! Ετσι χρησιμοποιούμε πλέον της έννοιας! Και τι έγινε; Ετσι κι αλλιώς είμαστε βουτηγμένοι στο βούρκο του ψέματος, της απάτης και της διαστροφής των εννοιών!... Φρέσκο το φρέσκο, “φρέσκο” και το παλιό! Υγιεινό το φρέσκο, υγιεινό και το παλιό “φρέσκο”!!!!

Βλέπετε πόσο εύκολα βγαίνει μια δύσκολη μαθηματική εξίσωση;... Κι εσείς κύριε υπουργέ της παιδείας, ευθύνηστε άμεσα, διότι ύστερα από τόσα χρόνια παγκόσμιας κινητοποίησης και προσπάθειας, ύστερα από τόσες αποφάσεις και προτροπές της Ε.Ε. ύστερα από τόσα χρήματα που ξοδεύονται (κατακλύβονται) για την ευαισθητοποίηση, στην εκπαίδευση στα θέματα αυτά, ακόμα στο γεωπονικό μας πανεπιστήμιο δεν διδάσκονται καν, ούτε για τα μάτια έστω, και θεωρητικά, τυπικά μαθήματα, οργανικής "ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ"... Μόνο με πρωτοβουλία ομάδας φοιτητών (Αμφιλική) προσκλήθηκαν κατά καιρούς στη σχολή πρωτοπόροι καλλιεργητές, από διάφορα μέρη της Ελλάδος, για να παρουσιάσουν τις μεθόδους τους. Κι ενώ υπάρχουν διέξοδοι, υπάρχουν δοκιμασμένες πρακτικές με άριστα αποτελέσματα με οργανική γεωργία, χωρίς χημικά βιοκτόνα, με μόνους πρωτοπόρους από την ιδιωτική πρωτοβουλία, που έχουν ξεπεράσει όλα τα εμπόδια της νομοθετικής και φορομνηχτικής σας καταπίεσης και τροχοπέδης. Ενώ εύκολα θα μπορούσατε να βεβαιωθείτε γι' αυτά με επισκέψεις στα οικολογικά αγροκτήματα της Αττικής, των Μεσογείων, του Μαραθώνα, της Εύβοιας, του Λουτρακίου, της Κορίνθου, του Αιγίου, παντού σε όλη την Ελλάδα, από τη Νότια Κρήτη μέχρι τις Πρέσπες, εσείς παραμένετε ασυγκίνητοι και αδιάφοροι, αφοσιωμένοι στη θεραπεία του αποτελέσματος, ουσιαστικά στην υπηρεσία του κοινωνικού αυτού εγκλήματος πρώτου μεγέθους!... Σε λάθος δρόμο αναζητάτε κύριε Τζουμάκα (εσείς και όσοι συνάδελφοι σας δείχνουν πως ενδιαφέρονται να μας "προστατέψουν" από όλα αυτά τα πολυεθνικά και ντόπια διατροφικά σκουπίδια) τη λύση και τη διέξοδο. Αν οι προθέσεις σας είναι ειλικρινείς, πρέπει να αναζητήσετε στις ρίζες τους τις αιτίες. Και στον εαυτό σας, κύριοι υπουργοί και στους ρόλους των υπολοίπων συναδέλφων σας και στις επαίσχυντες "συντεχνίες" - "υπηρεσίες" σας, την ευθύνη για όσα έγιναν, για όσα συνεχίζουν να γίνονται και να μη διορθώνονται...

Ίσως αν καταδεχτείτε, να διαβάσετε το "υπόμνημά" μας αυτό, αρχίσετε να καταλαβαίνετε για ποιον "ενιαίο φορέα ελέγχου τροφίμων" μας μιλάτε. Είναι φανερό, για όσους σκέπτονται τίμια, πως η αποτελεσματικότητα, οποιασδήποτε μορφής ελέγχου σε ότι σχετίζεται με τα τρόφιμα εφ' όσον συνεχίζουν να υφίστανται τα παραπάνω, είναι τουλάχιστον αυταπάτη, αν όχι και οργανωμένη συγκαλύψη ενός αποτρόπαιου διαρκούς εγκλήματος σε βάρος της υγείας του ανθρώπου και κάθε μορφής ζωής γενικότερα.

Θα γίνει περισσότερο φανερό στη συνέχεια μέσα από την αδέκαστη ελεύθερη σκέψη, γνώση, γλώσσα και πένα της αλήθειας, (και για όσους συνεχίζουν να "συλλογιούνται ελεύθερα" σύμφωνα με τον Ρήγα) με όσα ακόμα, διαφωτιστικά στοιχεία και επιχειρήματα νιώθουμε την ανάγκη να ολοκληρώσουμε αυτή μας την παρέμβαση στο κοινωνικό- διατροφικό "γίγνεσθαι", της κοινωνίας μας και της εποχής μας.

Σύρτε τα βήματά σας, κύριοι υπουργοί, μέχρι το εσωτερικό ενός γεωπονικού καταστήματος ή αν προτιμάτε ενός θερμοκηπίου ή αγροτικής επιχείρησης της χημικής Γεωργίας (εξάλλου, όλοι οι "εκσυγχρονισμένοι" παραγωγοί, έχουν ένα ζηλευτό οπλοστάσιο χημικών όπλων και αντίστοιχης τεχνολογικής οργάνωσης για την εύκολη, γρήγορη και αποτελεσματική χρήση τους) και ζητήσατε π.χ. ένα γνωστό βιοκτόνο το "ΛΑΝΕΙΤ". (Ξεχάσαμε να σας πούμε ότι πριν προχωρήσετε στα "ενδότερα" καλού κακού φορέστε τον κατάλληλο αστροναυτικό εξοπλισμό, φόρμες, μάσκες κ.τ.λ.) και τώρα: Κρατείστε την αναπνοή σας και διαβάστε προσεκτικά στη συσκευασία του, τις πληροφορίες, τη σύνθεση, τις προφυλάξεις και τα ρέστα: "Μη με κρατάτε, μη με πλησιάζετε, μη με βάζετε στα ράφια σας, μη με πλησιάζουν τα αγαπημένα σας ζώα και τα αγαπημένα σας πρόσωπα, (παιδιά - σκυλιά κ.τ. ρέστα) εξαιρούνται οι Αλβανοί και οι πεθερές σας... μη με βάζετε στο πάτωμα, μη με βάζετε στο ταβάνι, μην αναπνέετε, μην τρώτε, μη ξύνετε τη μύτη σας.... θεραπεύει 100% όλες τις ασθένειες με άμεση δράση, εξοντώνει

νει άμεσα όλους τους εχθρούς σας... Ρωτήστε τους κύριοι Υπουργοί μαζί με τους κυρίους υπεύθυνους "εκλεκτές" "προστάτες" μας των "υπηρεσιών" σας σε πόση ώρα κόβουν και συσκευάζουν και σε πόσες πιθανές ώρες φτάνουν τα "εκλεκτά" κατά τα άλλα, προϊόντα τους στα πιάτα μας. Να είστε σίγουροι πως το συγκεκριμένο τρομερό βιοκτόνο θα είναι απόλυτα ειλικρινείς. Σημασία έχει να καταλάβετε κύριοι και ιδιαίτερα εσείς, κύριε υπουργέ παιδείας, ότι οι "Γεωπόνοι" μας τους έχουν πείσει ότι το εν λόγω βιοκτόνο (σε πολλά κράτη της Ε.Ε. έχει απαγορευτεί η κυκλοφορία του) δρα ακαριαία και κατά κάποιον... θαυμαστό και... αναμνηνέυτο τρόπο διασπάται αμέσως και εξαφανίζεται στο διάστημα ή στο τίποτα που θα ανακαλύψετε τα ίχνη του κύριε εκλεκτές του Ε.Φ.Ε.Τ και κύριοι αρμόδιοι Υπουργοί; Αφού είναι τόσο ακίνδυνο, γιατί τάχα το απαγόρευσαν οι συνάδελφοί σας σε άλλα κράτη της Ε.Ε.; Να σας πούμε εμείς που θα βρείτε τα ίχνη του και πότε ίσως. Όταν έρθει και σε σας ή στα αγαπημένα σας πρόσωπα, καμιά λευχαιμία, κανένας καρκίνος στον ουρανίσκο, κανένας πολύποδας στο παχύ σας έντερο, "χτύπα ξύλο - μακριά από μας κ.τ.λ.", τότε ίσως ανάμεσα στα κοκτέιλ από τα κατάλοιπα των χημικών ουσιών που πετάτε στο στομάχι σας, βρεθούν ίχνη και απ' αυτό το προϊόν του διαβόλου που συνεχίζετε να επιτρέπετε ή σωστότερα, να μας επιβάλλετε την κυκλοφορία!

Ρωτήστε επίσης τους παραπάνω καλλιεργητές να σας πουν, πόσοι αυτόχειρες, που αποφάσισαν να τελειώνουν με τα βάσανα αυτής της ζωής.... ανάμεσα μάλιστα στους στενούς συγγενείς τους, στους φίλους και συναδέλφους τους, στους γνωστούς και γειτόνους τους και στους συγχωριανούς και συμπολίτες τους, έχουν χρησιμοποιήσει αυτό το προϊόν, κυρίως για τη σιγουριά του αποτελέσματος; (και μια απλή σταγόνα στα χείλη κάνει πολύ καλά τη δουλειά της...) Εσάς κύριε Υπουργέ της υποτιθέμενης "Πρόνοιας" δεν σας συγκινεί τουλάχιστον αυτό το γεγονός; Για τα υπόλοιπα βιοκτόνα που χρησιμοποιούν οι παραπάνω καλλιεργητές, δεν χρειάζεται βέβαια να ρωτήσετε για το τι κάνουν οι ίδιοι αλλά να ρωτήσετε για τους γειτόνους τους και τους γειτόνους γι' αυτούς... (Βέβαια θα μπορούσατε αν θέλατε, να πάτε π.χ. σε θερμοκήπια σαν έμποροι, σαν απλοί πελάτες, κι έτσι φιλικά και συνεργατικά, θα μαθαίνατε καλύτερα, που, πως, τι, πόσο και πότε...).

Θα σας συνιστούσαμε ένα ιδιαίτερα ευχάριστο ταξιδάκι αναψυχής στις "ιδιαιτέρου κάλλους" περιοχές "υπερσύγχρονης" συστηματικής χημικής παραγωγής κηπευτικών εκτός εποχής". Έχετε να απολαύσετε το περιβαλλοντικό πανόραμα, στις λιμνοθάλασσες των θερμοκηπίων π.χ. του Τυμπακίου, της Ιεράπετρας, της Πρέβεζας... θα περάσετε όμορφες κι αξέχαστες στιγμές σ' αυτά τα μοναδικά τεχνολογικά και επιστημονικά περιβάλλοντα!!! Θα επιστρέψετε ανανεωμένοι και πανευτυχείς για να συνεχίσετε το σπουδαίο έργο της "προστασίας" και του "ελέγχου" της ζωής και των ιδεών... των σκεπτόμενων ανθρώπων... Και το

Αν και κατανοούμε, κύριοι υπουργοί και συνεργάτες, ότι απασχολούμε τον πολύτιμο χρόνο σας, μακρηγορώντας, περιφερόμενοι εδώ και εκεί, ατάκτως σε αναρά και πρηνά, θα σας παρακαλέσουμε ιδιαιτέρως να παραμείνετε ακόμα για λίγο, στην προηγούμενη, αγροτική επιχείρησή κι αφού πράξουμε και για άλλα, εξίσου ή και σημαντικότερα θέματα, μπορείτε να επανέλθετε ήρεμα, φυσιολογικά και μακάρια στις πραγματικές σας υποχρεώσεις...

Το δηλητήριο αυτό περνά από θερμαινόμενο λέβητα και με σωληνώσεις διανέμεται κάτω από νάilon στην επιφάνεια του εδάφους. Εισχωρεί μέχρι 70 πόντους βάθος μέσα στο έδαφος, σε όλα τα μέρη του εδάφους. Σκοτώνει απόλυτα κάθε ζωντανό οργανισμό ζωικό και φυτικό. Σε 40 ακριβώς ημέρες τρώμε... αγγούρια, από το θερμοκήπιο που εφαρμόστηκε αυτή η χριστιανικότετη ιεροτελεσσία!!!! Είπατε τίποτα, κύριοι υπουργοί; Είπατε τίποτα, κύριε Τζουμάκα; Εσείς που κόπτεσθε για τον Ε.Φ.Ε.Τ. αν είναι έτσι, τέσσερα ή ένα τα υπουργεία που θα τον αποτελέσουν. (οι συμβαλλόμενοι στο έγκλημα...) Μήπως το υπουργείο Γεωργίας μόνο, δεν έχει τον έλεγχο παραγωγής ασφαλών τροφίμων; Τα τρυφερά όμως αυτά αγγουράκια που καθημερινά βρίσκονται στα πιάτα όλων μας, δεν περιέχουν μόνο κατάλοιπα από την "ΑΤΟΜΙΚΗ ΒΟΜΒΑ ΕΔΑΦΟΥΣ" περιέχουν πλήθος ακόμα χημικών ουσιών με άλλες απ' αυτές τρέφονται, με άλλες πολλαπλασιάζεται η παραγωγή τους, με άλλες επιταχύνεται ο χρόνος, με άλλες προστατεύονται και με πολλές άλλες από διάφορες αιτίες πλουτίζονται! Το τελικό αποτέλεσμα είναι ένα πραγματικό κοκτέιλ από χημικές ουσίες! Νάτριο, άζωτο, χλώριο, φθόριο, φώσφορος, φαινόλες, τοξικές ουσίες, PCB, οργανοχλωριωμένες ουσίες και φυσικά διοξίνες. Διότι, επί πλέον, έξω και μπροστά στα θερμοκήπια πια καίγονται πολύ συχνά: τα πλαστικά, τα νάilon, όλες οι συσκευασίες φυτοφαρμάκων κι έτσι τα δηλητήρια απελευθερώνονται στο περιβάλλον και πλουτίζουν, τα ίδια και τα παρακείμενα θερμοκήπια και τα λογής προϊόντα που παράγουν, με διοξίνες... Ευχαριστούμε, κύριοι υπουργοί, για την... προθυμία και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που μας παρακολουθήσατε και χωρίς να αναφερθούμε που ξοδεύουν τα λεφτά τους, οι νεόπλουτοι, αγαθοί κατά τα άλλα αγγουράδες, (όπως ονομάζονται οι θερμοκηπιάρχες) πόσα, δηλαδή στα καζίνα και πόσα στις χαρτοπαικτικές λέσχες και πόσα να σπουδάσουν τα παιδιά τους, να τα κάνουν επιστήμονες, στο είδος τους, ώστε να αναβαθμίσουν και να συντηρήσουν την τάξη και την όμορφη αυτή κατάσταση, ας προχωρήσουμε και στα άλλα κεφάλαια. Τόσο ταχύρυθμα όσο να μην μειώσουμε την αντίληψη μας ως προς τα πράγματα και οι έννοιες να χρησιμοποιηθούν σωστά κύριε Τζουμάκα, όταν υποστηρίζετε την τελειοποίηση των αγροτικών μας και των άλλων επιχειρήσεων... Εσείς κύριες υπουργέ του περιβάλλοντος, που με το καινούριο σύστημα ενοποίησης, αναλάβετε την αρμοδιότητα για την απελευθέρωση των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον, (είστε τυχερός, δεν έχετε καθ' όλου δουλειά να κάνετε), μπορείτε ν' ακολουθήσετε την τακτική των συναδέλφων σας, του εφησυχασμού και του καθυσχασμού του κοινού ότι δεν έχει να φοβάται τίποτα. Αλλωστε και η φύση τα ίδια πράγματα κάνει! Μεταλλάσσει συνεχώς και τακτικά (κάθε δύο εκατομμύρια χρόνια) τα είδη της. Μπορούμε ήσυχα να γυρίσουμε όλοι μας στη φυσιολογικής, αποχαυνωτικής και ομαλής ζωής μας κι αν πρόκειται να συμβεί τίποτα θα λάβετε όλα τα απαραίτητα μέτρα!... Αλλωστε για να σας ανατεθεί αυτή η δουλειά, κάποιος έκρινε πως είστε το πλέον κατάλληλο πρόσωπο! Μας φτάνετε και μας περισσεύετε. Αν τα γενετικά εργαστήρια των μεγαλοφυών επιστημόνων μας μας φτιάξουν κανένα... ΜΟΣΧΑΡΟΠΡΟΒΑΤΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΧΟΙΡΟ... θα το δοκιμάσετε πρώτα εσείς, και αν δεν σας συμβεί τίποτα δυσάρεστο, "Θέ μου φύλαε" να πάθει ΑΜΟΚ ο γενετικός σας κώδικας (DNA)... να ορμάτε σαν ταύρος, να βελάζετε σαν πρόβατο, να κακαρίζετε σαν κότα, να κυλιέστε στο βούρκο σαν χοίρος, με προθυμία να σας ακολουθήσουμε! Ο λαός μας πάντα διέθετε μπροστάρηδες, παλικάρια σαν... εσάς που δεν δειλιάζαν μπροστά σε τίποτα!...

Και για να σοβαρευτούμε, είναι άκρως θλιβερό το γεγονός κύριοι Υπουργοί της Υγείας και της Παιδείας, ότι μόνο στην ιατρική σχολή του Ηρακλείου Κρήτης διδάσκονται διαιτητική, προληπτική, καθώς και κοινωνική ιατρική!...

Ενώ παράλληλα ξοδεύουμε τρισεκατομμύρια για εισαγωγές φαρμάκων. Τρισεκατομμύρια για εισαγωγές ορμονούχων και επιβαρυμένων πτωμάτοκρεάτων. Τρισεκατομμύρια για εισαγωγές ζωοτροφών από οστεάλευρα και κρεατάλευρα ψοφιμιών. Τρισεκατομμύρια για εισαγωγές επικίνδυνων αναψυκτικών, επικίνδυνων φυτοφαρμάκων, επικίνδυνων προσθέτων, βελτιωτικών

και συντηρητικών για τρόφιμα, που υπονομεύουν καίρια τόσο την υγεία μας, όσο και την εθνική οικονομία μας.

Κάποτε ρωτήσαμε τον κύριο Γενηματά τον "ΑΓΙΟ" αυτόν του κινήματός σας, όταν ήταν υπουργός υγείας: Γιατί δεν έκανε αντικαπνιστική εκστρατεία; Μας απάντησε σε μακροσκελή επιστολή του (και σε άλλα θέματα που του θίγαμε) ότι ντρεπόταν που ήταν υπουργός υγείας). Στη συνέχεια μάλιστα δήλωνε τα νοσοκομεία που νοσηλευόταν "το κάπνισμα με σκοτώνει"!... Το αντίθετο δήλωνε η "ΑΓΙΑ" του κινήματός σας Μελίνα: "Τρεις είναι οι μεγάλες μου αγάπες: Η Ελλάδα, το Θέατρο και το τσιγάρο"!... Και οι δύο έφυγαν πρόωρα, "ένθα απέδρα πάσα οδύνη, λύπη και στεναγμός" εξ αιτίας του πάθους τους, που δε θέλησαν ή δεν προσπάθησαν να το διορθώσουν, μιας ανθυγιεινής για τον υπουργό "υγείας" και μιας απολίτιστης, για την υπουργό πολιτισμού συνήθεια!!! (ο ένας ντρεπόταν, η άλλη καμάρωνε!).

Γεννιέται το ερώτημα: "Αν δεν αγαπά κανείς τον εαυτό του δεν τον προστατεύει και δεν υπηρετεί τις ανάγκες του, πως μπορεί να αγαπήσει, να προστατεύσει και να υπηρετήσει τους συνανθρώπους του;

Ενδιαφερθήκατε κύριοι υπουργοί, πρώτα για τη βελτίωση και διόρθωση των κακών σας συνηθειών; Αναρωτηθήκατε τι ρίχνετε στα στομάχια σας και στα στομάχια των παιδιών σας; Είσατε και σεις πελάτες - καταναλωτές αυτών των άθλιων πολυκαταστημάτων, των "προθαλάμων των Νοσοκομείων" με τα αραδιασμένα πολυεθνικά και εγχώρια σκουπίδια πολυτελείας, τη φτώχεια της αφθονίας, προσφορά προς την αφθονία της φτώχειας;

Με το 80% εξ αυτών, να περιέχουν μεταλλαγμένα, γνήσια Αμερικάνικη σόγια, της Monsanto και των εταίρων της, Κορεσμένα με διοξίνες, PCB, διφαινύλια, φουράνια, πολυχλωριωμένα οργανοχημικά (για τα οποία φροντίζουν οι βιομήχανοι φυτοφαρμάκων και αγροχημικών). Κορεσμένα με πρόσθετα, βελτιωτικά τοξικές ουσίες, συντηρητικά, που οι χιλιάδες μονάδες επεξεργασίας και τυποποιήσεις χρησιμοποιούν. Όλα όσα δημιουργούν παραμορφώσεις, μεταλλάξεις, καρκίνο, τρέλα και "άδοξο" γελοίο θάνατο... Τρεφόμαστε για τη ζωή και παίρνουμε θάνατο! Αναρωτηθήκατε, σε τι κόσμο φέρατε τα παιδιά σας να ζήσουν; Απάνθρωπο... ακατονόμαστο... χωρίς νόημα, χωρίς ενδιαφέρον, χωρίς τρυφερότητα, χωρίς ελπίδα... Γι' αυτό θα καταλήξουν στα ναρκωτικά! Αν όχι τα παιδιά σας, σίγουρα τα εγγόνια σας... Αν όχι τα δικά σας, σίγουρα του γείτονα και κάνει το ίδιο...

Εσείς κύριε Υπουργέ της παιδείας, προσέξατε ποτέ τα θλιμμένα βλέμματα των παιδιών μας, που τους καταστρέφετε τα καλύτερα χρόνια τους, κλείνοντας τα σ' αυτά τα αναμορφωτήρια που ονομάζετε σχολεία, να ανταγωνιστούν για μια θέση, όχι στον ήλιο και στη φύση, αλλά στα τρωγλοδίατα γραφεία των σκοτεινών σας "υπηρεσιών"...

Κάποια απ' αυτά θα καταλήξουν στις κτηνιατρικές σχολές για να φτάσουν κάποτε να συντάσσουν συνταγές κτηνιατρικών φαρμάκων και ζωοτροφών από οστεάλευρα και κρεατάλευρα ψοφίμων και να εξαποστείλουν με σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια, και άλλες συναφείς αρρώστιες, ανυποψίαστους συνανθρώπους τους... Ακόμα και την κοπριά από τα "ελεύθερης" βοσκής ζώα οι βιοκαλλιεργητές της ευρωπαϊκής ένωσης αρνούνται να χρησιμοποιήσουν στις καλλιέργειες τους!...

Κάποια άλλα απ' αυτά τα παιδιά με πολύ αγώνα θα φτάσουν και στο περίφημο χημικό τμήμα του πανεπιστημίου σας! Γρήγορα θα βρεθούν ή στα εργαστήρια των πολυμερών, ή στο Γενικό Χημείο του Κράτους, ή με προσωπικό εργαστήριο ή ακόμα και στο Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο, απ' όπου θα αποφασίζουν, θα εκτελούν, θα συμμετέχουν στη συντήρηση αυτής την κατάστασης, για να κυκλοφορούν οι πολυεθνικές στην αγορά μόνο 60-70 χιλιάδες χημικά προϊόντα στα οποία συνεχώς προστίθενται και αντικαθίσταται καινούρια! Στα έπιπλα των σπιτιών μας, στα μονωτικά υλικά και σε πολλά καθαριστικά έχουμε την εκπομπή της φορμαλδεΐδης. Τα παιδικά παιχνίδια που κατακλύζουν ηλιοδώς τα δωμάτια των παιδιών μας περιέχουν κάδμιο, PVC, χλωριωμένες ενώσεις, που μπορούν να υποστούν φυσικοχημικές μεταβολές. Τα διάφορα καλλυντικά και οι κρέμες του προσώπου περιέχουν φορμαλδεΐδη. Ας αφήσουμε τι περιέχουν τα χρώματα, τα διαλυτικά, οι πολυτούρες, τα βερνίκια...

Η χημεία μας ανάγκασε να ξεχάσουμε τις παραδόσεις μας, με τις οποίες αντιμετωπίζαμε τα προβλήματα μας και να παραδοθούμε στο έλεος. Η κτηνιατρική σοφότερη κι αυτή απ' τη φύση μας έμαθε π.χ. ότι τα κουνέλια μας δεν πρέπει να τρώνε απ' τη φύση κλαδιά και χόρτα, αλλά μόνο από τις ειδικές βιομηχανικές κουνελοτροφές που παράγουν οι πολυεθνικές...

Τελευταία, μια ιδιόζουσα μορφή βάρβαρη πράξη καθιερώθηκε και στα ελεύθερης βοσκής ζώα (γιδοπρόβατα και βόδια) όλης της επικράτειας. Όλων τα αυτά έχουν τρυπηθεί με συρραπτικό που συγκρατεί πλαστική πινακίδα, για να παρακολουθείται από τους "ειδικούς" η καλή τους υγεία! Το τρύπημα αυτό είναι ιδιαίτερα επώδυνο και σε πολλές περιπτώσεις έχει σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία τους. Δεν πρέπει να αφήσουμε τίποτε όρθιο! Η φύση σφάλει, πρέπει να τη διορθώσουμε, καταστρατηγώντας τους νόμους της... Υστερα απ' όλα αυτά θα μας πείτε ίσως κύριοι υπουργοί: "Εμείς τι φταίμε για όλη αυτή την ιστορία; γιατί τα βάζετε με εμάς; εμείς τα δημιουργήσαμε; γιατί μας κατηγορείτε; Σας κατηγορούμε κύριοι, γιατί εσείς και προγενέστεροι συνάδελφοί σας συντηρείτε αυτή την κατάσταση και βρίσκεστε στην υπηρεσία της. Από εκείνους μάλιστα πολλοί, με κατάπτυστες αποφάσεις συνεργάστηκαν με τα μεγάλα αφεντικά και οι κακουργίες τους συνετέλεσαν να φτάσουμε εδώ που βρισκόμαστε..."

Αν το θέλατε δεν θα σας ήταν δύσκολο να ανατρέξετε σε προηγούμενα ιστορικά προτάσεων νόμων, σε νόμους, αλλά και σε χαρακτηριστικές υπουργικές διατάξεις, στους κώδικες τροφίμων και ποτών, και θα αντιληφθείτε, πως μας επέβαλαν, έμμεσα και άμεσα, να καταναλώνουμε τα εισαγόμενα ή και εγχώρια διατροφικά σκουπίδια...

Υπάρχουν άθλιες υπουργικές αποφάσεις, στηριγμένες πάντα σε εξίσου άθλιους νόμους, που αρχίζοντας με το γνωστό πάντα "Για την προστασία του καταναλωτή" (απ' την πολλή προστασία πήγε από... καρκίνο του προστάτη!) για πολλά χρόνια μας απαγόρευαν να καταναλώνουμε ένα ψωμί γνήσιο ή της αρεσκείας μας, παρά τη διαρκή αντίσταση και τους αγώνες μας και μας επέβαλλαν τη γνωστή λευκασμένη χημική φόλα ή φελιζόλ όπως το καθιερώσαμε τότε με την εννοιολογική του ονομασία, και το υποκατάστατο αυτό υποπροϊόν βαφτίστηκε καταχρηστικά και παραπλανητικά ψωμί. Μέχρις ότου και αφού συνήθισε η μεγάλη αλλοτριωμένη "μάζα" να το καταναλώνει, οπότε "ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΘΗΚΕ"... χαράς ευαγγέλια!...

Το ίδιο έγινε με την ελληνικότατη φέτα μας. Για πολλά χρόνια, πολλές άτιμες, ανθελληνικές υπουργικές διατάξεις, την κατέτασαν στην (idia οικονομική και υγειονομική κατηγορία με την εισαγόμενη φέτα μαϊμού, την οποία με χλωριούχα λευκαντικά - διοξίνες και με πυκτίνες μετέβαλλαν από κίτρινη αγελαδινή και πλαδαρή σε άσπρη "πρόβεια" και σφιχτή! Ετσι κύριε Τζουμάκα (για να μη σε ξεχνάμε) διά της "φυσικής" εξέλιξης των πραγμάτων, (διάβαζε: της ωμής επιβολής - βίας και καταναγκασμού) καταστρέφεται η ποιότητα και η αγορά γεμίζει με φτηνά προϊόντα, άφθονα, που υπακούουν μόνο στους κανόνες του οικονομικού ανταγωνισμού! Εδώ να αντιληφθείτε αν φυσικά υπάρχει ειλικρίνεια, εκείνο του οποίου στο 25σέλιδο κείμενό σας επιχειρείτε να αλλάξετε τις έννοιες (ενώ αναγνωρίζετε ότι έχουν συγκεκριμένο περιεχόμενο). Οτι για την κατηγορία "ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ" η ποιότητα είναι ταυτόσημη με την καταλληλότητα και υγιεινότητα, γιατί μόνο οι προσμειξεις, οι αφιარέσεις και οι επιβαρύνσεις, (οι οποίες είναι τουλάχιστον αμφιβόλου καταλληλότητας και υγιεινότητας) είναι και εκείνες που θα πρέπει να δεχθούμε ότι υποβαθμίζουν ποιοτικά το προϊόν. Άλλο πράγμα τώρα οι νόμοι και οι αξιώσεις των ισχυρών της αγοράς οι οποίοι κάνοντας μιας πρόσμειξη που τους ωφελεί οικονομικά, θέλουν να κερδίσουν και από τον χαρακτηρισμό της ποιότητας, τον οποίο δικαιολογεί η πρόσμειξη και άλλα επί πλέον οικονομικά οφέλη. Ένα προϊόν όσο περισσότερο περιέχει ανέγγιχτα τα δικά του στοιχεία, έχει την καλύτερη συνεργασία με τα πεπτικά μας όργανα, άρα στη λιτότητα ή στην πληρότητα αυτή, είναι και κατάλληλο και επομένως υγιεινό και ποιοτικά ανώτερο. Όταν τον διάλογο, τον λέμε άγιο, τον άγιο πως θα τον πούμε; Αν κάποιος στο εργαστήριό του, παράγει ένα κοκτέιλ που μπορεί να περιέχει: αηδονόγλωσσες, μαύρο χαβιάρι, βασιλικό πολτό, κουκουναίρι και του πουλιού το γάλα δεν έχετε καμιά δουλειά να προστατεύετε τον κόσμο με ποιοτικές κατατάξεις. Αυτό το κατασκευάσμα και τα όμοιά του, δεν μπορείτε να τ' ανακατεύετε με τα βασικά τρόφιμα. Αλλά αυτό σας έκαψε τώρα! Υστερα από τόσες συγκαλύψεις, καταχρήσεις εξουσίας, απάτες υπό το σκήπτρο της εξουσίας και του νόμου: "Σύρετε το γάιδαρο να μη στάξει η ουρά του", μέσα στο πηγάδι! αφού ήταν δέκα μέρες τυμπανισμένος μέσα στο πηγάδι!... Αλλά "επί του προκειμένου".

Δεν πάει ακόμα πολύς καιρός και πολύς κόσμος (έμποροι τυροκομικών, τυροκόμοι κ.ά.) θυμούνται πολύ καλά τον απηνή διωγμό που άσκησαν τα όργανα των "υπηρεσιών" σας ενάντια στη γνήσια ελληνική φέτα...

Ετσι έγινε (μάλιστα με κάποιο ιδιαίτερο κόλπο - τέχνασμα) και με το φτηνό "Χριστουγεννιάτικο βούτυρο" - εισαγόμενο ζωικό λίπος, όπως και με τα διάφορα υποκατάστατα βουτύρου, ώσπου τα παιδιά μας έφτασαν να σιχαίνονται το γνήσιο παραδοσιακό βούτυρο γάλακτος.

Με ακόμα περισσότερο ύπουλες και δόλιες, υπουργικές διατάξεις, που πάντα περιείχαν την περίφημη ρήτρα - εισαγωγή "για την προστασία του καταναλωτή" και απαγορεύτηκε η διακίνηση της παραδοσιακής γιαούρτης και η διάθεση της εκτός εργαστηρίου παραγωγής. Επιτρεπόταν η διάθεσή της μόνο στο εργαστήριο παραγωγής της, υπό τον όρον ότι θα διέθετε παράλληλα καθ' όλη τη διάρκεια και βιομηχανικό γιαούρτι...

Ετσι έγινε και με διάφορα άλλα τρόφιμα, προκειμένου να ευνοηθούν μεγαλομεσάζοντες τυποποιητές. Στο ίδιο είδος, της ίδιας ακριβώς προέλευσης ποιότητας, ποικιλίας και εποχής, για το μεν τυποποιημένο - συσκευασμένο επιτρεπόταν μεγαλύτερο κέρδος π.χ. ποσοστό 18% για τον λιανοπωλητή, παρ' όλο που δεν του κόστιζε καμιά απασχόληση, ενώ για το ακριβώς αντίστοιχο του, χύμα (ή χύδην) που του κόστιζε και σημαντική απασχόληση, του επιτρεπόταν να εισπράξει ανώτερο ποσοστό κέρδους μόνο 12%!... Ετσι μ' αυτές τις έμμεσες αλλά αποτελεσματικές μεθοδεύσεις, κόπηκε η διάθεση διακίνησης των χύμα προϊόντων από τους λιανοπωλητές. Κάτι όμως σημαντικότερο έγινε παράλληλα, σε βάρος του ανυποψίαστου καταναλωτή. Η διαφορά τιμής της αγοράς στο λιανοπωλητή του τυποποιημένου από το χύμα, σε μια έρευνα που κάναμε το 1984-85 ήταν από 33% - 67% κατά μέσο όρο εφ' όλων των προϊόντων ακριβότερα από τα αντίστοιχά τους χύμα. Η τυποποίηση και οι συσκευασίες μιας χρήσης (που ορισμένες φορές κοστίζουν περισσότερο από το προϊόν που περιέχουν) κυριάρχησαν! Παράλληλα οι πολυτελείς αυτές και τοξικά επιβαρυνμένες συσκευασίες μιας χρήσεως, που ευνοούσαν αλυσιδωτά συμφέροντα, προστέθηκαν στον όγκο των απορριμμάτων τα οποία καμιά περιοχή δεν δέχεται, διότι έγινε γνωστό πως με την καύση τους απελευθερώνονται στο περιβάλλον, διοξίνες και άλλες ενώσεις, όπως η από καιρό ξεχασμένη όξινη βροχή... Την ίδια στιγμή οι διάφορες "υπηρεσίες" (σύμφωνα πάντα με τον κ. Τζουμάκα "συντεχνίες") ασχολούνται "περί όνου σκιάς" ή όπως ευφυώς σχολίαζε τον καιρό εκείνο γνωστός επιχειρηματίας: "αν οι λουκουμάδες είναι με οπλήν ή χωρίς οπλήν"... "Για την προστασία του καταναλωτή!!!"

Η φυσική βέβαια έννοια της προστασίας εφαρμόζεται όταν το άτομο είναι νήπιο. Οι "κοινωνικές" μας όμως "υπηρεσίες" και οι ηγεσίες τους, φροντίζουν να διατηρήσουν το σύνολο, ή την πλειοψηφία των ατόμων της κοινωνίας μας, σε νηπιακή κατάσταση, για να έχουν λόγους να πουλούν "προστασία"... Και ξέρουμε τι είδους προστασία μας πουλιέται και πόσο κοστίζει, είτε "ενιαίος φορέας ελέγχου, λέγεται κύριες Τζουμάκα, είτε αποτελείται από διάφορες "συντεχνίες" ατάκτως και ανεξαρτήτως δραστηριοποιούμενες,

κύριοι υπουργοί των διαφόρων “υπηρεσιών” Και για να μην έχουμε λοιπόν, κύριε υπουργέ της παιδείας μια κοινωνία με “νήπια” η οποία προστατεύεται από επαγγελματίες “προστάτες” παπατζήδες και αλητήριους, χρειάζεται τα σχολεία μας να δημιουργήσουν ενάρετους και ενημερωμένους πολίτες. Και για να γίνει αυτό πρέπει κάποιοι ή κάποιος από σας να δείξει και πολλή αρετή και πολλή τόλμη κύριε υπουργέ. Τα παιδιά μας όπως και σεις και τα δικά σας βέβαια παιδιά, για να μη γίνουν, αλλοτριωμένοι δούλοι στο οικουμενικό κεφάλαιο, πρέπει να ακούσουν την καμπάνα απ’ το ΣΙΑΤΛ για να μην αφήσουν “τον κόσμο να γίνει εμπόρευμα”. Να συνεχίσουν να διδάσκονται το “ου κλέψει”... αλλά να πληροφορηθούν κι αυτό που μέχρι τώρα, τους απέκρυψαν και μας απέκρυψαν, το “ΟΥΚ ΑΦΗΣΕΙΣ ΝΑ ΣΕ ΚΛΕΒΟΥΝΕ”... για να μην επιτρέψουν την εδραίωση της παγκόσμιας εκμετάλλευσης... Ακόμα, κύριοι υπουργοί της παιδείας, και της υγείας, θέλουμε να εκφράσουμε, μια σημαντική μας αγανάκτηση. Έχει σχέση μ’ αυτά τα πανάθλια σχολικά κυλικάκια σε όλη την επικράτεια... “όλο το μεγαλείο της αλλοτρίωσης μέσα από την αθλιότητα και εγκατάλειψη, ενός τόσο ζωτικής σημασίας χώρου, στην τύχη, στην αδιαφορία και στην άγνοια!!!

Τέλος κύριοι υπουργοί, φίλες και φίλοι που “ελεύθερα συλλογάστε”. Όσοι ανήκουμε στο χώρο της μαχόμενης κοινωνικής οικολογίας ευαισθητοποιημένοι πολίτες και μη εξαρτημένοι καταναλωτές θέλουμε:

Τα προϊόντα διατροφής να καταναλώνονται στον τόπο παραγωγής τους.

Να διατίθενται στην αγορά χωρίς χοντροεμπορικό κέρδος.

Να προσφέρονται χύμα σε καθαρούς και κατάλληλους χώρους.

Να αναγράφουν το όνομα του παραγωγού, την περιοχή, την ημερομηνία παραγωγής και την τιμή.

Να βεβαιώνεται από τον προμηθευτή και πωλητή ότι το προϊόν δεν απεντομώθηκε σε θαλάμους αερίων, και ο τρόπος καλλιέργειας του.

Τα υπόλοιπα είναι δική μας υπόθεση και θεωρούμε, πως η οποιαδήποτε προστασία ή παρέμβαση επαγγελματία ελεγκτή, μειώνει την κρίση μας, της διεργασίες ανάληψης των δικών μας ευθυνών και υποχρεώσεων και προσβάλλει βάναισα την ελευθερία μας.

Αρνούμαστε να συμμετέχουμε, στην έμμεσα υποχρεωτική κατανάλωση πολυτελών σκουπιδιών συσκευασίας, επιβαρυνμένων και μη μέσα από της αν “μη την άλλο” ανεγκέφαλες διατάξεις, υποχρεωτικής τυποποίησης, που ευνοούν διάφορα ποταπά διαπλεκόμενα συμφέροντα.

Εμείς που υπογράφουμε αυτό το κείμενο πιστεύουμε ότι:

- Το θέμα δεν είναι να μην πίνουμε τώρα κόκα - κόλα επειδή μολύνθηκε σε κάποια φάση της παραγωγής της, αλλά να μην πίνουμε καθόλου κόλλα της κόκας για λόγους υγείας, αξιοπρέπειας και ελευθερίας.

- Το θέμα δεν είναι να μην καπνίζουμε Αμερικάνικα τσιγάρα επειδή μας κηδεμονεύουν οι Αμερικάνοι, αλλά να μην καπνίζουμε καθόλου τσιγάρα για τους ίδιους λόγους.

- Το θέμα δεν είναι να συμμετέχουμε στην ανακύκλωση των βιομηχανικών προϊόντων μιας χρήσης, αλλά να συμμετέχουμε στην αντίσταση για τη μη χρήση.

- Το θέμα δεν είναι να μην τρώμε κρέας, γιατί μολύνθηκε με διοξίνες, αλλά να σταματήσουμε την ακατάσχετη κατανάλωση σαρκοπτιματοφαγίας και να επανέλθουμε στην υγιεινότερη παραδοσιακή μας διατροφή.

- Το θέμα δεν είναι να σταματήσουμε μόνο την κατανάλωση χάμπουρκερ και προϊόντων των άθλιων ταχυφαγείων, αλλά να αντισταθούμε στην παγκόσμια εκμετάλλευση της βρωμο - Μακντόναλντ, που ευθύνεται, σε σημαντικό βαθμό, για την καταστροφή του περιβάλλοντος και την αποψίλωση των τροπικών δασών, είτε άμεσα με την επέκταση των Μεγακτηνοτροφιών, είτε έμμεσα με την εκτεταμένη παραγωγή ζωοτροφών.

- Το θέμα δεν είναι να μην τρώμε μόνο τα χοιρινά, τα κοτόπουλα, τις τρελές αγελάδες και τις διοξίνες τους, που φούσκωσαν τρεφόμενες με λάδια αυτοκινήτων με αλεσμένα ψοφίμια, ούτε να σκεπτόμαστε την αγωνία μας, όταν μας βρει η σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια, αλλά να μη θάβουμε μέσα μας, την ευσπλαχνία απέναντι στα ανυπεράσπιστα αυτά πλάσματα, τους αθώους και αγαθούς συντρόφους μας, σ’ αυτόν τον πλανήτη και να μη μας αφήνει αδιάφορους αυτός ο ανελέητος, ατελείωτος και ανάλγητος βασανισμός τους, από συν-“ανθρώπους” μας, άσπλαχνους, αδηφάγους και αχόρταγους, που δεν θα δίσταζαν να παχύνουν και μας με τα ίδια μέσα, αν μπορούσαν να μας πουλήσουν ή να μας φάνε.

- Το θέμα δεν είναι να μην τρώμε μεν γενετικά μεταλλαγμένα τρόφιμα και να εξακολουθούμε να καταναλώνουμε τα προϊόντα της χημικής γεωργίας, αλλά το πως θα ενισχύσουμε τα προϊόντα της οργανικής γεωργίας που σέβεται τη ζωή και τη μεγάλη μάνα φύση.

- Το θέμα δεν είναι να περιμένουμε τις “αγροτικές επιχειρήσεις” τις “οικολογικής γεωργίας” να θρέψουν υγιεινά την ανθρωπότητα, αλλά συνεργαζόμενοι και αλληλέγγυοι, με τους φίλους και συντρόφους μας, να στραφούμε στην απελευθερωτική αντίληψη της ζωής, δημιουργώντας ελεύθερα, ανεξάρτητα, αυτόρρηκτα ανθρώπινα οικογενειακά αγροκτήματα κέντρα ζωής, διαλόγου, ευτυχίας, υγείας, δημιουργίας και ελευθερίας.

- Το θέμα τέλος δεν είναι να αναθέσουμε τις τύχες αυτών των μεγάλων θεμάτων σε κάποιες διεθνείς “οικολογικές” οργανώσεις με ανώδυνες και πομπώδεις δραστηριότητες, ή στους πολιτικάντηδες της οικολογίας, που εμφανίζονται, όπου και όταν υπάρξει δραστηριότητα, για να καρπωθούν, μελλοντικά, τα οποία πολιτικά ή άλλα οφέλη, ενώ οι ίδιοι παρ’ ότι μιλούν στο όνομα της οικολογίας, καπνίζουν πίνουν κόκα - κόλα, τρώνε χάμπουρκερς, και γενικά τρέφονται με τα ίδια σκ... που καταναλώνουν δυστυχώς και οι άλλοι πολίτες.

- Αλλά να πάρουμε τις τύχες των προβλημάτων αυτών στα χέρια μας, αρνούμενοι ως πολίτες και ως άνθρωποι, και τη μόλυνση των τροφίμων, αλλά και τη μόλυνση των συνειδήσεων, και την ανηθικότητα του κράτους, των διεφθαρμένων “υπηρεσιών” και των μηχανισμών του, αλλά και την ανηθικότητα του σύγχρονου αλλοτριωμένου ανθρώπου των πόλεων, απέναντι στη φύση, στη ζωή και φυσικά στα ζώα τους συγκατοίκους μας σ’ αυτόν τον ταλαίπωρο πλανήτη που λέγεται ΓΗ. Μην ξεχνώντας ότι την κυρίαρχη βλακεία τη συντηρεί η κυρίαρχη εκμετάλλευση και εξουσία.

Γενάρης του 2000

Θεοδόσης Μηλογιαννάκης - Κώστας Τσίππας - Παναγιώτης Κουμεντάκης.

Σημείωση Νέας Σελήνης : Το κείμενο ήταν σκόπιμα γραμμένο χειρόγραφο και πολυτονικά ως ελάχιστη αντίσταση στην επιβολή της πληροφορικής και τυπωμένο ‘σε χαρτί από καλαμπόκι χωρίς τοξικά. Ζητάμε συγγνώμη αλλά δεν ήταν δυνατόν να αποδοθεί με αυτόν τον τρόπο.

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ

*Αγροτικά Προϊόντα Χωρίς Χημικά
Χειροτεχνήματα Χωρίς Τοξικά*

ΠΑΡΑΛΙΑ ΒΟΛΟΥ
ΠΑΡΚΟ ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
23-24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2000

ΩΡΕΣ 09.00 - 21.00

Διοργάνωση : Βιοκαλλιεργητές Θεσσαλίας
Ομάδα Περιοδικού - Ν. Σελήνη
Πληροφορίες - Δηλώσεις συμμετοχής στα
Τηλ. 0421-37740 - Σπύρος Φούκης
Fax : 0495-52276 Χ'παναγιώτου Μένη

